

De haalbaarheid van invoering van het bindend studieadvies aan de TU/e per 1 september 2009

Projectgroep Bindend Studieadvies

Technische Universiteit Eindhoven

Mei 2008

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding.....	5
1.1.	Opdracht van het College van Bestuur	5
1.2.	Leeswijzer.....	5
1.3.	Verschillende typen studieadvies	6
1.4.	Voorgeschiedenis	7
1.5.	Wettelijke spelregels	7
1.6.	Werkwijze van de projectgroep	8
1.7.	De samenstelling van de projectgroep	9
2.	De ervaringen elders met het bindend studieadvies	10
3.	De context, mogelijke functies en doelstellingen van het BSA aan de TU/e.....	12
3.1.	De context van mogelijke invoering van het BSA	12
3.2.	De huidige wijze van studieadvisering in de propedeuse	14
3.3.	Andere instrumenten ter bevordering van de studievoortgang	16
3.4.	Plaats, functie en doelstelling van een BSA aan de TU/e.....	17
4.	De randvoorwaarden voor invoering van het BSA	21
4.1.	Voorlichting aan studiekeizers	21
4.2.	Informatievoorziening van de student	21
4.3.	Studievoortgangscntrole en studiebegeleiding	22
4.4.	Rollen en verantwoordelijkheden	22
4.5.	Personele capaciteit.....	23
4.6.	Regelingen	24
4.7.	Persoonlijke omstandigheden	24
4.8.	Verwijzingsarrangementen.....	25
4.9.	De augustusherkansingen	25
4.10.	De kwaliteit van de opleidingen.....	26
4.11.	De studentenadministratie	28
4.12.	Tot besluit	29
5.	De normering bij een bindend studieadvies	30
5.1.	De normering bij het bestaande dringend studieadvies	30
5.2.	De aard van de normering bij een bindend studieadvies	31
5.3.	Naar een cesuurbepaling voor het BSA	33
5.4.	Bijzondere categorieën studenten.....	36
5.5.	De geldigheidsduur van het bindend studieadvies	37
6.	Conclusies en aanbevelingen.....	39
6.1.	Conclusies	39
6.2.	Aanbevelingen	40

Bijlagen.....	41
Appendix 1	Persbericht TU/e42
Appendix 2	Opdracht CvB aan projectgroep BSA44
Appendix 3	Wettelijke bepalingen t.a.v. het BSA.....46
Appendix 4	Meerjarenafpraak Minister OCW - VSNU49
Appendix 5	Voorlopige stand van zaken studieadvies.....56
Appendix 6	Het Leids studiesysteem62
Appendix 7	Voorbeeld uitvoeringsregels BSA (UL)67
Appendix 8	Voorbeeldformulering OER (EUR).....71
Appendix 9	Voorbeeld procedure persoonlijke omstandigheden (UL)73
Appendix 10	Voorbeeld gestandaardiseerde studieadviezen (EUR)80
Appendix 11	Bevindingen visitatierapporten bacheloropleidingen TU/e (QANU).....84

1. Inleiding

1.1. Opdracht van het College van Bestuur

Op 6 maart 2008 maakte het College van Bestuur van de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) door middel van een persbericht (zie Appendix 1) bekend dat het besloten had een projectgroep in te stellen met als opdracht om de haalbaarheid van een instellingsbrede invoering van het zogenaamd “bindend studieadvies” aan de TU/e per 1 september 2009 te onderzoeken. In de opdracht aan de projectgroep (bijgevoegd als Appendix 2) werd een aantal aspecten genoemd waaraan de projectgroep in haar rapportage aandacht zou moeten schenken. De projectgroep werd gevraagd voor 1 juni 2008 te rapporteren aan het College van Bestuur (CvB) op zodanige wijze dat nog voor de zomer 2008 besluitvorming zou kunnen plaatsvinden, zodat tijdig voorlichting gegeven zou kunnen worden aan belanghebbende VWO abituriënten. Tenslotte kreeg de projectgroep de opdracht om voorafgaand aan haar rapportage aan het CvB de studenten te raadplegen.

1.2. Leeswijzer

Het vervolg van dit rapport is als volgt opgebouwd.

In het restant van dit inleidende hoofdstuk gaan we eerst in op verschillende typen van studieadvies en de voorgeschiedenis van de discussie over het bindend studieadvies binnen de TU/e. Ook worden de wettelijke spelregels kort samengevat en worden de werkwijze en samenstelling van de projectgroep beschreven.

Omdat de TU/e geenszins de eerste instelling van hoger onderwijs in Nederland is die invoering van het bindend studieadvies overweegt, volgt hierna in hoofdstuk 2 eerst een beknopte inventarisatie van de ervaringen die elders met dit instrument zijn opgedaan.

Vervolgens gaan we in hoofdstuk 3 in op de context waarbinnen het instrument van het bindend studieadvies aan de TU/e gezien zou moeten worden. Ook de aanleiding om invoering van dit instrument te overwegen en de ervaringen met het huidige dringend studieadvies worden in beschouwing genomen. Op basis hiervan worden uitspraken gedaan over de mogelijke plaats en functie van het bindend studieadvies binnen de TU/e. Dit mondt uit in een formulering van de doelstelling die met het bindend studieadvies binnen de TU/e vervuld zou kunnen worden.

Daarna komen in hoofdstuk 4 de randvoorwaarden voor mogelijke invoering van het bindend studieadvies uitgebreid aan de orde. Nagegaan wordt welke aspecten er zoal van belang zijn, wat de huidige stand van zaken is en welke zaken speciaal aandacht vergen als het bindend studieadvies zou worden ingevoerd.

Het volgende onderwerp in dit rapport is de normering bij hantering van een bindend studieadvies (hoofdstuk 5). Eerst gaat de aandacht uit naar de huidige wijze van studieadvisering bij de verschillende opleidingen van de TU/e. Daarna volgt een beargumenteerd voorstel voor wat een goede norm zou kunnen zijn voor het bindend studieadvies aan de TU/e.

Het laatste hoofdstuk van het rapport bevat de conclusies van de projectgroep en haar aanbevelingen aan het CvB. Dit hoofdstuk kan tevens dienen als samenvatting.

1.3. *Verschillende typen studieadvies*

Aan het eind van hun eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse van een bacheloropleiding moeten alle studenten op grond van de wet een advies ontvangen over de voortzetting van hun studie binnen of buiten de opleiding (voor deeltijdstudenten kan een afwijkend tijdstip worden gehanteerd). De opleidingen van de TU/e werken hierbij in het algemeen met een aantal categorieën, van A tot en met D. Categorie A omvat de studenten aan wie op grond van hun prestaties zonder voorbehoud een positief advies over voortzetting van de studie wordt uitgebracht. Bij categorie B gaat het om een positief advies met kanttekeningen. Bij categorie C bestaan er bedenkingen tegen voortzetting van de studie op basis van de studieresultaten tot dan toe. Categorie D is een negatief studieadvies (oftewel een advies om de opleiding te verlaten).

Tot dusverre is binnen de TU/e een negatief studieadvies (categorie D) niet bindend, maar “dringend”. Dit houdt in dat studenten dringend wordt geadviseerd met hun opleiding te stoppen om vervolgens over te stappen naar een meer bij hen passende opleiding. Studenten kunnen dat advies naast zich neerleggen. Bij sommige opleidingen blijven ze daarna verstoken van vormen van extra persoonlijke begeleiding en ondersteuning vanuit de universiteit (bovenop de reguliere studiebegeleiding waarop studenten recht hebben op grond van hun inschrijving als student). Bij een bindend studieadvies hebben studenten die mogelijkheid niet en moeten zij met hun opleiding stoppen.

Redenen om de discussie aan te gaan over het introduceren van een bindend studieadvies aan de TU/e zijn voor het CvB dat:

- studenten hebben er belang bij om zo snel mogelijk op de voor hen beste plek te blijven of te belanden;
- een bindend studieadvies zorgt ervoor dat studenten met onvoldoende studievoortgang zo spoedig mogelijk naar een voor hen meer kansrijk traject kunnen worden verwezen;
- door de “dreiging” van een bindend studieadvies studenten die nu in de categorieën C en D zouden komen onder druk kunnen worden gezet om – vooral in de aanvangsfase van hun opleiding – beter te presteren. Als duidelijk is wat de gevolgen zijn van het niet halen van een bepaalde voortgangsnorm aan het eind van het eerste jaar, zijn studenten geneigd naar die norm toe te werken, zo is elders gebleken (zie hoofdstuk 2);
- de TU/e door de introductie van een bindend studieadvies aan haar omgeving kan laten zien dat zij bezig is een kwaliteitsslag te maken. Dat is in het bijzonder een belangrijk signaal naar VWO-scholen en potentiële studenten.

1.4. Voorgeschiedenis

Binnen de TU/e toonde de opleiding Technische Bedrijfskunde zich al in 1997 voorstander van een bindend studieadvies¹ en kwam het onderwerp in 2002 opnieuw ter discussie², zonder dat dit tot daadwerkelijke invoering van het bindend studieadvies leidde. Op 15 maart 2004 vond een discussiemiddag met de opleidingsdirecteuren plaats in Kasteel Maurick over het onderwerp studievoortgang en de instrumenten die daarbij een functie kunnen vervullen. In deze discussie kwam opnieuw het onderwerp “bindend studieadvies” aan de orde. Ook allerlei andere instrumenten zijn toen aan de orde gekomen. Op basis van de daar gevoerde discussie is besloten tot invoering van het huidige “dringend” studieadvies.

Sindsdien hebben de bacheloropleidingen van de TU/e allemaal in meer of mindere mate ervaring opgedaan met het instrument van het dringend studieadvies. Inmiddels hebben de opleidingsdirecteuren en decanen binnen de TU/e zich achter invoering van het bindend studieadvies geschaard. Op de onder het regime van het dringend studieadvies behaalde resultaten zal nader worden ingegaan in hoofdstuk 3 van dit rapport.

1.5. Wettelijke spelregels

In de wet zijn (artikel 7.8b WHW) verschillende bepalingen opgenomen over de voorwaarden waaronder een bindend studieadvies (in de wet “afwijzing” genoemd) mag worden uitgebracht. Bovendien is in een Algemene Maatregel van Bestuur (artikel 2.1 van het Uitvoeringsbesluit WHW) vastgelegd met welke persoonlijke omstandigheden van studenten daarbij rekening moet worden gehouden. De tekst van de bepalingen zelf is opgenomen in Appendix 3. Hieronder volgt een beknopte samenvatting.

Een bindend studieadvies mag worden afgegeven aan bachelorstudenten zolang deze hun propedeuse niet behaald hebben, maar niet eerder dan tegen het einde van hun eerste jaar van inschrijving. Een bindend studieadvies moet gebaseerd zijn op het niet voldoen aan normen voor de studieresultaten, met inachtneming van persoonlijke omstandigheden van de student. Deze persoonlijke omstandigheden zijn ziekte, zwangerschap, handicaps, bijzondere familieomstandigheden en het lidmaatschap van bepaalde universitaire organen of van het bestuur van bepaalde studentenorganisaties. Een bindend studieadvies betekent dat de student die zo'n advies heeft gekregen zich niet opnieuw kan inschrijven voor zijn of haar opleiding. Hieraan kan een termijn worden verbonden, maar dat hoeft niet.

Een bindend studieadvies mag alleen worden uitgebracht als er in de propedeuse van de opleiding zodanige voorzieningen zijn dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd (studeerbaarheid, begeleiding etc.). Ook moet een student eerst een waarschuwing hebben ontvangen met daarbij een redelijke termijn waarbinnen hij/zij de eigen studieresultaten kan verbeteren. Een student moet verder in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord voor een bindend studieadvies kan worden uitgebracht.

¹ Maurice Schaeken, “Technische Bedrijfskunde wil bindend studieadvies”, Cursor, 19 juni 1997

² Monique van de Ven, “Vrijheid voor veel studenten juist een probleem”, Cursor, 19 september 2002

Bij invoering van het bindend studieadvies dienen nadere regels te worden opgesteld over tenminste de vereiste studieresultaten, de voorzieningen voor goede studievoortgang en de termijn waarbinnen een gewaarschuwde student zijn of haar resultaten kan verbeteren.

1.6. Werkwijze van de projectgroep

Na haar instelling heeft de projectgroep eerst een grote hoeveelheid documentatie over het bindend studieadvies, onder meer van andere universiteiten, verzameld om maximaal te kunnen profiteren van de elders opgedane ervaringen. Ook het feit dat twee leden van de projectgroep elders (in Tilburg respectievelijk Rotterdam) al ervaring hadden opgedaan met (invoering van) het bindend studieadvies droeg hieraan bij.

Op verzoek van de projectgroep zijn diverse kwantitatieve analyses opgesteld door het Onderwijs en Studenten Service Centrum (STU). Ook heeft STU zorggedragen voor inventarisaties van onder meer de systemen van studiebegeleiding binnen de TU/e, een enquête onder studieadviseurs en een analyse van visitatierapporten van de QANU.

Conform de opdracht van het CvB heeft de projectgroep uitvoerig de studentengeleding geraadpleegd alvorens haar rapportage uit te brengen. Op 31 maart en 26 mei 2008 heeft de projectgroep een hearing georganiseerd met studentenvertegenwoordigers, waarvoor de student-leden van de Universiteitsraad, het Studenten Advies Orgaan en de Opleidingscommissies van de TU/e waren uitgenodigd. In aansluiting op de eerste van deze twee hearings werd een mailbox geopend waar individuele studenten hun reacties naartoe konden sturen. Dit werd aangekondigd op de voorpagina van Cursor. In deze mailbox kwam een zeer beperkt aantal reacties van individuele studenten binnen. In aansluiting op de tweede hearing heeft nog overleg plaatsgevonden met de studentenfracties van de Universiteitsraad.

De projectgroep heeft niet alleen bij de studentengeleding, maar ook bij andere groepen belanghebbenden input verzameld. Op 20 maart 2008 heeft de projectgroep gesproken met de studieadviseurs in het kader van de zgn. "klankbordgroep" die STU organiseert. Op 21 april 2008 heeft de projectgroep in een van haar vergaderingen gesproken met twee voorzitters van examencommissies en de coördinator van de centrale studentenadministratie (OWIS) over de mogelijke implicaties van invoering van het bindend studieadvies voor het werk van de examencommissies en de daarmee gepaard gaande consequenties voor de onderwijsadministratie. Op 22 april 2008 heeft de secretaris van de projectgroep een presentatie over het BSA verzorgd voor de zgn. "interviewgroep" met medewerkers van STU, de ESoE en de facultaire onderwijsbureaus en daarop reacties verzameld. Tenslotte heeft de projectgroep op 26 mei 2008 nog een informeel overleg gehad met de personeelsgeleding van de Universiteitsraad.

Graag wil de projectgroep de STU-medewerkers die inventarisaties hebben uitgevoerd en analyses hebben gepleegd, alsmede al degenen die input hebben geleverd voor de discussie daarvoor hartelijk dankzeggen. De projectgroep heeft de geleverde stukken, het gevoerde overleg en de verzamelde punten als bijzonder nuttig ervaren en heeft daarvan bij het opstellen van deze rapportage veel profijt gehad. Tegelijkertijd vraagt de projectgroep begrip voor het feit dat het binnen het bestek van dit rapport niet mogelijk was om ieder individueel tijdens de discussies naar voren gebracht punt te adresseren.

1.7. De samenstelling van de projectgroep

De projectgroep kende de volgende samenstelling:

- dr. H.G. ter Morsche, opleidingsdirecteur Wiskunde (voorzitter)
- dr. ir. S.P.G. Moonen, opleidingsdirecteur Bouwkunde
- drs. D.J.W.M. Mulders, Dienst Algemene Zaken (secretaris)
- drs. J.L.C.H. Bergmans, Onderwijs en Studenten Service Centrum
- Prof. dr. W.M.G. Jochems, hoogleraar-directeur Eindhoven School of Education (adviseur).

2. De ervaringen elders met het bindend studieadvies

In het HBO is hantering van een bindend studieadvies al vele jaren de gewoonste zaak van de wereld. Zo constateerde de Inspectie van het Onderwijs al in 1998 dat in 1997 maar liefst 93% van de onderzochte opleidingen een bindend studieadvies hanteerde.³

In het WO is het fenomeen “bindend studieadvies” van recenter datum. De eerste universiteiten die met een bindend studieadvies gingen werken waren in 1997 Leiden (instellingsbreed) en in 1999 Rotterdam (pilot bij Bedrijfskunde). Momenteel hanteren Rotterdam, Leiden, Utrecht, Maastricht, de UvA, Tilburg en de VU een bindend studieadvies, soms instellingsbreed, soms alleen bij bepaalde (clusters van) bacheloropleidingen.⁴ Twente start komend collegejaar met een pilot bij de bacheloropleiding Toegepaste Communicatiewetenschappen.

Verschillende universiteiten hebben meer of minder uitgebreide evaluaties gedaan van hun ervaringen met het bindend studieadvies (BSA). Hier beperken we ons tot de universiteiten met de meeste ervaring met het BSA. In Leiden werd geconstateerd dat na invoering van het BSA een groter deel van de studenten een hoger aantal studiepunten in het eerste jaar haalde. Een deel van de studenten boekte daarmee net voldoende studievoortgang voor een positief advies. Studenten gingen naar de norm toewerken. Het percentage negatieve adviezen bedroeg in 2004 19%. In 2005 werd de studievoortgangsnorm voor het BSA in Leiden verhoogd van 30 naar 40 ECTS.⁵

In Rotterdam werd in een uitvoerige evaluatie⁶ van de pilot bij de Faculteit Bedrijfskunde geconstateerd dat het BSA niet tot meer of minder uitval leidde, maar wel tot meer vroegtijdige uitval. Rendementen en studietempo in het eerste studiejaar lagen significant hoger na invoering van het BSA; voor het studietempo gold dat ook voor het tweede en derde studiejaar. Een recente evaluatie⁷ in Tilburg leverde vergelijkbare bevindingen op. In Rotterdam en Leiden wordt gewerkt met een getrappt BSA, met normen na één jaar en twee jaar. De studievoortgangsnormen van 40 ECTS na één jaar en 60 ECTS (de hele propedeuse) na twee jaar bleken in de Rotterdamse pilot prima te functioneren en zijn inmiddels instellingsbreed ingevoerd. De percentages studenten die een BSA kregen na één jaar lagen ruwweg tussen de 25% en 30%, die met een BSA na twee jaar tussen de 3% en 8%. Van de studenten die een BSA kregen vond maar liefst 91% dit terecht. Het percentage studenten dat in één jaar de propedeuse haalde steeg na invoering van het BSA van 16% naar 25-30%. In Tilburg bleek uit de evaluatie dat er geen aanleiding bestond om specifieke vakken in de normering voor het BSA te betrekken.

³ “Studie-advies in het hoger onderwijs”, Inspectie voor het Onderwijs, 12 mei 1998

⁴ Petra Pieck, “Bindend studieadvies (BSA)”, VSNU : September 2007, Versie 1.0; zie ook <http://www.vsnunl/web/show/id=96691/langid=43/>

⁵ Dato N.M. de Gruijter, “Selectie van studenten & bindend studieadvies”, ICLON, Universiteit Leiden – tekst van een bijdrage aan Het Nationale Universiteiten Congres, 31 mei 2006 te Amsterdam

⁶ dr. A.W.A. Scheepers, “Evaluatie Bindend Studieadvies 1999-2000 t/m 2002-2003 Bedrijfskunde EUR”, Erasmus Universiteit Rotterdam: Faculteit Bedrijfskunde, 13 februari 2004

⁷ “Evaluatie Bindend Studieadvies”, Intern rapport afdeling Instellingsbeleid, Bureau van de Universiteit, Universiteit van Tilburg, 2008

Andere conclusies uit de Rotterdamse en Tilburgse evaluatie waren dat invoering van een BSA een gedegen en strakke organisatie vereist, alsmede een intensivering van de studiebegeleiding. De extra inzet van personeel werd geschat op 4 uur per student (2 fte voor deze studentrijke faculteit als geheel). Inzet van het BSA voorkwam in Rotterdam niet-effectief gebruik van jaarlijks ca. 150 student-studiejaren en bespaarde de faculteit niet-effectieve onderwijsinzet van docenten. In Tilburg werd de jaarcirkel aangepast met het oog op het BSA: de vier onderwijsblokken werden met een week ingekort en alle herkansingen werden zodanig ingeroosterd dat ze eind juni waren afgrond. Daarmee werd het mogelijk de betreffende studenten uiterlijk medio augustus van een “voornemen tot BSA” te voorzien, zodat zij gehoord kunnen worden alvorens eind augustus het definitieve BSA te ontvangen.

De evaluatie in Tilburg leverde verder geen eenduidige aanwijzingen op dat invoering van het bindend studieadvies significante invloed heeft op de omvang en kwaliteit (in termen van het VWO eindexamencijfer Wiskunde) van de instroom. In Maastricht bleek dat een BSA al na een half jaar behoorlijk goed te voorspellen viel. Van degenen die in februari een waarschuwing kregen bleek 60-80% uiteindelijk ook werkelijk een BSA te krijgen⁸. In Utrecht bleek dat invoering van het BSA leidde tot een betere zelfselectie na het eerste half jaar.⁹ Uit Maastrichts onderzoek¹⁰ bleek verder dat tussen de 0% en 2,4% van de groep studenten in een cohort die na één jaar minder dan de helft van de studiepunten behaald had, na twee jaar toch de propedeuse zou behalen. Geconcludeerd werd dat het mogelijk was de groep goed presterende studenten te onderscheiden van de slecht presterende studenten. Behaalde studieresultaten zijn een uitstekende voorspeller van latere studievoortgang, een conclusie die ook in Rotterdam al was getrokken in de voorbereiding van de pilot aldaar.¹¹

Uit de evaluaties die her en der in Nederland zijn uitgevoerd komen geen overwegende bezwaren tegen invoering van een BSA naar voren, mits dit maar zorgvuldig gebeurt. De effecten zijn positief, waarbij niet zozeer het uiteindelijke rendement verhoogd wordt, maar wel het rendement na één en twee jaar en het studietempo in de beginfase van de studie. De uitval die plaatsvindt, vindt na invoering van het BSA sneller plaats. Al na een half jaar valt redelijk goed te voorspellen welke studenten een BSA zullen krijgen.

Invoering van een BSA is dus van invloed op het studiegedrag van studenten. Daarbij is de normstelling van belang. Een te lage norm kan averechts werken, want die geeft het signaal af aan de studenten dat het wel voldoende is om slechts x studiepunten te halen. De normen moeten dus niet te laag zijn. De universiteiten met de langste ervaring met het BSA (Leiden en Rotterdam) zitten inmiddels beide op een norm van 40 van de 60 ECTS na één jaar, met aan beide universiteiten nog een tweede norm na twee jaar, te weten de hele propedeuse.

⁸ Marieke de Wit, “Negatief studieadvies al in februari te voorspellen”, *Observant*, 24 januari 2002

⁹ Eindrapportage bindend studieadvies Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht: Faculteit der Rechtsgeleerdheid

¹⁰ Watering, G. van de, Gijbels, D. & Rijt, J. van der (2004). “Het bindend studieadvies in het hoger wetenschappelijk onderwijs: worden de juiste studenten geselecteerd?” *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 22, 62-72

¹¹ Schenk, S.M., Mulders, D.J. et al. (1996). “Verantwoordelijkheid dragen of overdragen. Pilotproject bindend studieadvies”, Rotterdam: Erasmus Universiteit, Faculteit Bedrijfskunde. (intern rapport)

3. De context, mogelijke functies en doelstellingen van het BSA aan de TU/e

3.1. De context van mogelijke invoering van het BSA

De discussie over mogelijke invoering van het bindend studieadvies aan de TU/e staat niet op zichzelf, maar past binnen een brede context.

In de op 22 mei jl. door het CvB vastgestelde “Onderwijsvisie TU/e”¹² formuleert de TU/e als hoofddambitie te behoren tot de internationale top van de technologieuniversiteiten en stelt ze een onderwijsbeleid te hanteren dat zich kenmerkt door een continu streven naar verbetering op alle aspecten van het onderwijsproces (p.4). De TU/e wil derhalve voor zichzelf de lat hoog leggen.

Een tweede belangrijk onderdeel van de Onderwijsvisie is het beginsel “onderwijs op maat”, waarmee bedoeld wordt dat de TU/e haar studenten optimaal wil bedienen naar gelang hun prestatie, mogelijkheden en motivatie. Dit betekent dat er gedifferentieerd gaat worden tussen verschillende categorieën studenten. Uit het document “Onderwijsvisie TU/e”:

Op basis van hun prestaties gedurende het eerste jaar van inschrijving kunnen studenten worden ingedeeld in vier categorieën A tot en met D.

Groep A omvat de zgn. excellente studenten, de studenten die duidelijk boven het gemiddelde presteren. Deze groep studenten krijgt de keuze uit diverse trajecten die gericht zijn op toptalent, te weten:

- *het (verbredende) instellingsbrede honorsprogramma op bachelorniveau,*
- *de (verdiepende) trajecten op bachelorniveau die zullen worden ontwikkeld in het kader van het zgn. Star Program en*
- *de (eveneens verdiepende) honorsprogramma’s in de masterfase, alsmede*
- *combinaties van programma’s in de vorm van een dubbele propedeuse en/of interne bidiplomering op bachelor- respectievelijk masterniveau.*

Groep B betreft de “gewoon goed” presterende student, dat wil zeggen de doelgroep waarop het onderwijs aan de TU/e in principe qua niveau gericht is. Deze studenten wordt de mogelijkheid aangeboden van heel intensief onderwijs dat ook van de student zelf een grote inspanning veronderstelt en meer extensief onderwijs dat onafhankelijk is van tijd en plaats en wordt aangeboden door middel van videocolleges. In de intensieve trajecten zullen studenten al in de bacheloropleiding geconfronteerd worden met toonaangevende hoogleraren. De minoren in de bacheloropleidingen vormen eveneens een instrument voor differentiatie binnen deze groep.

Bij groep C gaat het om studenten die op grond van hun presteren tijdens hun eerste jaar van inschrijving in de bacheloropleiding geacht worden in de

¹² “Onderwijsvisie TU/e (vastgesteld door het College van Bestuur op 22 mei 2008)” Technische Universiteit Eindhoven, mei 2008

“gevarenzône” te zitten, dat wil zeggen de studenten die extra inspanningen zullen moeten leveren om hun studie binnen een aanvaardbare termijn te kunnen voltooien. Deze groep zal intensieve begeleiding ontvangen door middel van studievoortgangscontracten, mentoraat, begeleiding door de studieadviseur etc. om er waar mogelijk voor te zorgen dat de student het maximale uit zichzelf haalt.

Groep D tenslotte betreft de studenten van wie gezien hun prestaties tijdens hun eerste bachelorjaar moet worden vastgesteld dat ze een verkeerde studiekeuze gemaakt hebben. Deze studenten zullen worden begeleid bij het zo snel mogelijk kiezen van een alternatief buiten hun huidige opleiding waarvan gezien hun mogelijkheden en motivatie verondersteld kan worden dat ze daar betere kansen op succes hebben dan op hun huidige plek (verwijzing). De TU/e zal afspraken met regionale hogescholen maken om door middel van verwijzingsarrangementen het doorstuderen in een verwante HBO-opleiding met zo min mogelijk tijdverlies te ondersteunen.¹³

De discussie over mogelijke invoering van het bindend studieadvies aan de TU/e past in deze bredere context en gaat in essentie over de vraag of de verwijzing waarover gesproken wordt in de vorige alinea al of niet een bindend karakter kan en moet krijgen.

Ook andere elementen van de Onderwijsvisie TU/e zijn relevant voor mogelijke invoering van het bindend studieadvies. We noemen de activiteiten in het kader van het Pre-University College (p.7), die er onder meer op gericht zijn dat de juiste studenten vanuit het VWO naar de TU/e komen, de doelstelling om met behoud van de kwaliteit van de bacheloropleidingen minimaal 2/3 van de VWO-instromers een positief studieadvies te kunnen geven (p.9) en het streven om alle studenten van de TU/e van een “personal coach” te voorzien (p.19).

Het algemene beeld dat uit het bovenstaande naar voren komt is dat de TU/e een universiteit wil zijn die zorgzaam is voor haar studenten en er daarbij alles aan wil doen om iedere student ertoe te brengen en de gelegenheid te bieden om het maximale uit zichzelf te halen.

Dit streven past uitstekend in de onlangs gemaakte meerjarenafspraken tussen de minister van OCW en de universiteiten vertegenwoordigd in de VSNU getiteld “Naar een ambitieuze studiecultuur: Studiesucces in het wetenschappelijk onderwijs” (bijgevoegd als Appendix 4). In dit kader is onder meer afgesproken dat de universiteiten zich zullen inspannen om de verwijzende en bindende functie van het eerste bachelorjaar te versterken, de studie-uitval in het tweede en derde bachelorjaar te halveren per 2011 en tenminste 70 procent van de studenten de bacheloropleiding binnen vier jaar te laten afronden per 2014. Een bachelorrendement van 70% was in 2004 ook al opgenomen als doelstelling in het 3TU sectorplan “Slagkracht in Innovatie”¹⁴ en is later door de 3TU.Federatie geoperationaliseerd tot een rendement van 70% van de VWO-instroom na vier jaar¹⁵.

Ook vanuit landelijk en 3TU-niveau liggen er dus verplichtingen voor de TU/e om zich in te spannen studenten meer vroegtijdig aan zich te binden dan wel te verwijzen en om bij de groep die niet naar elders verwezen wordt het studietempo te verhogen en het rendement na vier jaar te doen toenemen.

¹³ Idem, p.17-18.

¹⁴ “Slagkracht in Innovatie! – Sectorplan Wetenschap & Technologie, Technische Universiteit Delft / Technische Universiteit Eindhoven / Universiteit Twente, 16 februari 2004

¹⁵ memo 3TU kengetallen onderwijs d.d. 7 april 2008

3.2. De huidige wijze van studieadviesing in de propedeuse

Zoals vermeld in paragraaf 1.2 hanteren de meeste opleidingen van de TU/e een systeem met vier categorieën A tot en met D in hun advies aan studenten na één jaar over de voortzetting van de studie. Daarbij hebben de adviezen in de categorie D, d.w.z. de adviezen om de opleiding te verlaten, tot op heden een dringend, maar geen bindend karakter.

Nadat in maart 2004 was afgesproken om met een dringend studieadvies na één jaar te gaan werken (zie paragraaf 1.3), zijn de bacheloropleidingen van de TU/e aan de slag gegaan met invoering van het dringend studieadvies.

De huidige praktijk inzake de studieadviesing is door STU in kaart gebracht – zie Appendix 5. De meeste opleidingen werken met vier categorieën studieadvies; sommige opleidingen werken met echter drie categorieën. De normen voor de categorieën verschillen per opleiding; de norm voor een negatief dringend studieadvies varieert van 33% van het aantal te behalen studiepunten¹⁶ na één jaar (20 studiepunten) tot 60% (36 studiepunten); het gemiddelde ligt om en nabij de 30 studiepunten. Het beoordelingssysteem bij Industrial Design is dermate afwijkend dat dit niet zonder meer aan deze categorieën gekoppeld kan worden. De percentages studenten die een negatief dringend studieadvies krijgen lopen uiteen van 16,7% tot 41,8%. De aantallen tussentijdse studieadviezen die studenten ontvangen verschillen per opleiding, evenals de momenten waarop die worden uitgebracht. Soms wordt gekeken naar de resultaten voor bepaalde vakken, soms niet. Soms wordt het oordeel van diverse typen begeleiders in het studieadvies betrokken. De wijze waarop het voorlopig studieadvies wordt uitgebracht verschilt (soms mondeling, soms schriftelijk). Niet bij alle opleidingen worden de definitieve studieadviezen vastgelegd in OWIS.

Er zijn echter ook overeenkomsten. Iedereen wordt bij het begin van de studie op de hoogte gesteld van de procedure voor de studieadviesing. Alle opleidingen werken met een vorm van mentoraat door (ouderejaars) studenten. Alle opleidingen (behalve BMT) geven hun studenten in ieder geval na een half jaar een voorlopig studieadvies (echter in sommige gevallen betreft het alleen negatieve voorlopige adviezen) en een definitief advies in juli-augustus. BMT geeft al na het eerste semester een definitief advies.

Negatieve dringende studieadviezen worden niet altijd opgevolgd. In ongeveer eenderde van de gevallen schrijft een student die een dringend advies heeft gekregen om met zijn of haar huidige studie te stoppen zich desondanks opnieuw in voor dezelfde opleiding. Zie Tabel 1, waarin een en ander is geanalyseerd voor het cohort 2006/2007.

¹⁶ Onder "studiepunt" verstaan we in dit rapport een eenheid van studiebelasting van 28 uur. Dit komt overeen met wat in de wandelgangen soms een EC of ECTS wordt genoemd.

Tabel 1. Uitval en herinschrijving bij een dringend negatief studieadvies cohortjaar 2006-2007

Faculteit	SA	NSA	NSA/SA	HNSA	UNSA	TOTU
BMT	110	23	20,90 %	4	19	31
B	179	30	16,75 %	12	18	21
E	63	22*	34,92 %	0	22	25
ID	88	19	21,59 %	13	6	14
ST	55	23	41,81 %	11	12	13
TBK	117	34	29,05 %	12	22	24
TBG	12	2	16,66 %	0	2	3
TI	45	9	20,00 %	6	3	3
TIW	32	7	21,87 %	2	5	7
TN	64	14	21,87 %	9	5	6
TW	22	6	27,27 %	1	5	6
W	188	63	33,51 %	12	51	68
TU/e	975	252	25,84 %	82	170	221

Legenda
 SA = Studieadviezen
 NSA = Negatief studieadvies
 HNSA = Herinschrijving (doorstroom) ondanks negaties studieadvies
 UNSA = Uitval na negatief studieadvies
 TOTU= Totale uitval van de instroom
 *Studenten hebben geen negatief studieadvies meer gekregen aan het einde van het collegejaar omdat ze de opleiding reeds tijdens of na het 1^e semester (n.a.v. een schriftelijk voorlopig advies met mondelinge toelichting) hebben verlaten.

In deze tabel is de totale instroom in de propedeuse meegenomen voor zover nog ingeschreven op het eind van het eerste jaar van inschrijving.

Het percentage studenten dat zich ondanks een dringend negatief studieadvies weer inschrijft voor dezelfde opleiding verschilt per opleiding. De aantallen op het niveau van individuele opleidingen zijn echter doorgaans te klein om hierover betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

In elk geval lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat er op het niveau van de TU/e als geheel een probleem is met de effectiviteit van het bestaande dringend negatief studieadvies. Ca. 80 studenten per jaar (33% van de studenten die een dringend negatief studieadvies hebben ontvangen) schrijven zich ondanks het dringend negatief studieadvies zich toch weer in voor dezelfde opleiding.

Uit analyses die de projectgroep heeft laten uitvoeren door STU blijkt dat degenen met weinig studievoortgang na één jaar slecht blijven presteren in latere inschrijvingsjaren. Voor de cohorten 2002 tot en met 2004 gold dat degenen binnen de groep VWO-instroomers die na één jaar minder dan 30 studiepunten behaald hadden, na drie jaar – d.w.z. op het eind van de nominale cursusduur van de bacheloropleiding – gemiddeld 35% van de totale studielast van de bacheloropleiding (180 studiepunten) behaald hadden, i.e. een kleine 64 studiepunten (voor studenten die na één jaar tussen de 25 en 30 studiepunten behaald hebben geldt dat ze gemiddeld na drie jaar 76 studiepunten behaald hebben).

Vrijwel niemand van de groep met minder dan 30 studiepunten behaald na één jaar zal er naar verwachting in slagen om in zijn of haar vierde en vijfde jaar van inschrijving alsnog binnen twee jaar de resterende 116 studiepunten van de bacheloropleiding te behalen en daarmee binnen vijf jaar in totaal de bacheloropleiding tot een goed einde te brengen. Aan individuele consultaties met studieadviseurs heeft de projectgroep de indruk overgehouden dat deze groep studenten verschillende typen studenten omvat, variërend van studenten die prioriteit geven aan andere zaken dan de studie en studenten die geïsoleerd blijven “doormodderen” tot studenten die een te rooskleurig zelfbeeld hebben en studenten die het lastig vinden hun huidige bestaan los te laten en te vertrekken.

Voor deze studenten zal de studie doorgaans eindigen in een persoonlijk drama: ze hebben jaren verspild met een studie die ze niet binnen een acceptabele termijn tot een goed einde zullen brengen, hebben daarbij hun rechten in het kader van de studiefinanciering grotendeels verspeeld en kunnen niet meer zonder grote persoonlijke offers aan een andere opleiding beginnen. Dit is de groep studenten die gebaat zou zijn bij effectieve verwijzing naar een alternatieve opleiding in een vroeg stadium. Dat kan veel ellende voorkomen.

Een dringend negatief studieadvies heeft wel enig effect, maar dit effect is onvoldoende om te voorkomen dat een significante groep studenten jaren verliest aan een bacheloropleiding die zij niet binnen vijf jaar zal afronden. Het dringend negatief studieadvies is onvoldoende om deze studenten snel op een voor hen kansrijk studietraject te brengen.

3.3. Andere instrumenten ter bevordering van de studievoortgang

In het voorgaande is al vastgesteld dat alle opleidingen met een vorm van mentoraat werken. Uiteraard brengen ze ook allemaal het wettelijk verplichte studieadvies op het eind van het eerste jaar van inschrijving uit. Daarnaast staan de opleidingen nog de volgende instrumenten ter beschikking die van invloed kunnen zijn op de studievoortgang.

- doorstroomregelingen en volgordebepalingen in de OER

Eén instrument wordt gevormd door bepalingen in de *Onderwijs- en Examenregeling (OER)*. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om zgn. “doorstroomregelingen”, waarin is vastgelegd onder welke voorwaarden studenten die de propedeuse nog niet hebben afgerond al examenonderdelen uit de post-propedeuse mogen afleggen. De zgn. “zachte knip” tussen bachelor- en aansluitende masteropleidingen is gebaseerd op hetzelfde principe. Daarnaast kan het gaan om bepalingen over de *volgorde van de examenonderdelen* binnen één opleiding of studiefase. Dit zijn bepalingen van het type “een student mag pas deelnemen aan het tentamen van onderdeel x als eerst het tentamen van onderdeel y met succes is afgerond”.

Deze typen bepalingen komen bij alle opleidingen van de TU/e voor in een of andere vorm. Ze zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat studenten geen examenonderdelen afleggen waarvoor zij de benodigde voorkennis uit eerdere examenonderdelen missen. Het effect van dit soort bepalingen is, op het moment dat zij in werking treden en een student op grond daarvan niet verder mag met een of meer examenonderdelen, vooral vertragend. Een student mag dan immers niet verder. Dit draagt niet bij aan de doelstelling om studenten meer *vroegtijdig* aan de TU/e te binden dan wel te verwijzen naar een meer geschikte opleiding. Om die reden vormen bepalingen in de OER geen geschikt alternatief voor mogelijke invoering van een bindend studieadvies.

- studievoortgangscontracten

Een ander type instrument wordt gevormd door het *studievoortgangscontract*. Hierbij wordt een “contract” gesloten tussen student en opleiding met daarin wederzijdse rechten en plichten. Kern hiervan vormt steeds een inspannings- of een resultaatverplichting, waarbij de student zich verplicht een bepaalde studie-inspanning te leveren dan wel bepaalde studieresultaten te behalen, waartegenover de opleiding dan bepaalde faciliteiten of rechten biedt, bijvoorbeeld recht op meer

intensieve vormen van begeleiding, recht op (extra of versnelde) herkansingen, recht op deelname aan examenonderdelen in een latere studiefase etc. Studenten die tekort schieten verliezen dan bepaalde rechten of faciliteiten. Dit moet het aantrekkelijk maken om goed te presteren.

Sommige opleidingen van de TU/e werken al met studievoortgangscontracten. De manier waarop ze geïmplementeerd worden verschilt per opleiding. Ook de effecten zijn uiteenlopend, van nauwelijks vast te stellen tot positief. In de regel worden studievoortgangscontracten niet ingezet voor alle studenten, maar voor specifieke groepen studenten, en dan met name studenten die eerder een dusdanig gebrekkige studievoortgang geboekt hebben dat ze volgens de opleiding in de "gevaarzone" verkeren. Het studievoortgangscontract wordt dus typisch pas ingezet als gebleken is dat een extra inspanning van student en opleiding noodzakelijk is om de student zijn of haar studie tot een goed einde te laten brengen. Daarmee vervult dit instrument een andere functie dan die van vroegtijdige binding van de student aan de opleiding dan wel vroegtijdige verwijzing naar een meer geschikte opleiding, en is het geen alternatief voor mogelijke invoering van een bindend studieadvies. Daarnaast zijn er problemen met de juridische afdwingbaarheid van dergelijke contracten. Een studiecontract mag geen inbreuk maken op de wettelijke rechten die zijn verbonden aan de inschrijving als student. Dit impliceert dat als sanctie op het niet naleven van het contract uitsluitend maatregelen kunnen worden genomen die niet in strijd zijn met deze rechten. In de praktijk zal dit betekenen dat alleen extra faciliteiten waarop de inschrijving als student als zodanig geen recht biedt, kunnen worden onthouden aan studenten.

3.4. Plaats, functie en doelstelling van een BSA aan de TU/e

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk is geschetst binnen welke context van beleid op instellingsniveau, 3TU-niveau en landelijk niveau invoering van een bindend studieadvies overwogen wordt, wat de huidige praktijk met de studieadviesing is en welke effecten dit bewerkstelligt en wat de rol is van andere instrumenten ter bevordering van de studievoortgang. Geconcludeerd is dat verschillende instrumenten verschillende functies vervullen, en daarmee dat het ene instrument niet inwisselbaar is voor het andere. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat er een significante groep studenten is op wie het huidige dringend negatief studieadvies feitelijk onvoldoende effect heeft. Hoewel de opdracht aan de projectgroep Bindend Studieadvies zich niet uitstrekt tot het geven van een oordeel over de *wenselijkheid* van het instrument bindend studieadvies (de projectgroep moet iets zeggen over de *haalbaarheid* van invoering daarvan per 1-9-2009), kan in ieder geval worden geconcludeerd dat met het bestaande instrumentarium niet voor alle groepen studenten het doel om de student zo vroeg mogelijk aan de opleiding te binden dan wel te verwijzen naar een meer geschikt alternatief gerealiseerd kan worden.

Een studiebegeleidingssysteem dat dit doel maximaal haalbaar maakt zou naar het oordeel van de projectgroep in elk geval de volgende elementen moeten bevatten.

1. begeleiding bij de studiekeuze

In de fase voorafgaand aan de inschrijving als student aan de TU/e moeten de inspanningen er vooral op gericht zijn om aspirant-studenten de juiste studiekeuze te laten maken. Noch de TU/e noch de student zijn erbij gebaat als de instelling alleen maar probeert zoveel mogelijk studenten te trekken. Het moet er eerst en vooral om gaan studenten aan te trekken die een behoorlijke kans hebben hun opleiding met succes te doorlopen. Instrumenten als studievoorlichtingsdagen, meeloopdagen,

voorlichtingsmateriaal, proefstuderen, Pre-University College en het studiekeuze assessment staan allemaal in het teken van dit doel. Ook de recente voorstellen van minister Plasterk om te gaan werken met individuele intake gesprekken passen hier uitstekend in.

2. mentoraat

De overgang van VWO naar WO is een grote overgang. Het mentoraat vervult een belangrijke functie in het begeleiden van studenten bij het zich eigen maken van de studiehouding die vereist is om de opleiding aan de TU/e met succes te kunnen doorlopen.

3. studiebegeleiding tijdens de propedeuse

De opleidingen van de TU/e geven tot dusverre op uiteenlopende wijze invulling aan de begeleiding van eerstejaars studenten. Op basis van de ervaringen binnen de TU/e en bij andere universiteiten dient een begeleidingsmodel te worden gekozen met als kenmerken:

- vroegtijdige signalering van dreigende studievoortgangsproblemen;
- het actief oproepen van studenten met dreigende studievoortgangsproblemen voor begeleiding door de studieadviseur;
- het na elk tentamenblok uitbrengen van een overzicht van behaalde studievoortgang aan de studenten, gekoppeld aan een tussentijds advies ten aanzien van het vervolg van de studie;
- het actief stimuleren van studenten van wie op grond van de behaalde resultaten verwacht mag worden dat ze hun studie binnen een acceptabele termijn kunnen afronden;
- het vroegtijdig stimuleren van studenten met achterblijvende studievoortgang om hetzij tot een meer effectief studeergedrag te komen hetzij te kiezen voor een alternatief opleidingstraject;
- waar dit aan de orde is: actieve ondersteuning verlenen aan de student bij het kiezen van een voor hem of haar meer geschikt alternatief opleidingstraject.

4. studievoortgangscontracten

Met studenten van wie vroegtijdig gesignaleerd is dat hun studievoortgang achterblijft kan een studievoortgangscontract worden afgesloten met als doel dat hun studeergedrag zodanig wordt omgebogen dat zij een goede kans maken hun opleiding binnen een acceptabele termijn te voltooien. Ook na het eerste jaar van inschrijving blijft dit instrument van betekenis bij het realiseren van de beleidsdoelstellingen op instellings-, 3TU- en landelijk niveau t.a.v. studiesucces in de bachelor.

5. bepalingen in de OER

Doorstroomregelingen en volgordebepalingen in de OER vervullen vooral een functie in het voorkomen dat studenten beginnen aan examenonderdelen waarvoor ze de vereiste voorkennis uit eerdere examenonderdelen missen.

6. het bindend studieadvies

De propedeuse heeft drie wettelijke functies: oriëntatie, selectie en verwijzing. Het eerste studiejaar dient dus onder meer een antwoord op te leveren op de vraag of opleiding en student bij elkaar passen en of de student onder normale omstandigheden naar verwachting binnen een redelijke termijn de opleiding kan afronden.

Het totale studiebegeleidingssysteem zoals hierboven geschetst vervult een belangrijke rol bij deze functies. De aan de student uitgebrachte adviezen komen gefaseerd en op een zorgvuldige wijze tot stand. Daarbij worden categorieën gehanteerd die een onderscheid maken tussen enerzijds studenten die volgens de door de opleiding gestelde objectieve studievoortgangsnormen met geen of weinig vertraging de opleiding kunnen voltooien, en anderzijds studenten die dit naar verwachting niet zullen gaan doen.

Binnen de totale context die geschetst is in dit hoofdstuk kan aan het bindend studieadvies een specifieke plaats en functie worden toegekend. Het bindend studieadvies dient ervoor om zoveel mogelijk studenten ertoe te brengen – met inschakeling van alle hierboven genoemde instrumenten – om in hun eerste jaar een studievoortgang te realiseren op basis waarvan zij kansrijk zijn om hun opleiding binnen een acceptabele termijn te voltooien. Daarnaast heeft dit instrument als functie om studenten die hier niet in slagen vroegtijdig en met zo min mogelijk tijdverlies op een voor hen meer kansrijk alternatief opleidingstraject te brengen, en te voorkomen dat zij nog jarenlang blijven proberen een opleiding te voltooien waarvan op voorhand te voorspellen valt dat hen dat niet zal lukken binnen een aanvaardbare termijn.

Het bindend studieadvies is in deze visie het sluitstuk van een stelsel van maatregelen dat als doel heeft om elke student die begint aan een bacheloropleiding aan de TU/e op zo kort mogelijke termijn op de voor hem of haar juiste plek te behouden of te krijgen. Het BSA is dus geen losstaand instrument met eigen doelstellingen, maar maakt deel uit van een groter geheel van instrumenten met betrekking tot de studievoortgang. Dat grotere geheel heeft de voornoemde doelstelling. De specifieke rol van het bindend studieadvies daarbinnen is eraan bij te dragen dat dit “*op zo kort mogelijke termijn*” gebeurt.

Dit brengt met zich mee dat het bindend studieadvies *niet vrijblijvend* is. Het BSA heeft een dwingend karakter, en dat geldt zowel voor de student als voor de instelling. Voor de student, omdat hij of zij gedwongen wordt een zodanige studievoortgang in het eerste jaar van inschrijving te boeken dat er een gereede kans is de opleiding binnen redelijke termijn af te ronden (op straffe van het zich niet opnieuw mogen inschrijven voor dezelfde opleiding). Voor de instelling, omdat die de plicht heeft optimale randvoorwaarden te creëren voor het boeken van voldoende studievoortgang en om de studenten optimaal te begeleiden met het oog op het voldoen aan de studievoortgangsnormen (op straffe van het verliezen van beroepszaken en het oplopen van reputatieschade).

De meerwaarde van het BSA ten opzichte van andere instrumenten bij het realiseren van de doelstellingen ten aanzien van studiesucces in de bachelor zit blijkens de elders opgedane ervaringen (zie hoofdstuk 2) vooral in de volgende elementen:

- het studietempo aan het begin van de studie wordt verhoogd;
- studenten die hun opleiding niet binnen een aanvaardbare termijn kunnen afronden worden effectiever en in een vroeger stadium naar een alternatief verwezen;

- de vrijblijvendheid in de relatie tussen instelling en student wordt teruggedrongen (en dat geldt voor *beide* partijen!).

Het BSA is niet in eerste instantie bedoeld om studenten weg te sturen. Het meest ideale resultaat van invoering van een BSA zou zijn dat alle studenten daardoor aangezet worden een studievoortgang te boeken die ligt boven de cesuur voor het BSA, zodat alle studenten hun opleiding binnen een redelijke termijn kunnen voltooien.

Helaas is het niet erg waarschijnlijk dat dit in de praktijk zal gebeuren. Het komt voor dat studenten een verkeerde studiekeuze gemaakt hebben. De inzet van de TU/e dient dan te zijn om deze keuze zo snel mogelijk te helpen corrigeren en studenten die er niet in zullen slagen hun bacheloropleiding binnen een aanvaardbare termijn te voltooien vroegtijdig (hoe vroeger, hoe liever) naar een voor hen meer geschikt alternatief te verwijzen.

Tenslotte zij er nog op gewezen dat de projectgroep niet de pretentie heeft dat met een BSA een uitspraak zou kunnen worden gedaan over de geschiktheid van de student voor de studie. Geschiktheid vloeit voort uit vele factoren, waaronder bijvoorbeeld ambitieniveau. Veel van deze factoren zijn niet objectief meetbaar. Het BSA doet daarom alleen een uitspraak over de vraag of de tot dan toe gerealiseerde studievoortgang voldoende is om te kunnen verwachten dat de student de opleiding binnen redelijke termijn zal voltooien.

4. De randvoorwaarden voor invoering van het BSA

Om het bindend studieadvies op verantwoorde wijze te kunnen invoeren moet aan een groot aantal randvoorwaarden worden voldaan. Deels zijn dit randvoorwaarden die uit de relevante wettelijke bepalingen (zie Appendix 3) voortvloeien, deels betreft het zaken die na invoering van het BSA aan andere universiteiten van groot belang zijn gebleken voor succesvolle invoering van het BSA.

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de relevante randvoorwaarden. Welke randvoorwaarden zijn van belang, en wat is de stand van zaken binnen de TU/e op de betreffende punten? We hanteren daarbij een indeling in categorieën van randvoorwaarden.

4.1. Voorlichting aan studiekeizers

Als de TU/e besluit tot invoering van het BSA per 1-9-2009, dan dient zij de studievoorlichting aan onder meer VWO-abituriënten daarop aan te passen. De studievoorlichting dient een beeld uit te stralen van de TU/e als een universiteit die zorgzaam is voor haar studenten en die studenten veel te bieden heeft. De TU/e wil dat studenten er snel achter komen of de opleiding bij hen past of niet. Dit is ook ten voordele van de student. De TU/e wil dit bereiken door middel van personal coaching, intensieve studiebegeleiding, een goede organisatie en goed studeerbare programma's. Sluitstuk bij dit alles is het bindend studieadvies. In de voorlichting moet een indruk worden gegeven van wat dit betekent: wat is een bindend studieadvies, hoe werkt het globaal, waar ligt de norm etc. Daarbij moet duidelijk worden aangegeven dat de universiteit van haar studenten verwacht dat ze in staat zijn om voldoende prioriteit aan hun studie te geven. Hierbij kan aandacht worden geschonken aan de mogelijkheden en onmogelijkheden bij het combineren van werk, vereniging en competitiesport met een full-time studieweek.

Uiteraard wordt op dit moment in de studievoorlichting nog geen aandacht geschonken aan een bindend studieadvies. Het is echter goed te overzien wat er moet gebeuren om hier verandering in te brengen.

4.2. Informatievoorziening van de student

Onder een regime van een bindend studieadvies wordt het des te belangrijker dat de student snel en accuraat wordt geïnformeerd over alle zaken die van invloed kunnen zijn op de studievoortgang. Een voorbeeld hiervan zijn actuele wijzigingen in de college- en tentamenroosters, een ander voorbeeld zijn de geldende regelingen, toelatingseisen voor vakken etc. binnen de opleidingen.

De projectgroep heeft van studentenzijde signalen gekregen dat de informatievoorziening van studenten op dit moment niet bij alle opleidingen volledig op orde is. Bij de implementatie zal aan dit aspect uitdrukkelijk aandacht moeten worden geschonken. Studyweb kan daarbij een belangrijke rol vervullen.

De verantwoordelijkheid voor de informatievoorziening van de student ligt primair op het niveau van de opleidingen. Er zijn echter ook onderwerpen waarvoor de informatie van het instellingsniveau moet komen (STU met name).

4.3. Studievoortgangscontrole en studiebegeleiding

Alles moet in het werk worden gesteld om de studenten in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren over de gerealiseerde studievoortgang en de mogelijke consequenties daarvan, en ze begeleiding aan te bieden met het oog op verbetering van de studieresultaten waar nodig. De projectgroep vindt dat na elke tentamenperiode de student binnen een periode van drie tot vier weken een overzicht van de gerealiseerde studievoortgang moet ontvangen, gekoppeld aan een tussentijds advies over de voortzetting van de studie en waar nodig een oproep voor een gesprek met de studieadviseur. OWIS dient dit optimaal te ondersteunen.

Momenteel vertoont de manier waarop de studiebegeleiding wordt ingevuld een grote mate van diversiteit over opleidingen heen. De projectgroep is van mening dat elke opleiding zou moeten werken met een studiebegeleidingsmodel dat in elk geval de in paragraaf 3.4 genoemde elementen omvat. Ter vergelijking is een voorbeeld van een uitgewerkt begeleidingsmodel, het Leids studiesysteem, bijgevoegd als Appendix 6.

De verantwoordelijkheid voor studievoortgangscontrole en studiebegeleiding ligt primair op opleidingsniveau, met ondersteunende taken door STU (OWIS, studentendecanen, studentenpsychologen e.d.).

4.4. Rollen en verantwoordelijkheden

In een situatie waarin een bindend studieadvies wordt gehanteerd luistert de definitie en scheiding van rollen en verantwoordelijkheden tussen diverse spelers nauw. De projectgroep is van oordeel dat met name de rolverdeling tussen studieadviseurs, studentendecanen en examencommissie scherper gedefinieerd moet worden dan op dit moment het geval lijkt te zijn. De verantwoordelijkheid voor het uitbrengen van (al of niet bindende) adviezen over voortzetting van de studie ligt wettelijk gezien bij de decaan. Deze zal dit in de regel mandateren aan de examencommissie. Dit betekent dat het de examencommissie is die de student op het eind van het eerste jaar van inschrijving voorziet van een schriftelijk (al of niet bindend) advies over de voortzetting van de studie binnen of buiten de opleiding. Het ligt dan in de rede dat ook de tussentijdse studieadviezen uitgaan van de examencommissie. Het berust bij uitstek tot de taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie om een oordeel te geven over de studievoortgang van de student. De rol van de studieadviseur is enerzijds om de student te adviseren met het oog op het voldoen aan de studievoortgangseisen die de opleiding stelt (bijvoorbeeld adviezen op het gebied van de studieplanning). Voor zover bijzondere persoonlijke omstandigheden daarop van invloed zijn dient tijdige doorverwijzing naar studentendecanen of studentenpsychologen plaats te vinden. Anderzijds kan de studieadviseur een adviserende rol richting examencommissie vervullen, bijvoorbeeld over het toestaan van extra herkansingen bij bijzondere omstandigheden. Ook kan de studieadviseur de opleidingsverantwoordelijken van advies dienen over het opheffen van studiebelemmerende factoren. Het is van belang de rollen en verantwoordelijkheden van examencommissie en studieadviseur zorgvuldig te scheiden. Vermenging hiervan kan leiden tot onduidelijkheid bij studenten en tot onnodige beroepszaken.

De studieadviseurs en studentendecanen van de TU/e hebben in 2001 voorstellen geformuleerd voor een “functieomschrijving” van studieadviseurs¹⁷. De projectgroep

¹⁷ “Een TU/e-breed studiebegeleidingsmodel – Voorstel geformuleerd door de gezamenlijke studieadviseurs en studentenadviseurs van de TU Eindhoven, 2001

stelt voor een heldere formulering van verantwoordelijkheden van de betrokkenen op te stellen. Wellicht kan voornoemde “functieomschrijving” daarvoor als vertrekpunt dienen.

4.5. *Personele capaciteit*

Zowel op (de ondersteuning van) de examencommissie als op de studieadviseurs wordt in een situatie met een bindend studieadvies een zwaarder beroep gedaan dan zonder een bindend studieadvies. Invoering van een bindend studieadvies is dan ook alleen verantwoord als er voldoende personele capaciteit beschikbaar is om de daarmee gepaard gaande taken naar behoren te vervullen. Op dit moment zijn er grote verschillen tussen opleidingen in de voor studieadvisering beschikbare formatie en de wijze waarop die formatie is ingevuld. De studieadviseurs zelf hebben in hun eerder genoemde voorstellen uit 2001 (zie voetnoot 17) aangegeven een capaciteit van 1 fte per 500-750 studenten reëel te achten. Daarbij werd echter nog geen rekening gehouden met invoering van een bindend studieadvies. In de evaluatie die aan de Erasmus Universiteit is uitgevoerd van de pilot bindend studieadvies bij de Faculteit Bedrijfskunde is becijferd dat invoering van het bindend studieadvies leidde tot een extra benodigde begeleidingscapaciteit van 4 uur per student. Wat dit zou betekenen per opleiding aan de TU/e valt uit te rekenen op basis van de instroom van de verschillende opleidingen.

Ook de beschikbare capaciteit voor studentendecanen en studentenpsychologen verdient nadere aandacht bij invoering van het bindend studieadvies.

Ook de ondersteuning van de examencommissie verdient aandacht. Als de examencommissie elke student na elke tentamenperiode van een schriftelijk studieadvies moet voorzien, dan betekent dit dat er jaarlijks vier- tot vijfduizend brieven aan studenten verstuurd moeten worden. De verzameling van de daarvoor benodigde gegevens, het verwerken daarvan in brieven en de verzending van die brieven vergt bij dit soort aantallen een aanzienlijke capaciteit. Bezien kan worden welke bijdrage automatisering hieraan kan leveren, maar dat neemt niet weg dat er voor voldoende capaciteit gezorgd dient te worden om dit proces gladjes te laten verlopen. Speciale aandacht daarbij verdient het feit dat er duidelijke piekperiodes te verwachten zijn in de loop van het jaar, waaronder de vakantieperiode. Ook voor de centrale studentenadministratie (OWIS) dient te worden nagegaan of de beschikbare capaciteit invoering van een BSA kan accommoderen.

Tenslotte is het denkbaar dat, mocht invoering van het BSA tot grote aantallen beroepszaken leiden, een uitbreiding van de juridische capaciteit noodzakelijk is om deze beroepsprocedures adequaat te kunnen begeleiden. Naarmate het bindend studieadvies zorgvuldiger wordt ingevoerd, zal het aantal te verwachten beroepszaken afnemen. In die zin heeft de TU/e het aantal beroepszaken tot op zekere hoogte in eigen hand. Als grote aantallen studenten het BSA aanvechten en in het gelijk worden gesteld, dan zegt dat vooral iets over de mate van zorgvuldigheid waarmee het BSA bij die opleiding of instelling wordt uitgevoerd.

Tegenover de benodigde personele uitbreidingen in de ondersteunende sfeer staat overigens het feit dat de opleidingen personele capaciteit uitsparen doordat na invoering van het bindend studieadvies het studietempo in de beginfase van de studie gemiddeld omhoog zal gaan en doordat ze geen onderwijs- en begeleidingstijd meer hoeven te steken in de studenten die dan worden verwezen naar een ander opleidingstraject terwijl ze zich voorheen opnieuw ingeschreven zouden hebben voor dezelfde opleiding.

4.6. Regelingen

Invoering van het bindend studieadvies brengt met zich mee dat diverse regelingen zullen moeten worden opgesteld of aangepast. Zo schrijft de wet voor dat er uitvoeringsregels worden opgesteld ten aanzien van het bindend studieadvies. Een voorbeeld van een dergelijke regeling is opgenomen in Appendix 7. Ook zullen de OER en het Studentenstatuut moeten worden aangepast op het bindend studieadvies. Een voorbeeld van een formulering in een OER staat in Appendix 8.

Het aspect van de op te stellen of aan te passen regelingen levert naar het oordeel van de projectgroep geen onoverkomelijke obstakels op. Er zijn in den lande voldoende voorbeelden voorhanden die als vertrekpunt kunnen dienen. Voor de OER kan het instellingsmodel worden voorzien van een modelbepaling.

Ook de uit te brengen schriftelijke studieadviezen kunnen worden gestandaardiseerd. Ook hiervan zijn voorbeelden van elders beschikbaar (zie Appendix 10). De projectgroep zou er voorstander van zijn om in de adviezen die worden uitgebracht aan de eerder omschreven categorieën A en B op te nemen dat de TU/e gezien de geleverde studievoortgang een relatie aangaat met de student en bereid is daarin te investeren.

4.7. Persoonlijke omstandigheden

Speciale aandacht dient te worden geschonken aan het fenomeen persoonlijke omstandigheden. Wat daaronder verstaan wordt is gedefinieerd in het Uitvoeringsbesluit WHW (zie Appendix 3); uitsluitend de daar genoemde omstandigheden mogen in de hantering van het BSA worden betrokken. Omstandigheden die niet in een van de aldaar genoemde categorieën vallen, mogen dus niet worden aangemerkt als persoonlijke omstandigheden met het oog op het bindend studieadvies. Voor studenten in deze categorie is het wettelijk niet toegestaan van het normale BSA regime af te wijken.

Studenten met andere soorten persoonlijke omstandigheden dan die genoemd staan in het Uitvoeringsbesluit WHW (te denken valt bijvoorbeeld aan studenten die actief zijn als topsporter) dienen dit in een zo vroeg mogelijk stadium aan te melden bij de studieadviseur, zodat er in overleg met de examencommissie een aangepaste individuele studieplanning kan worden opgesteld (met wellicht tentamens op andere tijdstippen en/of andere tentamenvormen en/of extra herkansingen). Deze studieplanning dient de betrokken student in staat te stellen aan de BSA-norm te voldoen. De studieadviseur verwijst studenten waar nodig door naar de studentenadviseurs bij STU. Voor gevallen waarin het tijdsbeslag van de betreffende persoonlijke omstandigheden zodanig is dat ook met een individuele studieplanning niet aan de BSA-norm voldaan kan worden, zal een *hardheidsclausule* worden geïntroduceerd, op grond waarvan de betrokkene van het BSA kan worden uitgezonderd. Ook is het dan denkbaar dat de betrokken student zich niet als voltijds student inschrijft, maar bijvoorbeeld als deeltijds student.

Voor de behandeling van persoonlijke omstandigheden in de zin van het Uitvoeringsbesluit WHW dient een procedure te worden opgesteld. Een voorbeeld van een dergelijke procedure is opgenomen in Appendix 9. De projectgroep is van mening dat het de voorkeur verdient om één centrale commissie te belasten met de behandeling van persoonlijke omstandigheden en deze commissie advies te laten uitbrengen aan de verantwoordelijke examencommissie over de geldigheid,

verwachte duur en ernst van de persoonlijke omstandigheden, zodat deze daarmee rekening kan houden bij de beoordeling van de behaalde studievoortgang. Een studentenadviseur kan als adviseur aan de centrale commissie worden toegevoegd.

4.8. Verwijzingsarrangementen

Ook voor studenten die niet voldoen aan de gestelde studievoortgangsnormen geldt naar de mening van de projectgroep dat de verantwoordelijkheid van de TU/e niet ophoudt met het uitbrengen van een (in dit geval negatief bindend) studieadvies. De TU/e dient deze studenten begeleiding aan te bieden bij het vinden van een alternatief. Om een overstap te vergemakkelijken dienen op opleidingsniveau verwijzingsafspraken te worden gemaakt met de meest gerede HBO-opleidingen in de regio. Deze afspraken betreffen onderlinge verwijzing, vrijstellingsregelingen en tijdstippen voor voorlichting. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen overstap na een half jaar (i.e. zonder verlies van studiefinancieringsrechten) en overstap na een jaar. Daarbij is het doel uiteraard om voor de student een zo soepel mogelijke overstap met zo min mogelijk tijdverlies mogelijk te maken. Voor veelgevraagde opleidingen kan een profiel worden opgesteld aan de hand waarvan in individuele gesprekken kan worden nagegaan of deze een geschikt alternatief voor de student vormen.

4.9. De augustusherkansingen

Elders is al gebleken dat het werken met een bindend studieadvies een strakke planning en organisatie vereist. De wettelijke vereisten impliceren dat er een strak tijdschema gehanteerd moet worden waarvan niet kan worden afgeweken. De projectgroep gaat er daarbij van uit dat in een bindend studieadvies de behaalde studieresultaten van alle vier onderwijsblokken inclusief herkansingen moeten worden meegenomen. Hiervan afwijken zou immers betekenen dat niet van alle onderwijsblokken de studieresultaten op evenredige wijze meewegen in de in totaal behaalde studievoortgang.

Terugrekenen levert dan het volgende op. Het wettelijk verplichte studieadvies (bindend of niet) moet uiterlijk aan het eind van het eerste jaar van inschrijving worden uitgebracht, dus uiterlijk eind augustus. Een student die een BSA dreigt te krijgen moet tevoren in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord. Het lijkt reëel hiervoor een periode van twee weken in te ruimen. Daaraan voorafgaand moet de student eerst worden geïnformeerd over het voornemen hem of haar een BSA te geven. Dat zal dan uiterlijk begin augustus moeten plaatsvinden. Het voornemen om een BSA te geven kan pas worden uitgebracht als de tentamens van de laatste herkansingen zijn nagekeken en als de resultaten daarvan zijn verwerkt in OWIS. De huidige nakijktermijn bedraagt 15 werkdagen. Voor de inroostering van de herkansingen van het vierde onderwijsblok in de propedeuse zou dit betekenen dat deze herkansingsronde uiterlijk in de eerste week van juli moet zijn afgerond.

Een dergelijke inroostering van de herkansingen van het vierde onderwijsblok is niet zonder meer mogelijk binnen het jaarrooster zoals dat tussen de drie TU's is overeengekomen vanaf het collegejaar 2009/2010. Eén mogelijkheid is voor de propedeuse de augustusherkansingen te gaan vervroegen om de invoering van het BSA logistiek mogelijk te maken. Omdat er in de propedeutische fase nog geen dringende noodzaak is om in 3TU-verband dezelfde jaarcirkel te hanteren (dat speelt eerder bij de minoren in de bachelor en bij de masteropleidingen), zou het volgens

de projectgroep vanuit het oogpunt van de 3TU-samenwerking niet per sé bezwaarlijk hoeven te zijn om het tentamenrooster voor het vierde onderwijsblok afwijkend in te richten. Het zal echter geen betoog behoeven dat een en ander gevolgen zou hebben voor de vakantieperiode van de bij de tentaminering in het vierde propedeuseblok betrokken docenten. Een andere mogelijkheid is wellicht om de nakijktermijn voor de augustusherkansingen in de propedeuse belangrijk te verkorten. De aantallen studenten waarvoor geldt dat ze op dat moment nog niet voldaan hebben aan de BSA-norm zal vermoedelijk te overzien zijn. Als deze veronderstelling klopt, is het aantal na te kijken tentamens beperkt (al verschilt het natuurlijk per opleiding). En dan kan er tijdwinst geboekt worden door de nakijktermijn te verkorten. Of dat voldoende is om het hanteren van het BSA logistiek mogelijk te maken zal nader geanalyseerd moeten worden. Het verdient aanbeveling daarbij ook te kijken naar de maatregelen die andere universiteiten die al met een BSA werken op dit gebied genomen hebben.

Een bijkomend probleem met de verroostering heeft betrekking op de herkansingen van OGO-projecten. Soms kunnen deze pas in het volgende collegejaar herkanst worden, en deze herkansing komt dan te laat om nog te worden meegenomen in de behaalde studievoortgang met het oog op het BSA.

Het jaarrooster is een gedeelde verantwoordelijkheid van instellings- en opleidingsniveaus.

4.10. De kwaliteit van de opleidingen

Invoering van het bindend studieadvies veronderstelt dat de kwaliteit van de opleidingen aan de TU/e op orde is. In algemene zin kan hierover worden vastgesteld dat in de laatste jaren alle bacheloropleidingen van de TU/e gevisiteerd en inmiddels ook grotendeels geaccrediteerd zijn. Dit betekent dat volgens de daartoe aangestelde externe beoordelaars de basiskwaliteit van de opleidingen op orde is.

Toch zou het te gemakkelijk zijn om te volstaan met deze vaststelling. Sommige aspecten van kwaliteit zijn van meer direct belang in relatie tot het bindend studieadvies dan andere. We noemen de volgende.

- a) representativiteit van het propedeusecurriculum

Het curriculum van de propedeuse dient representatief te zijn voor de bacheloropleiding als geheel. Indien hier niet aan voldaan wordt, dan wordt zelfselectie door de eerstejaars studenten bemoeilijkt. De samenstelling van het propedeusecurriculum is ook van belang in verband met de normering van het BSA. Op dat onderwerp wordt in hoofdstuk 5 nader ingegaan.

b) de studeerbaarheid van de opleidingen

Studeerbaarheid kan worden opgevat als de afwezigheid van studiebelemmerende factoren in de (inhoud, opzet en organisatie van de) opleidingen. Dit is bij uitstek het kwaliteitsaspect dat in de wet wordt omschreven als “zodanige voorzieningen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd”. In de visitatierapporten is dit geen afzonderlijke beoordelingsdimensie of –facet, hetgeen het lastig maakt hierover een specifiek en onderbouwd oordeel te geven. De projectgroep heeft evenwel vanuit de studentengeleding nadrukkelijke geluiden gehoord die erop duiden dat dit kwaliteitsaspect niet bij alle opleidingen volledig op orde is. Ook de gebrekkige studievoortgang en rendementen bij sommige opleidingen kunnen een aanwijzing in deze richting zijn.

Daarom wil de projectgroep de dringende aanbeveling doen om het collegejaar 2008/2009 te benutten om hierin waar nodig verbeteringen aan te brengen. Een uitvoerige checklist ten aanzien van studeerbaarheid is al begin jaren '90 opgesteld door Prof. Wynand Wijnen c.s.¹⁸ Deze kan worden gebruikt als vertrekpunt voor een verbeteringslag.

c) de kwaliteit van de tentamens

De behaalde studievoortgang is bepalend voor het studieadvies dat studenten krijgen op het eind van het eerste jaar. Studievoortgang is een resultante van het afleggen van tentamens. Dit impliceert dat tentamens voldoende valide en betrouwbaar moeten zijn voor het nemen van beslissingen over slagen en zakken van studenten. Immers: als deze beslissingen niet betrouwbaar en valide zijn, dan geldt dat ook voor de daarop gebaseerde studievoortgang. De eindverantwoordelijkheid voor de bewaking van de kwaliteit van de tentamens ligt bij de examencommissies. Deze commissies dienen de tentamenkwaliteit dan ook actief te monitoren. Aan andere universiteiten zijn daarvoor criteria ontworpen alsmede procedures om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid.

De kwaliteit van de beoordeling is een afzonderlijk beoordelingsfacet bij visitaties. De projectgroep heeft de uitspraken van de visitatiecommissies van alle bacheloropleidingen van de TU/e verzameld (zie Appendix 11). Daaruit komen geen onvoldoende oordelen van visitatiecommissies op dit kwaliteitsfacet naar voren. Wel formuleren sommige commissies commentaren op onderdelen. Indien wordt toegezien op het opvolgen van de geformuleerde aanbevelingen, ziet de projectgroep geen aanleiding om in de kwaliteit van de tentamens een struikelblok te zien voor invoering van een BSA.

d) de kwaliteit van de docenten

De kwaliteit van de docenten (in dit geval de propedeusedocenten) is uiteraard ook van belang. Voor een universiteit die eisen stelt aan haar studenten ligt het in de rede om ook van haar docenten te eisen dat ze voldoende presteren. De onlangs vastgestelde Onderwijsvisie TU/e zegt hierover het volgende.

“Voor de onderwijskwaliteiten van docenten wordt een heldere standaard ontwikkeld in de vorm van de zgn. BKO (basiskwalificatie onderwijs). Daarmee geeft de TU/e het signaal af dat zij het geven van academisch onderwijs beschouwt als een vak. Deelname aan verdere didactische scholing en andere ontwikkelingsactiviteiten wordt aangemoedigd in het kader van het personeelsbeleid.

¹⁸ Wijnen et al., “Te doen of niet te doen? Advies over de studeerbaarheid van onderwijsprogramma's in het Hoger Onderwijs.” Den Haag, Ministerie van Onderwijs & Wetenschappen, 1992

Een soortgelijke standaard zal worden gehanteerd ten aanzien van de beheersing van het Engels door docenten.”

De projectgroep is van mening dat de BKO kan dienen als instrument om zichtbaar te maken dat de docenten van de TU/e voldoen aan de didactische kwaliteitseisen.

e) de interne kwaliteitszorg

Tijdens het onderwijsproces kunnen altijd zaken misgaan. Een intern kwaliteitszorgsysteem dient dit te signaleren én tot snelle en effectieve verbetermaatregelen te leiden. Dit onderwerp is een beoordelingsfacet bij onderwijsvisitaties, en ook op dit punt zijn de uitspraken van alle visitatiecommissies verzameld (zie Appendix 11). Alle bacheloropleidingen scoren een voldoende, zij het niet in alle gevallen een overtuigende voldoende. De projectgroep adviseert dan ook om erop toe te zien dat in de loop van het collegejaar 2008/2009 waar nodig de soms door visitatiecommissies gesignaleerde gebreken in de kwaliteitszorg op opleidingsniveau worden verholpen. De centrale commissie instellingskwaliteitszorg kan daarbij een rol spelen.

f) de nakijktermijnen bij tentamens

In paragraaf 4.8 is al gesignaleerd dat invoering van het bindend studieadvies een strak tijdschema met zich meebrengt dat geen afwijkingen verdraagt. Speciale aandacht dient daarbij uit te gaan naar de naleving van de geldende nakijktermijnen van tentamens. Als deze termijnen niet worden nageleefd, dan kan de procedure rond het uitbrengen van zowel tussentijdse studieadviezen als het (bindend) studieadvies op het eind van het eerste jaar daardoor gefrustreerd worden. Het is de verantwoordelijkheid van de examencommissie om toe te zien op het tijdig nakijken van tentamens. Studentenenquêtes zoals die in Elsevier laten op dit gebied nogal eens problemen zien. Daarom is het geen overbodige luxe een effectieve werkwijze te ontwerpen waarmee examencommissies invulling kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid op dit punt. Elders zijn daarvan goed functionerende voorbeelden te vinden.

4.11. De studentenadministratie

Tijdens de consultaties die de projectgroep heeft gepleegd is zij erop gewezen dat het indicenteel voorkomt dat studenten zich ten onrechte inschrijven als student in de propedeuse van een bacheloropleiding. Niet voor alle studenten die voor het eerst in de bacheloropleiding staan ingeschreven geldt dat ze de propedeuse moeten behalen (een voor de hand liggend voorbeeld zijn de HBO'ers die bezig zijn met een schakelprogramma met het oog op toelating tot een masteropleiding). Uiteraard dienen studenten zich op dusdanige wijze in te schrijven dat ze niet ten onrechte met een BSA zullen worden geconfronteerd. Waar nodig dienen studenten daarvoor gewaarschuwd te worden.

De inschrijving van studenten is een verantwoordelijkheid die op instellingsniveau ligt.

4.12. Tot besluit

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk is nagegaan aan welke randvoorwaarden voldaan moet zijn om een bindend studieadvies op verantwoorde wijze te kunnen invoeren, en is ingegaan op de stand van zaken m.b.t. deze randvoorwaarden aan de TU/e. Daaruit komen geen onoverkomelijke obstakels voor invoering van het BSA naar voren, maar wel her en der punten waarop nog het nodige moet gebeuren. Het komt er nu op aan deze punten voortvarend aan te pakken en de tijd die de TU/e rest voordat het bindend studieadvies zal worden ingevoerd (als daartoe besloten zou worden) effectief te benutten.

De projectgroep doet graag de aanbeveling om, als tot invoering van het BSA zou worden besloten, een “implementatiecommissie” aan te stellen die onder meer de voortgang bij het realiseren van de benodigde maatregelen zoals in het voorgaande beschreven bewaakt en terzake aanbevelingen doet. Daarnaast lijkt het de projectgroep verstandig om maximaal gebruik te maken van de expertise die elders al is opgebouwd in het kader van de invoering van het BSA. Zeker degenen die veel (of veel ander) werk zullen krijgen bij invoering van een BSA, zoals examencommissies en studieadviseurs, zouden we willen suggereren hun licht ook elders op te steken.

Voor wat betreft de randvoorwaarden geldt kortom dat het antwoord op de vraag of invoering van het BSA per 1-9-2009 haalbaar is een gekwalificeerd “ja, mits...” luidt.

5. De normering bij een bindend studieadvies

5.1. De normering bij het bestaande dringend studieadvies

In paragraaf 3.2 is ingegaan op de huidige wijze van studieadvisering. Daarbij is al enige aandacht geschonken aan de normering die de verschillende opleidingen daarbij hanteren.

Meer in detail ziet de bestaande normering die de opleidingen van de TU/e hanteren er als volgt uit (de gegevens zijn door de faculteiten als zodanig aangeleverd en zijn afkomstig uit een inventarisatie door STU).

Tabel 2 Categorieën en normering bestaande studieadviezen

Faculteit	Aantal	Typen studieadvies	Norm
BMT	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A 5 of 6 vakken behaald B 3 of 4 vakken behaald C 2 vakken behaald D 0-1 vakken behaald NB: In brief uiteindelijk enkel een POS of NEG advies.
B	4	A = goed AB = goed/voldoende B = voldoende BC = voldoende/matig C = matig CD = matig/slecht D = niet geschikt voor de opleiding X = geen reëel adv mogelijk	A (45>)= positief, B (36-45)= positief maar enigszins twijfel, C (30-36)= negatief met twijfel en D (<=30)= neg. G= geen advies (in combinatie met het oordeel van atelierbegeleiders)
E	5	Positief Gematigd positief Gematigd negatief Negatief Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	Geen vaste normen in termen van behaalde studiepunten, wel verschil in formulering van de uitgebrachte studieadviezen (5 verschillende brieven)
ID	3	Promotion Conditional Hold	Alle sp
Inf	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	> 50 sp A-advies 40 sp is grens voor deelname ogo 2e jaar, < 45 studiecontract, 40-49 sp: B-advies 30-39 sp: C-advies D-advies = <30(maakt uit welke vakken)
ST	3	Positief Twijfel Negatief	≥ 75% sp = positief 60%-75% sp = twijfelachtig < 60% sp = negatief
TM	3	Studie WEL voortzetten Studie WEL, maar VOORWAARDELIJK voortzetten Studie NIET voortzetten	45-60 sp = positief 30-45 sp = voorw. pos. 0-30 sp = negatief,

TN	4	Positief Gematigd positief Gematigd negatief Negatief Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A (55 >)= positief, B (40-55)= positief maar enigszins twijfel, C (20-40)= negatief met twijfel en D (≤ 20)= neg. G= geen advies
W	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A = ≥ 47 sp +OGO B = ≥ 38 sp +OGO C = ≥ 29 sp (+OGO) D = ≤ 29 sp
Wsk	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A (55 >)= positief, B (>40)= positief maar enigszins twijfel, C (30-40)= negatief met twijfel en D (<30)= neg. G= geen advies

Uit dit overzicht blijkt dat de meeste opleidingen werken met 3 of 4 categorieën en dat de norm voor een dringend negatief studieadvies in de regel om en nabij 30 studiepunten (behaald na één jaar) bedraagt.

Enkele opleidingen wijken hiervan af.

De opleiding Technische Natuurkunde zit duidelijk onder het gemiddelde van 30 studiepunten met een norm van 20 studiepunten. De opleiding Scheikundige Technologie zit er duidelijk boven met een norm van 36 studiepunten. De opleiding Biomedische Technologie rekent in vakken, niet in studiepunten, en kijkt alleen naar de resultaten van vakken en laat de OGO projecten – waarvoor binnen deze opleiding toelatingsvoorwaarden m.b.t. behaalde vakken gehanteerd worden – buiten beschouwing. Verder formuleert deze opleiding naar de student toe alleen een positief of een negatief advies. De opleiding Industrial Design hanteert een sterk afwijkend beoordelingssysteem, waarbij een student over een blok ofwel alle studiepunten ontvangt ofwel geen studiepunten. De opleiding Elektrotechniek tenslotte stimuleert studenten die later in aanmerking zouden komen voor een negatief studieadvies, de opleiding voortijdig te verlaten. Deze opleiding werkt niet met categorieën met vaste normen en hanteert alleen verschillende formuleringen in adviezen.

5.2. De aard van de normering bij een bindend studieadvies

Als de TU/e overgaat tot invoering van een bindend studieadvies, dan krijgt de norm die voor dat bindend studieadvies gehanteerd wordt (d.w.z. de norm voor de categorie D) het karakter van een *cesuur*, een scherpe grens met duidelijk onderscheiden rechtsgevolgen voor de student naar gelang diens studievoortgang boven of onder de cesuur ligt.

Dit betekent dat het van groot belang is om deze cesuur zorgvuldig te bepalen. Vertrekpunt voor de cesuurbepaling is, zoals eerder in dit rapport betoogd, de vraag of een student, gelet op de behaalde studievoortgang tijdens het eerste jaar van inschrijving, naar verwachting in staat zal zijn de bacheloropleiding binnen een acceptabele termijn tot een goed einde te brengen. De eerste vraag die dan opkomt is: wat is een acceptabele termijn?

De nominale cursusduur van een Nederlandse WO-bacheloropleiding bedraagt voor voltijdse studenten drie jaar. De TU/e heeft in haar Onderwijsvisie als beleidsdoelstelling geformuleerd dat ze 2/3 van haar bachelorinstroom van een positief studieadvies wil kunnen voorzien. In 3TU-verband en op landelijk niveau is een rendementsdoelstelling van 70% na vier jaar vastgelegd. Dit betekent dat 70% van een cohort eerstejaars studenten binnen vier jaar de bacheloropleiding dient te behalen.

Tegen deze achtergrond is de projectgroep van oordeel dat de cesuur voor het bindend studieadvies *zodanig zou moeten worden vastgesteld dat van degenen wier studievoortgang beneden de cesuur ligt, afgezien van persoonlijke omstandigheden, vaststaat dat zij er niet in zullen slagen binnen vijf jaar de bacheloropleiding tot een goed einde te brengen.*

Dit doet niets af aan de 3TU- en landelijke beleidsdoelstellingen m.b.t. de rendementen, die juist gaan over een percentage na vier jaar. Deze doelstellingen hebben betrekking op een streefgetal m.b.t. de verblijfsduur in de bacheloropleiding, terwijl de vijf jaar in het voorstel van de projectgroep een limiet representeren oftewel een maximum verblijfsduur. Daar komt nog bij dat de huidige studievoortgang van studenten aan de TU/e ver achterblijft bij de beleidsdoelstelling. Als de cesuur voor een BSA geënt zou worden op het kunnen behalen van de bacheloropleiding binnen vier jaar, dan zou een hoog percentage afwijzingen onder de eerstejaars studenten het zeer waarschijnlijke gevolg zijn.

Een termijn van vijf jaar om een nominaal driejarige bacheloropleiding te voltooien komt neer op een toegestane uitloop van 67% (2 jaar uitloop bij een 3-jarige cursusduur). De projectgroep is van mening dat dit haalbaar zou moeten zijn voor een voltijdse student die niet geconfronteerd is met persoonlijke omstandigheden zoals opgenomen in het Uitvoeringsbesluit WHW (zie Appendix 3) – dit uiteraard met inachtneming van de in hoofdstuk 4 geformuleerde randvoorwaarden. Het baseren van de cesuur voor het BSA op de vraag of een student naar verwachting de opleiding binnen vijf jaar zal voltooien lijkt de projectgroep daarom alleszins verdedigbaar.

Wat betreft de mogelijkheden daarover een betrouwbare verwachting te formuleren het volgende. Vastgesteld moet worden dat het inherent aan iedere vorm van meten en iedere vorm van het nemen van beslissingen is dat er daarbij fouten gemaakt kunnen worden. Het debat kan dan ook niet gaan over de vraag of onterechte afwijzingen geheel zijn uit te sluiten. Veeleer is de vraag die gesteld moet worden of de *kans* op foute beslissingen voldoende gering is om een meting als voldoende betrouwbaar en valide en een beslissing als acceptabel te beschouwen. Naar de voorspellende waarde van de behaalde studievoortgang na één jaar is aan diverse universiteiten grondig onderzoek gedaan. Daaruit komt naar voren dat de studievoortgang na één jaar een zéér goede voorspeller is van latere studieprestaties – het is zelfs de best beschikbare voorspeller daarvan. Zo bleek uit het eerder aangehaalde onderzoek in het kader van de voorbereiding van de pilot BSA bij de Faculteit Bedrijfskunde van de EUR dat invoering van een BSA in minder dan 2,4% van de gevallen tot een onterechte afwijzing zou leiden. Daarbij waren studenten met persoonlijke omstandigheden nog niet uitgefilterd en was nog geen rekening gehouden met het feit dat studenten die net onder de BSA-cesuur scoorden na invoering van een BSA een tandje effectiever zouden gaan studeren en dan wél aan de norm zouden voldoen. Het percentage foute beslissingen zou dus uiteindelijk op bijna nul uitkomen. De conclusie is dan ook dat het op basis van de behaalde studievoortgang na één jaar mogelijk is tot valide en betrouwbare verwachtingen te komen over de kans op studiesucces in een later stadium.

5.3. Naar een cesuurbepaling voor het BSA

De cesuur dient volgens de projectgroep dus gebaseerd te worden op de vraag of een student op basis van de behaalde studievoortgang na één jaar “kansloos” moet worden geacht om binnen vijf jaar de bacheloropleiding tot een goed einde te brengen. De vraag wordt dan met hoeveel behaalde studiepunten na één jaar deze groep studenten correspondeert.

In Nederland is met ingang van het jaar 2002 de bachelor-master structuur ingevoerd. Aan de TU/e zijn in september 2002 de huidige bacheloropleidingen van start gegaan. Dit cohort is inmiddels meer dan vijf jaar bezig, en van dit cohort kan dus worden nagegaan hoe de studenten in relatie tot de behaalde studiepunten na één jaar presteren na vijf jaar. STU heeft op verzoek van de projectgroep hiervan een analyse gemaakt. Een gecomprimeerde samenvatting hiervan staat in Tabel 3.

Tabel 3. Behaalde diploma's voor de bacheloropleidingen TU/e na vijf jaar naar behaalde studiepunten na één jaar.

EERSTEJAARS PROPEDEUSE		BACHELOR DIPLOMA BEHAALD			
		BINNEN 5 JAAR			
OPLEIDING_OWM	(All)	OPLEIDING_OWM	(All)		
COHORTJAAR	2002	COHORTJAAR	2002		
Count of IDNR		Count of IDNR			
CatSTP	Total ¹⁹	CatSTP	Total		
<30	240	<30	3	1%	
30-39	161	30-39	15	9%	
40-49	189	40-49	73	39%	
>=50	428	>=50	321	75%	
<i>Grand Total</i>	<i>1018</i>	<i>Grand Total</i>	<i>412</i>	<i>40%</i>	

In deze tabel is uitgegaan van de totale instroom in de propedeuse.

Uit de gepleegde analyses blijkt dat van alle categorieën studenten van het cohort 2002, ongeacht hoeveel studiepunten ze na één jaar behaald hebben, na ruim vijf jaar nog steeds studenten staan ingeschreven in de bacheloropleiding. Hoogstwaarschijnlijk vloeit dit voort uit het feit dat de TU/e een *zachte knip* kent. De meerderheid van de bachelorstudenten kiest daarna voor een *aansluitende* masteropleiding en heeft daarbij te maken met een zachte knip. Volgens de geldende centrale richtlijn m.b.t. de zachte knip kunnen studenten uitsluitend deelnemen aan examenonderdelen uit het eerste cursusjaar van de masteropleiding zolang ze hun bacheloropleiding niet hebben afgerond. De studenten die gebruik maken van de zachte knip hebben dus geen dringende reden om de bacheloropleiding volledig af te ronden voordat men examenonderdelen in het tweede cursusjaar van de aansluitende masteropleiding gaat afleggen. De zachte knip vervuult hierdoor het beeld voor wat betreft het nog steeds ingeschreven staan voor de bacheloropleiding.

¹⁹ Ingeschrevenen op het EIND van het eerste jaar van inschrijving.

In de rechterkolom van de tabel staat te lezen welke percentages van de verschillende categorieën studenten na vijf jaar het bachelordiploma behaald hebben. Hieruit komen grote verschillen naar voren naar gelang het aantal tijdens het eerste jaar van inschrijving behaalde aantal studiepunten. Opvallende resultaten zijn de volgende.

- Van degenen die na één jaar minder dan 30 studiepunten hadden behaald slaagt vrijwel niemand erin om binnen 5 jaar het bachelordiploma te behalen. Het lijkt de projectgroep aannemelijk dat de enkeling die daar wél in slaagt tijdens de propedeuse te maken heeft gehad met persoonlijke omstandigheden. De privacy van de betrokken studenten verhindert echter hier nader onderzoek naar te doen.
- Van degenen die na één jaar tussen de 30 en 40 studiepunten hadden behaald slaagt slechts 9% erin binnen 5 jaar de bacheloropleiding af te ronden. Deze groep zou dus beduidend effectiever moeten studeren om hier in meer significante aantallen in te slagen.
- Van degenen die na één jaar tussen de 40 en 50 studiepunten hadden behaald slaagt ca. 40% erin om binnen 5 jaar de bacheloropleiding af te ronden.
- Bij degenen die na één jaar 50 studiepunten of meer hadden behaald rondt 75% binnen 5 jaar de bacheloropleiding af.

Dit zijn gegevens op instellingsniveau. Op opleidingsniveau zijn de getallen wel beschikbaar, maar de aantallen worden dan doorgaans zo klein dat er geen conclusies uit kunnen worden getrokken.

Met deze gegevens is de vraag die we stelden aan het begin van deze paragraaf beantwoord. Om de studenten die vrijwel kansloos zijn om binnen vijf jaar de bacheloropleiding tot een goed einde te brengen door middel van een BSA te verwijzen naar aan alternatieve opleiding moet de cesuur op een minimum van 30 studiepunten na één jaar worden gelegd.

De projectgroep stelt derhalve voor om op instellingsniveau te bepalen dat degenen die na één jaar (inclusief alle herkansingsrondes) minder dan 30 studiepunten hebben behaald een bindend negatief studieadvies zullen ontvangen.

Deze cesuur sluit overigens goed aan bij de huidige praktijk met betrekking tot het dringend negatief studieadvies. Zoals in paragraaf 3.2 beschreven, ligt op dit moment de norm voor het dringend negatief studieadvies gemiddeld genomen eveneens op 30 studiepunten.

Opleidingen verschillen onderling – ze kennen een verschillende inhoud, opbouw en structuur. Bij het verwijzen van studenten is het van belang dat dit niet alleen in kwantitatief opzicht op de goede gronden gebeurt, maar ook inhoudelijk. Daarom stelt de projectgroep voor om elke opleiding de vrijheid te geven om zelf nadere eisen te formuleren ten aanzien van de examenonderdelen die deel moeten uitmaken van het minimum van 30 studiepunten dat elke student dient te behalen. Op die manier kan worden voorkomen dat bepaalde examenonderdelen “gemedend” gaan worden door studenten en kan recht worden gedaan aan de diversiteit tussen opleidingen binnen de TU/e. Zo kunnen er aan het pakket van 30 studiepunten door de opleiding nadere voorwaarden worden gesteld om te voorkomen dat dit pakket

eenzijdig is samengesteld en niet meer representatief geacht kan worden voor de eisen die deze opleiding aan haar studenten stelt. Uitgangspunt voor de samenstelling van dat “mandje” zou de oriënterende functie van de propedeuse moeten zijn: als die samenstelling representatief is voor de bacheloropleiding als geheel, zowel naar inhoud als naar vorm, dan kan er van worden uitgegaan dat het bindend studieadvies ook inhoudelijk op goede gronden wordt gehanteerd.

Bij de samenstelling van dit pakket voorwaarden dienen de opleidingen terdege rekening te houden met de studeerbaarheid van het “mandje” dat daaruit resulteert. Speciale aandacht daarbij verdienen de volgende kwesties.

- De stapeling van voorwaarden m.b.t. categorieën examenonderdelen zou er in sommige gevallen toe kunnen leiden dat een student feitelijk meer dan 30 studiepunten dient te behalen, bijvoorbeeld afhankelijk van de inroosting van eerstejaars vakken, projecten etc.
- Sommige opleidingen werken met toelatingsvoorwaarden voor bijvoorbeeld OGO-projecten. Dit kan van invloed zijn op de mogelijkheden die studenten feitelijk hebben om aan de BSA-norm te voldoen.

Het pakket voorwaarden dat opleidingen hanteren binnen de norm van 30 studiepunten dient dus met zorg te worden samengesteld. Opleidingscommissies en faculteitsraden moeten hierop toezien.

Als we terugkeren naar Tabel 3, dan geldt voor de groep die na één jaar tussen 30 en 40 studiepunten behaald heeft dat zij slechts weinig kans maakt om binnen 5 jaar de bacheloropleiding te voltooien. Deze groep zit serieus in de gevarenzone. De projectgroep stelt daarom voor om voor deze groep te gaan werken met *studievoortgangscontracten* zoals beschreven in de paragrafen 3.3 en 3.4. Studenten in deze groep dienen immers tot effectiever studeren te worden aangezet om een reële kans te maken binnen 5 jaar de bacheloropleiding te voltooien.

De projectgroep stelt voor om na twee jaar verbruikte inschrijvingsduur te bezien of het studievoortgangscontract het gewenste effect heeft gesorteerd, en daarbij voor degenen die er niet in zijn geslaagd binnen twee jaar de propedeuse af te ronden te bepalen dat zij niet meer worden toegelaten tot de tentamens van het tweede en derde cursusjaar totdat zij de propedeuse volledig behaald hebben.

In algemene zin biedt de tabel in deze paragraaf een onderbouwing voor een indeling van studenten in vier categorieën studieadvies na één jaar, en wel als volgt:

categorie A	=	na één jaar 50 of meer studiepunten behaald;
categorie B	=	na één jaar 40-49 studiepunten behaald;
categorie C	=	na één jaar 30-39 studiepunten behaald –
studievoortgangscontract;
categorie D	=	na één jaar minder dan 30 studiepunten behaald – BSA.

5.4. Bijzondere categorieën studenten

Enkele categorieën studenten vergen speciale aandacht in het kader van de normering van het bindend studieadvies. We noemen de volgende.

- deeltijdse studenten

Onder “deeltijdse studenten” verstaan we studenten die als zodanig staan ingeschreven aan de TU/e, dus niet studenten met nevenwerkzaamheden of andere nevenactiviteiten. Inschrijving als deeltijds student is mogelijk voor alle bacheloropleidingen van de TU/e met uitzondering van Industrial Design.

Voor studenten die in deeltijd studeren zou naar de mening van de projectgroep moeten gelden dat de cesuur eveneens op 30 studiepunten ligt, maar dat deze cesuur niet na één jaar verbruikte inschrijvingsduur wordt toegepast, maar op een later tijdstip. De projectgroep stelt voor om voor deze groep de cesuur na anderhalf jaar verbruikte inschrijvingsduur toe te passen.

De gedachte zou kunnen opkomen dat daarmee een gemakkelijke “ontsnappingsroute” voor voltijdse studenten gecreëerd wordt. De projectgroep is hier niet zo bang voor, omdat inschrijving als deeltijds student in tegenstelling tot die als voltijds student geen recht geeft op studiefinanciering.

- omzwaaiers en late inschrijvers

We verstaan onder “omzwaaiers” in dit rapport studenten die al in de loop van hun eerste jaar van inschrijving merken dat ze niet op de goede plek zitten en zich dan inschrijven aan een (andere) bacheloropleiding aan de TU/e.

Hoe voor deze groep studenten in hun “tweede” bacheloropleiding met de BSA-norm dient te worden omgesprongen vereist nader onderzoek. Enerzijds dienen studenten niet bestraft te worden voor het feit dat zij tijdig hebben ingezien dat hun aanvankelijke keuze niet de juiste was, anderzijds mag dit geen ontsnappingsroute worden om het BSA te ontlopen en kleven er praktische problemen aan het rekenen met een BSA-norm vanaf een laat moment in het collegejaar. De projectgroep stelt voor deze kwestie nader te laten onderzoeken door de implementatiecommissie als bedoeld in paragraaf 4.12.

Hetzelfde voorstel wil de projectgroep doen voor een andere bijzondere categorie studenten, namelijk degenen die zich pas na 1 oktober inschrijven voor de opleiding, de zgn. “late inschrijvers”.

- studenten met vrijstellingen

Er zijn studenten die vrijstelling krijgen voor een of meer examenonderdelen van het propedeutisch examen. Voor deze studenten zou volgens de projectgroep een aangepaste BSA-cesuur moeten gelden. Deze cesuur kan gebaseerd worden op de totale studielast van de examenonderdelen die de student wél moet afleggen. Zoals voor studenten zonder vrijstellingen geldt dat ze na één jaar 50% van de totale studielast van het eerste studiejaar moeten hebben bepaald, zou dit ook voor studenten met vrijstellingen kunnen gelden. Dus voor iemand met 10 studiepunten aan vrijstellingen zou een norm van 50% van de nog te behalen studiepunten ($60 - 10 = 50$) gehanteerd moeten worden, oftewel 25 studiepunten na één jaar. De toepassing van de nadere voorwaarden die de opleiding stelt aan de invulling van

deze 25 studiepunten vergt individueel maatwerk door de examencommissie. Het verdient aanbeveling dat de examencommissie bij het verlenen van de vrijstellingen de student meteen ook informeert over de aangepaste BSA-norm en de exacte invulling daarvan vanuit de opleiding.

- buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning

Vanuit de studentengeleding is de projectgroep gewezen op de mogelijkheid van buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning die al in de maand mei moeten weten of zij hun studie in het daarop volgend collegejaar kunnen vervolgen met het oog op verlenging van de verblijfsvergunning.

De projectgroep vermoedt dat dit probleem zich onder eerstejaars bachelorstudenten zelden of niet zal voordoen. Dit fenomeen speelt vooral in de masterfase, en daar wordt geen bindend studieadvies gehanteerd. De bacheloropleidingen zijn, met uitzondering van Industrial Design, Nederlandstalig. Daarom vallen daarin geen significante aantallen studenten in de voornoemde situatie te voorzien. Bovendien leert de ervaring binnen en buiten de TU/e dat studenten in deze situatie bovengemiddeld hard werken en (zeer) goede studievoortgang boeken. Dit betekent dat zij vermoedelijk al na drie van de vier onderwijsblokken aan de BSA-norm van 30 studiepunten zullen kunnen voldoen. Daarom lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat deze groep – voor zover hij al bestaat – niet in problemen zal komen. Mocht dat toch zo zijn, dan kan de examencommissie de betrokken student te hulp schieten met extra herkansingen.

Voor alle bijzondere categorieën studenten geldt dat de projectgroep wil adviseren de implementatiecommissie als bedoeld in paragraaf 4.12 te laten toezien op de uitvoerbaarheid van de administratieve procedures die voor deze groepen gaan gelden.

5.5. De geldigheidsduur van het bindend studieadvies

Oorspronkelijk kende de wetgeving over het bindend studieadvies niet de mogelijkheid om daaraan een termijn (in de zin van: een beperkte geldigheidsduur) te verbinden. Dat betekende dat een student die een bindend studieadvies kreeg als het ware “levenslang” had: hij of zij zou zich nooit meer kunnen inschrijven voor de betreffende opleiding. Op aandringen van de Rotterdamse Faculteit Bedrijfskunde, die toen bezig was met de voorbereiding van haar pilot met het BSA, is dit eind jaren negentig veranderd: het werd toen wettelijk mogelijk een termijn te verbinden aan het bindend studieadvies. Het motief voor deze wetswijziging was dat juist studenten in de leeftijd waarover het gaat bij propedeusestudenten, d.w.z. studenten van 19 tot 21 jaar oud, zich binnen enkele jaren tijd nog sterk kunnen ontwikkelen. Deze ontwikkeling kan ook betrekking hebben op de motivatie en werkhouding met betrekking tot de studie. Tegen die achtergrond zou de mogelijkheid moeten bestaan voor een “tweede kans” in een later stadium.

De projectgroep onderschrijft deze gedachtegang. Zij stelt daarom voor aan het bindend studieadvies aan de TU/e een termijn van *drie jaar* te verbinden. Dit betekent dat een student die een bindend studieadvies heeft gekregen zich in de drie daarop volgende collegejaren niet opnieuw mag inschrijven voor de opleiding waarbinnen hij of zij het BSA heeft gekregen. Voor deeltijdse studenten zou deze termijn, evenredig aan wat in de vorige paragraaf voor de hantering van de norm is voorgesteld, op viereneenhalf jaar kunnen worden gesteld.

Een termijn van drie jaar is enerzijds lang genoeg om te voorkomen dat een student die een BSA heeft gekregen toch weer snel een nieuwe poging kan doen, maar anderzijds kort genoeg om het mogelijk te maken dat een student die zich sterk ontwikkeld heeft alsnog de oorspronkelijk gekozen opleiding tot een goed einde brengt.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1. Conclusies

De eerdere hoofdstukken in dit rapport brengen de projectgroep tot de volgende conclusies.

1. Ervaringen elders leren dat er geen overwegende bezwaren tegen hantering van het bindend studieadvies bestaan, mits dit maar zorgvuldig gebeurt. Het bindend studieadvies levert geen verhoging van het uiteindelijke rendement op, maar wel een hoger studietempo in vooral de beginfase van de studie. Na invoering van het BSA vindt de uitval van studenten in een vroeger stadium van de studie plaats. Studenten belanden sneller op de juiste plek.
2. Het huidige dringend negatief studieadvies is onvoldoende effectief. Circa eenderde van de studenten die een dergelijk advies ontvangen schrijft zich desondanks toch weer in voor dezelfde driejarige opleiding, zonder deze binnen vijf jaar tot een goed einde te kunnen brengen.
3. Doel van het totale studiebegeleidingssysteem aan de TU/e moet zijn om iedere student zo spoedig mogelijk op de voor hem of haar juiste plek te houden of te krijgen. De specifieke functie van het BSA binnen dit totale systeem is ervoor te zorgen dat dit *op zo kort mogelijke termijn* gebeurt. Andere instrumenten kunnen deze functie om uiteenlopende redenen niet vervullen.
4. Om het bindend studieadvies op verantwoorde wijze te kunnen invoeren moet aan een groot aantal randvoorwaarden op uiteenlopende terreinen worden voldaan. In het rapport is in kaart gebracht welke dat zijn. In het algemeen is de uitgangspositie voor het voldoen aan de randvoorwaarden per 1 september 2009 niet slecht. Toch moet er nog het nodige gebeuren om daadwerkelijke invoering van het BSA op die datum mogelijk te maken. De verantwoordelijkheden hiervoor liggen deels op instellingsniveau en deels op faculteits- of opleidingsniveau. Daarom is het commitment van faculteitsdecanen aan de tijdige vervulling van de randvoorwaarden onontbeerlijk voor het welslagen van deze operatie.
5. Een randvoorwaarde die bijzondere aandacht verdient is de verroostering van de herkansingen in de propedeuse. De wettelijke verplichting om studenten tijdig in kennis te stellen van het voornemen een BSA uit te brengen heeft gevolgen voor de verroostering van (met name) herkansingen voor diverse typen examenonderdelen. Problemen zijn te verwachten met de augustusherkansingen en soms de herkansingen voor OGO-projecten. Deze problemen vergen effectieve oplossingen.
6. Op basis van kwantitatieve analyses is de projectgroep tot de slotsom gekomen dat studenten die na één jaar studie minder dan 30 studiepunten hebben behaald naar verwachting de bacheloropleiding niet binnen vijf jaar zullen voltooien. Op basis hiervan stelt de projectgroep voor een algemene norm van 30 studiepunten behaald na één jaar (anderhalf jaar voor deeltijdstudenten) voor het BSA te hanteren. Verder stelt de projectgroep voor

om opleidingen de mogelijkheid te bieden nadere voorwaarden te formuleren m.b.t. de invulling van deze 30 studiepunten.

7. Voor studenten die na één jaar tussen de 30 en 40 studiepunten behaald hebben blijkt uit de analyses dat zij een kleine kans hebben om binnen vijf jaar het bachelordiploma te behalen. Deze groep zou volgens de projectgroep door middel van een studievoortgangscontract moeten worden aangezet tot effectiever studeren. Indien deze studenten na twee jaar de propedeuse nog niet blijken te hebben behaald, dan moet worden bepaald dat zij alleen de nog niet behaalde examenonderdelen van de propedeuse mogen afleggen.
8. Aan het bindend studieadvies zou een geldigheidsduur (termijn) van drie jaar (deeltijds: viereneenhalf jaar) moeten worden verbonden. Dit betekent dat een student die een BSA heeft gekregen zich gedurende de drie daarop volgende collegejaren niet opnieuw kan inschrijven voor de betreffende opleiding.
9. Invoering van het bindend studieadvies kost geld en kost een aanzienlijke inspanning van velen – het kan niet zonder er middelen voor uit te trekken. Het levert echter ook wat op, niet alleen in termen van middelen die dan niet meer besteed hoeven te worden aan “kansloze” studenten, maar ook in termen van de maatregelen die nodig zijn voor verantwoorde invoering van het BSA. Op die manier heeft invoering van het BSA niet alleen een direct effect op degenen die het krijgen, maar ook op de TU/e gemeenschap als geheel, bijvoorbeeld in termen van de kwaliteit van de onderwijsorganisatie.

6.2. Aanbevelingen

1. Ga per 1 september 2009 over tot invoering van het bindend studieadvies onder de randvoorwaarden en met de invulling zoals in het voorgaande beschreven.
2. Verlang van alle faculteitsdecanen dat zij zich volledig committeren aan de tijdige vervulling van de in dit rapport geschetste randvoorwaarden, voor zover deze betrekking hebben op hun domein aan verantwoordelijkheden.
3. Stel een implementatiecommissie in die toeziet op de voorbereiding van de invoering van het bindend studieadvies, in het bijzonder de tijdige vervulling van alle randvoorwaarden. Deze commissie zou ook de coördinatie van de verschillende activiteiten op zich moeten nemen. Tenslotte zou deze commissie moeten toezien op de uitvoerbaarheid van de op te stellen regelingen. De projectgroep doet de aanbeveling twee studenten in deze commissie te benoemen.
4. Voer nadat het bindend studieadvies drie jaar gefunctioneerd heeft een grondige (kwalitatieve en kwantitatieve) evaluatie uit van het bindend studieadvies. Betrek daarbij ook de studenten. Laat gedurende de genoemde drie jaar de normering voor het BSA ongemoeid.
5. Probeer bij de voorbereiding van invoering van het BSA maximaal te profiteren van de ervaring en expertise die is ontwikkeld aan universiteiten die het BSA al hebben ingevoerd.
6. Trek voor een verantwoorde invoering van het BSA de daarvoor benodigde middelen uit, zowel op centraal als op faculteitsniveau.

Bijlagen

Appendix 1 Persbericht TU/e

Persmededeling TU/e d.d. 6 maart 2007

College van Bestuur TU/e stelt projectgroep in: **Onderzoek naar haalbaarheid bindend studieadvies**

Het College van Bestuur van de Technische Universiteit Eindhoven heeft donderdag 6 maart besloten een projectgroep in te stellen die gaat onderzoeken of de instellingsbrede invoering van een zogenaamd 'bindend studieadvies' aan de TU/e per 1 september 2009 haalbaar is. Het bindend studieadvies is een middel om eerstejaars bachelorstudenten van wie duidelijk is geworden dat zij geen kans van slagen hebben, aan het eind van dat jaar te dwingen met hun opleiding te stoppen.

Tot op heden geeft de TU/e bachelorstudenten aan het eind van hun eerste leerjaar zo nodig een dringend negatief studieadvies. Dat houdt in dat hen dringend wordt aanbevolen met hun opleiding te stoppen om vervolgens over te stappen naar een meer bij hun mogelijkheden passende opleiding. Studenten kunnen dat advies naast zich neerleggen, hoewel ze daarna verstoken blijven van persoonlijke begeleiding en ondersteuning vanuit de universiteit. Bij een 'bindend studieadvies' hebben studenten die mogelijkheid niet en moeten zij onherroepelijk met hun opleiding stoppen.

Beter presteren

Het College van Bestuur van de TU/e ziet in het 'bindend studieadvies' een mogelijk middel om studenten onder druk te zetten om - vooral in de aanvangsfase van hun opleiding - beter te presteren. Als duidelijk is wat de gevolgen zijn van het niet halen van een bepaalde voortgangsnorm aan het eind van het eerste jaar, zijn studenten geneigd naar die norm toe te werken. Dat is gebleken bij de invoering van het bindend studieadvies bij andere hoger onderwijsinstellingen. Een bindend studieadvies kan volgens het Eindhovense college mogelijk ook voorkomen dat ongeschikte studenten nog jarenlang vergeefs blijven proberen hun bacheloropleiding tot een goed einde te brengen. Dat is in hun eigen belang. Verder kan de TU/e volgens het College van Bestuur door de invoering van het bindend studieadvies aan haar omgeving laten zien dat zij bezig is een kwaliteitsslag te maken. Dat is in het bijzonder een belangrijk signaal naar vwo-scholen en potentiële studenten.

Projectgroep

De projectgroep die het College van Bestuur van de TU/e nu heeft ingesteld, zal worden voorgezeten door dr. H.G. ter Morsche, opleidingsdirecteur wiskunde van de faculteit Wiskunde en Informatica. Verder bestaat de projectgroep uit dr.ir. S.P.G. Moonen (opleidingsdirecteur van de faculteit Bouwkunde), drs. D.J.W.M. Mulders (stafmedewerker onderwijsbeleid van het College van Bestuur) en drs. J.L.C.H. Bergmans (beleidsmedewerker van het 'Onderwijs en Studenten Service Centrum'). Prof. dr. W.M.G. Jochems, directeur van de aan de TU/e verbonden Eindhoven School of Education, zal de projectgroep als adviseur bijstaan. Het besluit tot instelling van de projectgroep heeft de instemming van alle opleidingsdirecteuren en faculteitsdecanen van de TU/e.

Opdracht

De opdracht aan de projectgroep is de haalbaarheid van invoering van een bindend studieadvies aan de TU/e per 1 september 2009 te onderzoeken. Daarnaast vraagt het College van Bestuur de projectgroep advies over onder meer de procedure en de normstelling bij de eventuele hantering van een bindend studieadvies en over eventueel te zetten stappen om invoering mogelijk te maken. De projectgroep zal volgens de opdracht van het College van Bestuur in het kader van haar taakvervulling op zorgvuldige wijze vertegenwoordigers van de studenten dienen te

raadplegen. Zij moet vóór 1 juni van dit jaar haar rapport uitbrengen en wel op zodanige wijze dat het College van Bestuur in juni een besluit kan nemen over de eventuele invoering van het bindend studieadvies per 1 september 2009 en dat het besluit meegenomen kan worden in de studievoorziening aan leerlingen in 6vwo die overwegen zich voor het studiejaar 2009-2010 bij de TU/e in te schrijven.

Wettelijke randvoorwaarden

Ten aanzien van de eventuele invoering van een bindend studieadvies gelden - vanzelfsprekend ook binnen de TU/e - de volgende wettelijke randvoorwaarden:

- Een bindend studieadvies mag niet eerder dan tegen het einde van het eerste studiejaar aan bachelorstudenten worden afgegeven zolang zij hun propedeuse nog niet hebben behaald.
- Een bindend studieadvies moet gebaseerd zijn op het niet voldoen aan normen voor de studieresultaten, met inachtneming van persoonlijke omstandigheden van de student. Deze persoonlijke omstandigheden zijn ziekte, zwangerschap, handicaps, bijzondere familieomstandigheden en het lidmaatschap van bepaalde universitaire organen of van het bestuur van bepaalde studentenorganisaties.
- Een bindend studieadvies houdt voor een betrokken student in dat deze zich niet opnieuw kan inschrijven voor zijn of haar opleiding op de betreffende locatie. Hieraan kán een termijn worden verbonden, maar dat hoeft niet.
- Een bindend studieadvies mag alleen worden uitgebracht als er in de propedeuse van de opleiding zodanige voorzieningen zijn dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd (studeerbaarheid, studiebegeleiding etc.). Ook moet een student eerst een waarschuwing hebben ontvangen met daarbij een redelijke termijn waarbinnen hij/zij de eigen studieresultaten kan verbeteren. Voordat een bindend studieadvies kan worden uitgebracht, moet een student bovendien in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord.

Met het oog op het eventueel hanteren van het bindend studieadvies zullen dus nadere regels moeten worden opgesteld over tenminste de vereiste studieresultaten, de voorzieningen voor goede studievoortgang en de termijn waarbinnen een gewaarschuwde student zijn of haar resultaten kan verbeteren. Aan de projectgroep is gevraagd hierover te adviseren.

Voor nadere informatie kunnen persvertegenwoordigers terecht bij Peter van Dam, woordvoerder van het College van Bestuur, c.p.j.h.v.dam@tue.nl, tel. 040 247 42 11 of 06 20 13 43 23.

Appendix 2 Opdracht CvB aan projectgroep BSA

Projectgroep Bindend Studieadvies

Samenstelling

- dr. H.G. ter Morsche, opleidingsdirecteur Wiskunde (voorzitter)
- dr. ir. S.P.G. Moonen, opleidingsdirecteur Bouwkunde
- drs. D.J.W.M. Mulders, Dienst Algemene Zaken (secretaris)
- drs. J.L.C.H. Bergmans, Onderwijs en Studenten Service Centrum
- Prof. dr. W.M.G. Jochems (adviseur).

Opdracht

De opdracht van de projectgroep is de haalbaarheid van invoering van een bindend studieadvies aan de TU/e per 1-9-2009 te onderzoeken en daarbij

- na te gaan of binnen de opleidingen op dit moment al gesproken kan worden van optimale voorzieningen voor een goede studievoortgang, en zo nee, met voorstellen voor maatregelen te komen die deze kunnen waarborgen;
- te adviseren over de procedure en de normstelling bij eventuele hantering van een bindend studieadvies en daarbij te kijken naar de aard van de norm (alleen aantal studiepunten of ook specifieke vakken eisen) en de wenselijkheid van een getrapte norm (bindend studieadvies op meerdere momenten in de studie);
- te adviseren over de wenselijkheid van het verbinden van een termijn (geldigheidsduur) aan een bindend studieadvies;
- te adviseren over een gemeenschappelijk systeem van studieadviesing dat vooruitlopend op een bindend studieadvies al in 2008/2009 gehanteerd kan worden;
- te adviseren over de organisatorische voorzieningen die noodzakelijk zijn voor invoering van een bindend studieadvies en over de voorafgaande voorlichting aan belanghebbenden;
- aan te geven welke stappen de faculteiten in de loop van komend jaar zullen moeten zetten om verantwoorde invoering van het bindend studieadvies mogelijk te maken.

De projectgroep dient voor 1 juni 2008 te rapporteren aan het College van Bestuur op zodanige wijze dat nog voor de zomer 2008 besluitvorming kan plaatsvinden en dat er tijdig voorlichting kan plaatsvinden aan belanghebbende VWO abituriënten. De projectgroep dient de studentengeleding te raadplegen voorafgaand aan haar rapportage aan het College van Bestuur.

Bij haar werkzaamheden geeft de projectgroep zich rekenschap van de wettelijke randvoorwaarden voor invoering van een bindend studieadvies. Hieraan kan nog worden toegevoegd dat:

- een eventueel bindend studieadvies aan de TU/e het sluitstuk zal zijn van een serie maatregelen gericht op het bevorderen van de studievoortgang van studenten, niet de aftrap. Eerst moeten dus zaken als de studeerbaarheid van de opleidingen, de kwaliteit van de tentamens, de studiebegeleiding etc. etc. geoptimaliseerd zijn. Daarna zal pas de invoering van het bindend studieadvies zelf ter hand worden genomen;

- het lidmaatschap van studenten van universitaire bestuursorganen of van het bestuur van studentenorganisaties ontmoedigd wordt gedurende het eerste jaar van inschrijving voor een bacheloropleiding, doch juist wordt bevorderd in latere jaren van inschrijving.

Appendix 3 Wettelijke bepalingen t.a.v. het BSA

Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Artikel 7.8b. Studietoelating propedeutische fase

1. Het instellingsbestuur van een bekostigde universiteit of hogeschool brengt iedere student uiterlijk aan het einde van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een voltijdse of duale bacheloropleiding advies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de bacheloropleiding. In geval van een deeltijdse bacheloropleiding regelt het instellingsbestuur het tijdstip waarop dat advies wordt uitgebracht.
2. Onverminderd het eerste lid kan het instellingsbestuur het advies aan de student uitbrengen zolang deze het propedeutisch examen niet met goed gevolg heeft afgelegd.
3. Aan een advies als bedoeld in het eerste of tweede lid kan het instellingsbestuur ten aanzien van opleidingen die daartoe door het instellingsbestuur zijn aangewezen, binnen het in het tweede lid bedoelde tijdvak, doch niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving, een afwijzing verbinden. Deze afwijzing kan slechts worden gegeven, indien de student naar het oordeel van het instellingsbestuur, met inachtneming van zijn persoonlijke omstandigheden, niet geschikt moet worden geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de vereisten die het bestuur daaromtrent heeft vastgesteld. Het instellingsbestuur kan aan de afwijzing een termijn verbinden. Het instellingsbestuur kan de afwijzing uitstrekken tot opleidingen die met de desbetreffende opleiding het propedeutisch examen gemeen hebben. Het instellingsbestuur kan van de bevoegdheid krachtens dit lid slechts gebruikmaken, indien het in de propedeutische fase van de desbetreffende opleiding zorgt voor zodanige voorzieningen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd.
4. Voordat het instellingsbestuur tot afwijzing overgaat, geeft het de desbetreffende student een waarschuwing onder bepaling van een redelijke termijn waarbinnen de studieresultaten ten genoegen van dat bestuur moeten zijn verbeterd. Het instellingsbestuur stelt de student alvorens tot een afwijzing over te gaan in de gelegenheid te worden gehoord.
5. Van de student die op grond van het derde lid is afgewezen, wordt de inschrijving voor de desbetreffende opleiding aan de betrokken instelling beëindigd. De student kan niet opnieuw aan die instelling voor die opleiding worden ingeschreven, tenzij het instellingsbestuur toepassing heeft gegeven aan de derde volzin van het derde lid of tenzij de betrokkene op een later tijdstip verzoekt om te worden ingeschreven voor de desbetreffende opleiding en daarbij ten genoegen van het instellingsbestuur aannemelijk maakt dat hij die opleiding met vrucht zal kunnen volgen.
6. Het instellingsbestuur stelt ter uitvoering van de voorgaande leden nadere regels vast. Deze regels hebben in elk geval betrekking op de studieresultaten en de voorzieningen, bedoeld in het derde lid, alsmede op de termijn, bedoeld in het vierde lid.

7. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke persoonlijke omstandigheden, bedoeld in het derde lid, het instellingsbestuur in zijn beoordeling betreft.
8. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder «propedeutische fase» mede begrepen de eerste periode in een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een studielast van 60 studiepunten. Voor de toepassing van dit artikel worden onder «propedeutisch examen» mede begrepen de tentamens, verbonden aan onderwijseenheden in de eerste periode in een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een gezamenlijke studielast van 60 studiepunten.

Uitvoeringsbesluit WHW 2008

Artikel 2.1. Persoonlijke omstandigheden bij bindend studie-advies en verwijzing naar afstudeerrichting

1. De persoonlijke omstandigheden bedoeld in de artikelen 7.8b, derde lid, en 7.9, derde lid, van de wet, zijn uitsluitend:
 - a. ziekte van betrokkene,
 - b. lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis van betrokkene,
 - c. zwangerschap van betrokkene,
 - d. bijzondere familie-omstandigheden,
 - e. het lidmaatschap, daaronder begrepen het voorzitterschap, van:
 1. bij universiteiten: de universiteitsraad, faculteitsraad, het orgaan dat is ingesteld op grond van de medezeggenschapsregeling, bedoeld in artikel 9.30, derde lid, onderscheidenlijk artikel 9.51, tweede lid, van de wet, het bestuur van een opleiding of de opleidingscommissie, alsmede het lidmaatschap van het bestuur van een stichting die blijkens haar statuten tot doel heeft de exploitatie van voorzieningen, behorende tot de studentenvoorzieningen, dan wel van een daarmee naar het oordeel van het instellingsbestuur gelet op de taak gelijk te stellen orgaan,
 2. bij hogescholen: de medezeggenschapsraad, deelraad, studentencommissie of opleidingscommissie,
 - f. andere in de regelingen, bedoeld in de artikelen 7.8b, zesde lid, en 7.9, vijfde lid, van de wet door het instellingsbestuur aan te geven omstandigheden waarin betrokkene activiteiten ontplooit in het kader van de organisatie en het bestuur van de zaken van de instelling,
 - g. het lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid, dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit.
2. Het instellingsbestuur kan voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel g, nadere regels vaststellen omtrent het aantal bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar in aanmerking komt, zomede omtrent welke bestuursfuncties in aanmerking komen.

Appendix 4 Meerjarenafspraken Minister OCW - VSNU

'Naar een ambitieuze studiecultuur: Studiesucces in het wetenschappelijk onderwijs'

Meerjarenafspraken tussen de minister van OCW en de VSNU ter uitvoering van 'Het Hoogste Goed', strategische agenda voor het hoger onderwijs -, onderzoek- en wetenschapsbeleid

Preambule

Dit document legt de meerjarenafspraken vast tussen de VSNU en de minister van OCW over het vergroten van het studiesucces in het wetenschappelijk onderwijs. Deze meerjarenafspraken heeft betrekking op de periode 2008-2011, met op onderdelen ambities tot en met 2014.

Eind 2007 heeft de minister van OCW 'Het Hoogste Goed' uitgebracht, de strategische agenda voor het hoger onderwijs-, onderzoek – en wetenschapsbeleid. Eerder dat jaar hebben de VSNU en de HBO-raad hun eigen beleidsagenda's gepresenteerd, waarin het bevorderen van onderwijskwaliteit en een meer ambitieuze studiecultuur centraal staan.

'Het Hoogste Goed' wil initiatieven tot het vergroten van het studiesucces een steun in de rug geven (Kamerstukken II 2007-2008, 31288, nr. 1). Daartoe stelt de minister van OCW aan de universiteiten extra publieke middelen beschikbaar op grond van een meerjarenafspraken. Dit document werkt deze meerjarenafspraken nader uit.

De minister van OCW en de VSNU voeren jaarlijks bestuurlijk overleg over de meerjarenafspraken.

1. Ambities

De VSNU en de minister van OCW zijn het erover eens dat meer studenten behouden moeten blijven voor het hoger onderwijs en dat zij onderwijs horen te ontvangen dat het beste uit hen naar boven haalt.

In 2007 hebben de Nederlandse universiteiten het studiesucces van studenten in de bachelorfase tot prioriteit benoemd. Hiervoor hebben zij een aantal streefwaarden geformuleerd (zie kader) met als doel de individuele inspanningen zichtbaar en ervaringen beter uitwisselbaar te maken. In de strategische agenda 'Het Hoogste Goed' heeft de minister eveneens ambities neergezet rond meer studiesucces en kwaliteit die goed aansluiten bij de agenda van de universiteiten. De meerjarenafspraken is gericht op het realiseren van deze gedeelde ambities en streefwaarden.

De Nederlandse universiteiten willen zich inspannen om:

1. de verwijzende en bindende functie van het eerste bachelorjaar te versterken

Ambitie: in een zo vroeg mogelijke stadium (veelal het eerste semester) bekijken of de student bij de voor hem best passende opleiding studeert (matching/vroege binding), zodat universiteiten succesvoller doorverwijzen. De instroom, doorstroom, verwijzing en uitval (uit ho-bestel) zal worden gemonitord. Vanwege de oriënterende, selecterende en verwijzende functie van de bachelor-1 zullen hier geen streefwaarden aan worden gekoppeld.

2. de studie-uitval in bachelor-2 en 3 halveren. (herinschrijving na eerste bachelorjaar)

Ambitie: de studie-uitval (uit wo) en studie-switchen (binnen wo) in bachelor-2 en -3 (anno 2007: 14 procent) halveren in 2011. Na het (verwijzende en bindende) eerste bachelorjaar zou er in bachelor-2 en 3 een aanzienlijke reductie van studie-uitval en studie-switchers mogelijk moeten zijn.

3. meer studenten in vier jaar de bachelor afronden (herinschrijving na eerste bachelorjaar).

Ambitie: in 2014 rondt meer dan 70 procent van de studenten de bacheloropleiding in vier jaar af (anno 2007, 45 procent). Het bachelorprogramma is in drie jaar nominaal studeerbaar, maar extra studentactiviteiten (buitenlandervaring of stage) kunnen ertoe leiden dat een extra jaar noodzakelijk is.

4. tien procent van de studenten meer dan het standaard programma studeren.

Ambitie: in 2014 neemt 10 procent van de studenten deel aan opleidingstrajecten (zoals *honours* programma's), die aanmerkelijk meer van studenten vragen dan gemiddelde opleidingsprogramma's. Hiermee wordt aangesloten bij het Sirius-programma. Meer exacte indicatoren voor excellentie worden nog ontwikkeld. Het gaat hier vooralsnog om het percentage studenten dat substantieel meer dan het nominale aantal studiepunten (180 ects) behalen. Wanneer er meer extra middelen beschikbaar komen voor excellentie (zie paragraaf 6, 1c in tabel), zullen er afspraken worden gemaakt over een zwaardere ambitie op dit punt.

2. Lerende aanpak

De ambities voor het hoger onderwijs zijn hoog. Van de universiteiten en de hogescholen worden aanzienlijke inspanningen verwacht om deze ambities ook daadwerkelijk te halen. Instellingen worden daarbij in de gelegenheid gesteld om een werkwijze te kiezen die past bij hun eigen profiel. Factoren die studiesucces en onderwijskwaliteit beïnvloeden blijken immers vaak per discipline (opleiding), onderwijsconcept en instelling te verschillen. Uitwisselen van

ervaringen kan instellingen helpen bij het kiezen van de juiste aanpak. Het in beeld brengen van goede en slechte voorbeelden kan het inzicht in 'wat werkt' en 'wat werkt niet' vergroten. Er is op dit moment nog te weinig *evidence* beschikbaar om een aanpak te kiezen die 'geheid' succes zal hebben. Het gaat om complexe onderwerpen waarbij niet één of twee duidelijke oplossingen voorhanden zijn. Om instellingen te ondersteunen zal de VSNU zorgen voor jaarlijkse uitwisseling van goede en slechte voorbeelden tussen universiteiten. Daarnaast zetten VSNU en OCW stappen naar een meer systematische beschrijving van 'wat werkt' en 'wat niet werkt', waarin objectieve, *evidence based* informatie beschikbaar komt.

Bij het in beeld brengen van de resultaten is het ook zaak oog te hebben voor factoren waar instellingen nauwelijks tot geen grip op hebben zoals de thuis-/privé-situatie van studenten, de voorbereiding van studenten in het toeleverend onderwijs, de hoogte van de studiefinanciering en het werken door studenten naast de studie. Deze lerende aanpak kan ook nieuwe en betere indicatoren opleveren om de voortgang van de ambities te volgen (zoals de basiskwalificatie onderwijs voor wo-docenten).

Op basis van de ervaringen tot nu toe, kan geconcludeerd worden dat voor het bereiken van de ambities, inzet nodig is op:

- een goede aansluiting tussen vwo en wo met ruimte voor selectie en verwijzing in het eerste jaar;
- meer differentiatie tussen en binnen opleidingen (veeleisend voor de uitblinkers, inspirerend voor iedereen, structurerend voor de achterblijvers);
- meer waardering binnen de universiteit voor het onderwijs (ruimte voor en bevordering van de professionaliteit van docenten);
- stimulering van de academische gemeenschap (kleinschaligheid en nieuwe vormen van binding).

VSNU en de minister voeren jaarlijks overleg over de voortgang van de meerjarenafspraken, o.a. aan de hand van de monitorgegevens.

3. Monitoring

Over de voortgang van de ambities wordt vanaf 2008 jaarlijks verslag gedaan in het document Kennis in Kaart op basis van de volgende indicatoren:

Streefwaarden:

1. Studieuitval (uit ho) in bachelor-1
2. Rendement van herinschrijvers na het eerste bachelorjaar na 4 jaar. (bron: 1-cijfer-HO/CBS).
3. Aantal studenten dat na herinschrijving na het eerste jaar alsnog van studie switcht in het 2de en 3de bachelorjaar.

4. Aantal studenten dat na herinschrijving na het eerste jaar alsnog uitvalt uit het wetenschappelijk onderwijs (bron: 1-cijfer-HO/CBS).
5. Percentage studenten dat méér dan het reguliere bachelorprogramma studeert
Vanaf 2010 worden deze cijfers ook per universiteit gepubliceerd (waar mogelijk een nulmeting in 2007), voor zover dat nu nog niet gebeurt. Deze informatie komt dan uiteraard ook beschikbaar voor studenten.

Achtergrondvariabelen (onderwijscontext):

1. Studietijd en contacturen (in samenhang):
 - gemiddeld tijdsbesteding aan studiegerelateerde activiteiten in uren per week (perceptie student, bron: studentenmonitor);
 - gemiddeld aantal uren per week/“contacturen instelling” (perceptie student, bron: studentenmonitor);
 - staf/studentratio (bron: 1-cijfer- HO/RAHO/WOPI/tijdbestedingonderzoek).
2. Het percentage van de studenten dat als zeer gemotiveerd kan worden beschouwd (bron: Studentenmonitor).
3. Het aandeel ‘goed’ en/of ‘excellent’ scores op aspecten uit de accreditierapporten (bron: NVAO).
4. Het aantal opleidingen dat de NVAO een bijzonder kenmerk of een kenmerk van bijzondere kwaliteit heeft toegekend (bron: NVAO).
5. Het aantal behaalde basis- en senior (of uitgebreide) kwalificatie onderwijs.

OCW en VSNU zorgen er uiteraard voor dat de informatie achter de genoemde indicatoren beschikbaar komt.

Vanaf 2010 worden deze cijfers ook per universiteit gepubliceerd (waar mogelijk een nulmeting 2007). Deze informatie komt dan ook beschikbaar voor studenten.

Deze achtergrondvariabelen zijn relevant, maar er is geen sprake van een één op één relatie met de kwaliteit van het onderwijs. Deze indicatoren moeten in samenhang gezien worden en ingebed in een kwalitatief oordeel

Om een zo objectief mogelijk inzicht te krijgen in de inspanningen van de universiteiten om aan realisatie van de ambities bij te dragen zal de Inspectie van het onderwijs worden gevraagd in 2010 een (steekproefsgewijs) evaluatieonderzoek te doen.

4. Financieringsvoorwaarden

- De inspanningen van de universiteiten om het studiesucces te vergroten, zullen hoofdzakelijk worden gefinancierd uit de huidige lump sum. De enveloppemiddelen zijn daarbij een welkome steun in de rug.

- De commissie 'Ruim baan voor talent' gaat in haar eindrapport 'Wegen voor talent' van 11 december 2007 in op nadelen van 'plafondfinanciering' van universiteiten: volgens de commissie moet het 'plafond' worden aangepast, 'niet zoals nu het geval is alleen als het aantal eerstejaars toeneemt, maar ook als het rendement toeneemt.' Deze aanbeveling, ook relevant in het kader van deze meerjarenafpraak, wordt betrokken bij de verdere ontwikkeling rond de financiering van het hoger onderwijs, zoals voorzien in de strategische agenda 'Het Hoogste Goed'.
- In 2011 zal de minister van OCW besluiten of de toevoeging van de extra middelen aan de lumpsum van de instellingen onder de noemer van deze meerjarenafpraak wordt voortgezet. Bepalende factor voor dit besluit is de mate waarin op sectorniveau voortgang is geboekt met het realiseren van de streefwaarden in deze afspraak in relatie tot de inspanningen van de universiteiten. Mocht blijken dat er onvoldoende voortgang is geboekt op genoemde indicatoren dan kan de minister besluiten om deze wijze van toekenning stop te zetten.

5. Rol van partijen

- De VSNU bevordert medewerking van de instellingen aan de ambities in deze meerjarenafpraak, draagt zorg voor jaarlijkse uitwisseling van goede voorbeelden (in de vorm van o.a. conferenties), werkt mee aan de jaarlijkse monitoring van de voortgang van het realiseren van de ambities en draagt zorg voor een tussenrapportage eind 2010, waaruit blijkt welke inspanningen de universiteiten hebben geleverd om de ambities te bereiken. De VSNU-rapportage richt zich vooral op 'het verhaal achter de cijfers': wat werkt wel en niet, wat zijn goede voorbeelden, verschillen per (groep van) instellingen, etc.
- Het beschikbaar komen van de enveloppemiddelen (zie paragraaf 6), is voor de VSNU voorwaardelijk voor het realiseren van de meerjarenafpraak.
- OCW ondersteunt de inspanningen van de universiteiten met extra investeringen. OCW zal zich inspannen om de extra middelen die indicatief vanaf 2009 zijn gereserveerd op de aanvullende post van het rijk feitelijk te doen belanden in de rijksbijdrage voor de universiteiten. Daarnaast zal OCW zich inspannen om, indien nodig, te voorzien in faciliteiten in wet- en regelgeving die een bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de gedeelde ambities.

6. Financiële paragraaf

A. Beschikbare enveloppemiddelen voor de meerjarenafspraken

	bedragen € 1.000				
	2008	2009	2010	2011	2012
Minder uitval en kwaliteitsimpuls	1.333	2.000	14.667	21.667	21.667

B. Beschikbare middelen die samenhangen met de gedeelde ambities

WO		bedragen € 1.000				
1. Ambitieuze studiecultuur		2008	2009	2010	2011	2012
Enveloppemiddelen Coalitieakkoord (CA):						
a.	Verhoging studierendement niet-westerse allochtone studenten				3.000	3.000
b.	Excellentie in onderwijs: binnen- en buitenlandse talent (HSP) *	5.000	6.000	5.000	5.000	5.000
c.	Excellentie in onderwijs: binnen- en buitenlandse talent (versterken opleidingen)			2.667	7.667	7.667
<i>Subtotaal Enveloppemiddelen CA</i>		<i>6.333</i>	<i>8.000</i>	<i>22.334</i>	<i>37.334</i>	<i>37.334</i>
Middelen uit eerdere begrotingen (Oud):						
a.	Kwaliteitsverbetering docenten (promotievouchers hbo-docenten)	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
b.	Excellentie in onderwijs: binnen- en buitenlandse talent (HSP) *	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
c.	Middelen versterking kenniseconomie (Voorjaarsnota 2006) **	12.155	27.278	54.349	54.349	54.349
d.	FES: Excellentie in onderwijs *	10.000	10.000	15.000	15.000	
<i>Subtotaal Oud</i>		<i>32.155</i>	<i>47.278</i>	<i>79.349</i>	<i>79.349</i>	<i>64.349</i>
<i>Subtotaal Enveloppemiddelen CA + Oud</i>		<i>38.488</i>	<i>55.278</i>	<i>101.683</i>	<i>116.683</i>	<i>101.683</i>

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
VSNU,

dr. Ronald H.A. Plasterk

Den Haag, 17 april 2008

De voorzitter van de

dr. Sijbolt J. Noorda

Appendix 5 Voorlopige stand van zaken studieadvies

Van : STU
 Aan : Projectgroep BSA
 Datum : 14 maart 2008

Voorlopige stand van zaken studieadvies

Deze voorbereidende notitie Stand van zaken Studieadvies heeft als doel inzicht te verschaffen in de huidige stand van zaken op het gebied van studiebegeleiding en het daaraan gekoppelde studieadvies. De gegevens in deze notitie zijn verzameld in 2007 en 2008. Achtereenvolgens wordt besproken: 1) huidige voorzieningen in studiebegeleiding, 2) de huidige procedure en normstelling inzake dringend negatief studieadvies, 3) effectiviteit van dringend studieadvies en 4) huidige mazen in het systeem.

1. Huidige voorzieningen in studiebegeleiding

Bij de meeste faculteiten wordt studiebegeleiding gegeven in de vorm van mentoraat. Mentoraat houdt in dat studenten in het 1^e semester van het eerste bachelorjaar op de voet gevolgd worden ten aanzien van studievoortgang, studiehouding, studievaardigheden etc. Mentoraatsinitiatieven hebben veelal de vorm van groepsgerichte begeleiding waarbij docenten of speciaal daarvoor getrainde student-assistenten de voortgang bewaken. In het eerste bachelorjaar ontvangen alle studenten na een half jaar een voorlopig advies (m.u.v. BMT dat een definitief studieadvies verstrekt) (zie tabel 1). Het definitief advies volgt later (zie tabel 2). De overeenkomsten en verschillen per faculteit ten aanzien van studieadvisering in het algemeen worden toegelicht in bijlage I.

Tabel 1 Tijdstip en vorm voorlopig studieadvies

Voorlopig advies	B	TBK	TBG	BMT	E	ID	Inf	N	ST	TIW	W	Wsk
<i>December</i>					X		X		X			
<i>Januari</i>									X		X	
<i>Februari</i>	X	X	X	X		X		X	X	X		X
Wijze waarop:												
<i>Schriftelijk</i>	X	X		X	X	X						
<i>Mondeling</i>			X				X		X	X	X	X
<i>e-mail</i>								X				
Doelgroep:												
<i>Allemaal</i>	X		X	X	X	X	X	X			X	X
<i>Alleen Negatief</i>		X							X	X		

Tabel 2 Tijdstip en vorm definitief studieadvies

Definitief advies	B	TBK	TBG	BMT	E	ID	Inf	N	ST	TIW	W	Wsk
<i>Juli</i>			X	1 ^e sem.		X	X				X	
<i>Augustus</i>	X	X						X	X	X		
<i>Zomer</i>					X							X
Wijze waarop:												
<i>Schriftelijk</i>	X	X	X	-	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Mondeling</i>						X (Neg.)	X (Neg.)					X (Neg.)
Doelgroep:												
<i>Allemaal</i>	X	X	X	-	X	X	X	X	X	X	X	X

2. Huidige procedure en normstelling studieadvies

Studieadviseurs vaardigen studieadviezen uit namens de faculteit op grond van studievoortgang. Typen studieadvies verwijzen naar positieve of negatieve verwachtingen, danwel twijfel.

Typen studieadvies

Het aantal typen studieadvies dat wordt gebruikt varieert per faculteit. Op dit moment maken faculteiten gebruik van 3 of van 4 typen studieadvies, aangevuld met een categorie ‘geen studieadvies’ in verband met het ontbreken van gegevens over de studievoortgang van de betreffende student. 3 Typen studieadvies wordt vaak gehanteerd indien een mogelijkheid voor voorwaardelijk doorstromen belangrijk is. Hieraan wordt veelal een studiecontract of studieplanning gekoppeld. Bij ID worden ECTS pas toegekend nadat alle studie-elementen uit het betreffende studieblok behaald zijn. Onvoldoende voortgang in een studieblok betekent, (vanwege de koppeling van vakken en daardoor het grote aantal te behalen studiepunten) automatisch niet voldoen aan de norm voor een positief advies en resulteert in de middencategorie ‘twijfel’ of ‘negatief’. Nuanceringen voor het advies ‘twijfel’ in positief of negatief zijn daarbij niet noodzakelijk. Andere faculteiten maken gebruik van 4 typen studieadvies. Zij hechten aan mogelijkheden voor verdere nuance, bijvoorbeeld omdat het voorlopig advies reeds na het 1^e semester (over een beperkt aantal vakken) wordt toegekend. Het hanteren van 4 typen studieadvies verschaft de mogelijkheid om ‘positieve twijfel’ en ‘negatieve twijfel’ te onderscheiden. Naast het aantal typen studieadvies verschillen de formuleringen bij het studieadvies per faculteit. Bijlage II geeft een kort overzicht.

Normering studieadviezen

Het vaststellen van studieadviezen geschiedt op basis van het aantal behaalde studiepunten, al dan niet gecorrigeerd voor OGO-vakken. In tabel 3 en 4 staan het aantal studiepunten dat een student moet behalen om een bepaald advies te krijgen. Dit wisselt per opleiding.

Tabel 3 Relatie tussen 3 categorieën (positief, voorwaardelijk, negatief) en behaalde studiepunten

Advies	TBK	in ects	TBG	in ects	ID	in ects	ST	in ects	TIW	in ects
Positief	≥ 75%	≥ 45	≥ 75%	≥ 45	100%	60	≥ 75%	≥ 45	≥ 75%	≥ 45
Gematigd p.	50 – 75%	30-45	50 – 75%	30-45	50%	30	60 – 75%	36-45	50 – 75%	30-45
Negatief	< 50%	< 30	< 50%	< 30	0	o	< 60%	< 36	< 50%	< 30

Tabel 4 Relatie tussen 4 categorieën (A,B,C,D) studieadvies en behaalde studiepunten

Advies	B	in ects	BMT	#vakke n	Inf.	in ects	N	in ects	W	in ects	Wsk.	in ects
A	≥ 75%	≥ 45	≥ 67%	5-6	≥ 83%	> 50	≥ 92%	≥ 55	≥ 78%	≥ 47	≥ 92%	≥ 55
B	60-75%	36-45	33-67%	3-4	67-83%	40-50	67-92%	40-55	63-78%	38-47	67-92%	40-55
C	50-60%	30-36	33%	2	50-67%	30-40	33-67%	20-40	48-63%	29-38	50-67%	30-40
D	≤ 50%	≤ 30	≤ 33%	0-1	≤ 50%	< 30	≤ 33%	≤ 20	≤ 48%	≤ 29	≤ 50%	≤ 30

A = positief advies, B = gematigd positief advies, C = gematigd negatief advies, D = negatief advies

Type D advies wordt beschouwd als negatief studieadvies. Type C wordt veelal beschouwd als de categorie ‘voorwaardelijk’.

3. Effectiviteit dringend negatief studieadvies

Tabel 4 geeft het aantal dringend negatieve studieadviezen weer ten opzichte van het totaal aantal studieadviezen na 1 jaar. Daarnaast wordt het aantal negatieve studieadviezen dat resulteert in uitval vermeld. Deze gegevens hebben betrekking op cohortjaar 2006-2007²⁰.

Tabel 4. Uitval en dringend negatief studieadvies cohortjaar 2006-2007

Faculteit	SA	NSA	NSA/SA	HNSA	UNSA	TOTU
BMT	110	23	20,90 %	4	19	31
B	179	30	16,75 %	12	18	21
E	63	22*	34,92 %	0	22	25
ID	88	19	21,59 %	13	6	14
ST	55	23	41,81 %	11	12	13
TBK	117	34	29,05 %	12	22	24
TBG	12	2	16,66 %	0	2	3
TI	45	9	20,00 %	6	3	3
TIW	32	7	21,87 %	2	5	7
TN	64	14	21,87 %	9	5	6
TW	22	6	27,27 %	1	5	6
W	188	63	33,51 %	12	51	68
TU/e	975	252	25,84 %	82	170	221

Legenda
 SA = Studieadviezen
 NSA = Negatief studieadvies
 HNSA = Herinschrijving (doorstroom) ondanks negaties studieadvies
 UNSA = Uitval na negatief studieadvies
 TOTU= Totale uitval van de instroom
 *Studenten hebben geen negatief studieadvies meer gekregen aan het einde van het collegejaar omdat ze de opleiding reeds tijdens of na het 1^e semester (n.a.v. een schriftelijk voorlopig advies met mondelinge toelichting) hebben verlaten.

Uit de tabel valt op te maken dat 67,46 procent (170/252) van de studenten met een negatief studieadvies daadwerkelijk de TU/e verlaat na het 1^e jaar. Zo'n 32,54 procent (82/252) schrijft zich ondanks het ontvangen negatieve studieadvies in voor het nieuwe collegejaar.

²⁰ De voorlopige adviezen na het 1^e semester voor studenten uit cohortjaar 2007-2008 zijn in februari nog niet voor handen. Studieadviseurs vaardigen momenteel de voorlopige studieadviezen uit. BMT geeft in deze periode reeds het definitief studieadvies uit.

Bijlage I

Tabel Verschillen en overeenkomsten studieadvies

	Overeenkomsten	Verschillen
Informatieverstrekking over werkwijze studieadvies	<ul style="list-style-type: none"> - Alle studenten worden aan het begin van hun studie op de hoogte gesteld van de procedure studieadvies binnen de opleiding. Via praatje studieadviseur, brochure of bv website. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sommige studieadviseurs geven ook onderwijs en spreken studenten regelmatig. - Soms rondje langs verplichte studieonderdelen om kennis te maken met alle studenten.
Studievoortgangcontrole	<ul style="list-style-type: none"> - Alle 1^e jaars studenten worden gecontroleerd op studievoortgang, pro-actief door studieadviseur. - In het 2^e en 3^e jaar worden studenten veel minder intensief gevolgd, wordt vaak beperkt tot studenten met een twijfel of negatief advies in het 1^e jaar. - Alle studenten met slechte studieresultaten worden uitgenodigd voor een gesprek. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste controle op studieresultaten varieert van direct na de eerste tentamens tot eind 1^e semester. - Sommige studieadviseurs spreken alle 1^e jaars studenten persoonlijk, dus onafhankelijk van hun studieverloop. - Het verschilt per opleiding hoe strak de studenten gecontroleerd worden op bv aanwezigheid tijdens onderwijsactiviteiten.
Voorlopig Studieadvies	<ul style="list-style-type: none"> - Alle studenten (behalve BMT) krijgen een voorlopig advies na ongeveer een ½ jaar. 	<ul style="list-style-type: none"> - voorlopig advies wordt meestal gegeven in februari na het 1^e semester, maar enkele opleidingen al in dec of januari. - BMT geeft al een definitief advies na 1^e semester, overige opleidingen pas aan het eind van het 1^e jaar. - Soms mondeling, soms schriftelijk bekend gemaakt aan de student. - BDK en TIW geven alleen negatieve voorlopige adviezen. - B geeft in mei nogmaals een voorlopig advies indien dit advies gewijzigd is. - Criteria die worden gebruikt verschillen. Alle opleidingen kijken naar totaal aantal behaalde studiepunten. Soms wordt gekeken welke vakken zijn behaald, bv wiskundevakken. Ook het oordeel van mentoren, atelierbegeleiders ed. wordt bij enkele opleidingen betrokken in het advies. Enkele studieadviseurs benoemen expliciet de persoonlijke omstandigheden van een student.
Definitief advies	<ul style="list-style-type: none"> - Alle opleidingen (behalve BMT) geven advies aan het eind van het 1^e jaar (juli-augustus) 	<ul style="list-style-type: none"> - Informatica wijzigt het advies soms na behaalde resultaten tijdens interim-periode en legt advies definitief in OWIS vast in september. - Gebruikte criteria is wisselend, zie voorlopig studieadvies. - 2 verschillende categorieën, zie tabel 2 en 3. - Niet alle studieadviseurs leggen het definitieve advies vast in OWIS.
Evaluatie studieadvies	<ul style="list-style-type: none"> - Meeste opleidingen halfjaarlijks evaluatie - informeel 	<ul style="list-style-type: none"> - Rapportage aan opl.directeur, opl. Commissie of examencommissie.

Bijlage II

Tabel Typen en formulering typen studieadvies

Faculteit	Aantal	Typen studieadvies	Norm	Formulering
BMT	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A 5 of 6 vakken behaald B 3 of 4 vakken behaald C 2 vakken behaald D 0-1 vakken behaald NB: In brief uiteindelijk enkel een POS of NEG advies.	A. Gezien de resultaten van het eerste semester nemen wij aan dat u de studie bij gelijkblijvende studiehouding zonder veel problemen kunt voltooien. B. Gezien de resultaten van het eerste semester constateren wij dat u met een aantal onderdelen moeite hebt. Toch verwachten wij dat u met enige extra inspanning de studie binnen redelijke tijd kunt voltooien. C. Gezien de resultaten van het eerste semester constateren wij dat u op diverse onderdelen van de studie onvoldoende resultaat hebt geboekt. Wij twijfelen dan ook over uw geschiktheid voor deze studie en wij verwachten dat het u moeilijk zal vallen de studie in redelijke tijd te voltooien. Wij raden u aan contact op te nemen met de studieadviseur. D. De resultaten van het eerste semester zijn van dien aard dat wij u tot onze spijt moeten afraden de studie voort te zetten. O. Wegens ontbreken van voldoende resultaten kunnen wij u geen advies uitbrengen betreffende het voortzetten van de studie. Wij stellen het geven van een advies uit of wij wensen u veel succes in het geval dat u al een andere opleiding hebt gekozen.
B	4	A = goed AB = goed/voldoende B = voldoende BC = voldoende/matig C = matig CD = matig/slecht D = niet geschikt voor de opleiding X = geen reëel adv mogelijk	A (45>)= positief, B (36-45)= positief maar enigszins twijfel, C (30-36)= negatief met twijfel en D (≤30)= neg. G= geen advies	A=goed B=voldoende C=matig D=niet geschikt. Tussencategorieën AB, BC, CD
E	5	Positief Gematigd positief Gematigd negatief Negatief Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	Geen categorieën, wel verschil in formulering (5 verschillende brieven)	Eigen schema, waarin alle informatie staat (vakken en projecten gevolgd, tentamens gehaald, mening docenten)
ID	3	Positive Moderately positive Negative No advise	60 ects 30 ects 0 ects	Positief Gematigd positief Negatief
Inf	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens	A advies: > 50 ects B advies: 40 ≤ ects < 50 C advies: 30 ≤ ects < 40 D advies: < 30 ects	A en B =pos C en D =neg G=geen advies

		ontbreken gegevens		
ST	3	Positief Twijfel Negatief	$\geq 75\%$ sp = positief $60\%-75\%$ sp = twijfelachtig $< 60\%$ sp = negatief	
TM	3	Studie WEL voortzetten Studie WEL, maar VOORWAARDELIJK voortzetten Studie NIET voortzetten	0-30 erts = negatief, 30-45 erts = voorw. pos. 45-60 erts = positief	Bij ≥ 45 studiepunten: student is toegelaten tot alle 2e jaars vakken uit de PP-fase Bij 30-45 studiepunten: student kan uitsluitend toegelaten worden tot een beperkt aantal 2e jaars vakken uit de PP-fase d.m.v. het aangaan van een studiecontract. Bij het niet voldoen aan de afspraken gemaakt in het studiecontract komt de toelating tot 2e jaars vakken in een volgend semester te vervallen. Bij < 30 studiepunten: deelname aan 2e jaars vakken is uitgesloten gedurende het gehele studiejaar. Student is uitsluitend gerechtigd om tentamens uit de P-fase af te ronden. Toelating tot 2e jaars vakken is weer mogelijk nadat alle P-vakken zijn behaald.
TN	4	Positief Gematigd positief Gematigd negatief Negatief Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A (55 >)= positief, B (40-55)= positief maar enigszins twijfel, C (20-40)= negatief met twijfel en D (≤ 20)= neg. G= geen advies	A, B (pos) C, D (neg)advies
W	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A = ≥ 47 sp +OGO B = ≥ 38 sp +OGO C = ≥ 29 sp (+OGO) D = ≤ 29 sp	A. Gezien de resultaten nemen wij aan dat u de studie bij gelijkblijvende studiehouding zonder veel problemen kunt voltooien. B. Gezien de resultaten constateren wij dat u met een aantal onderdelen moeite hebt. Toch verwachten wij dat u met enige extra inspanning de studie binnen redelijke tijd kunt voltooien. C. Gezien de resultaten constateren wij dat u op diverse onderdelen van de studie onvoldoende resultaat hebt geboekt. Wij twijfelen dan ook over uw geschiktheid voor deze studie, dan wel over uw mogelijkheden om de studie binnen een redelijke termijn te voltooien. Wij raden u aan contact op te nemen met de studieadviseur. D. De resultaten zijn van dien aard dat wij u tot onze spijt dringend moeten aanraden de studie te staken. O. Wij beschikken over te weinig resultaten om u een verantwoord advies te kunnen geven.
Wsk	4	A Positief B Gematigd positief C Gematigd negatief D Negatief G Geen studieadvies wegens ontbreken gegevens	A (55 >)= positief, B (>40)= positief maar enigszins twijfel, C (30-40)= negatief met twijfel en D (<30)= neg. G= geen advies	

Appendix 6 Het Leids studiesysteem

Begrippen

De Universiteit Leiden hanteert een Leids studiesysteem met bindend studieadvies (bsa).

Dit houdt in dat iedere voltijdstudent aan het einde van een eerste inschrijvingsjaar en iedere deeltijdstudent aan het eind van het tweede studiejaar voor de propedeuse advies krijgt over de voortzetting van de studie. Dit advies is negatief en heeft een bindend karakter als de studieresultaten van de student niet voldoen aan de vereisten die daaraan door de instelling zijn gesteld. Een voltijdstudent krijgt een afwijzend studieadvies indien de student aan het eind van het studiejaar minder dan 40 ECTS heeft gehaald. Bovendien moet de propedeuse in twee jaar zijn behaald.

Deeltijdstudenten krijgen een afwijzend studieadvies indien de student aan het eind van het tweede studiejaar minder dan 40 ECTS heeft behaald. Bovendien moet de propedeuse in drie jaar zijn behaald.

De Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden is niet van toepassing op bacheloropleidingen die gemeenschappelijk met een andere instelling voor hoger onderwijs worden aangeboden.

De volgende begrippen worden met betrekking tot het studiesysteem met bindend studieadvies gehanteerd: regeling bsa is de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals het College van Bestuur dit op 8 april 1999 heeft vastgesteld; indien naar het privacyreglement bsa wordt verwezen, wordt hiermee het speciale privacyreglement voor de dossiers van studenten in het kader van het bsa bedoeld. Dit staat los van het "privacyreglement centrale studentenadministratie".

Studiebegeleidingsplan

De kern van het studiesysteem wordt gevormd door het studiebegeleidingplan dat in de studiegids van de opleiding is opgenomen. Dit plan bestaat in ieder geval uit de volgende onderdelen:

Kennismakingsgesprek

Vóór eind september (in bijzondere gevallen: vóór eind oktober) voert de studieadviseur of één van de docenten van de opleiding een kennismakingsgesprek met elke student die voor het eerst aan de propedeuse deelneemt. In dit gesprek wordt concrete informatie over de studie en over het studiebegeleidingplan gegeven. Bovendien komt aan de orde waarom de student voor de desbetreffende studie heeft gekozen en welke verwachtingen de student heeft van de studie. De student kan vragen stellen en het gesprek benutten om bepaalde persoonlijke omstandigheden te bespreken.

Vanzelfsprekend wordt de persoonlijke informatie vertrouwelijk behandeld door de studieadviseur of docent. Van het kennismakingsgesprek wordt een beknopt schriftelijk verslag gemaakt dat bij de opleiding in het dossier van de student wordt bewaard.

Mentoraat

Belangrijk onderdeel van het Leids studiesysteem is het mentoraat, waarvan het doel is om studenten een beter inzicht te geven in de eigen studiesituatie en te helpen met de aanpak en organisatie van de studie. Het (snel) oplossen van problemen past daarbij. Hoewel het mentoraat aan de Universiteit Leiden verschillende vormen kent, hebben alle opleidingen gemeen dat er docentmentoren zijn. Dit zijn speciaal aangewezen docenten die verantwoordelijk zijn voor de structurering van de studieomgeving, die ondersteuning bieden bij het leren studeren, en die - naast de studieadviseur - het eerste aanspreekpunt van de opleiding voor studenten zijn. Bij veel opleidingen houdt de docentmentor regelmatig bijeenkomsten in de vorm van een mentorgroep. Deze bijeenkomsten kunnen al dan niet onderdeel zijn van het reguliere onderwijsprogramma.

Waar mogelijk wordt binnen een opleiding ook een studentenmentoraat georganiseerd, dat wil zeggen een mentoraat dat wordt verzorgd door ouderejaarsstudenten en vooral tot doel heeft om eerstejaarsstudenten spoedig (ook in sociaal opzicht) de weg te wijzen.

Studieadviezen

Het derde onderdeel van het studiebegeleidingplan bestaat uit een aantal studieadviezen die gedurende de propedeutische fase worden uitgebracht:

Voltijdstudenten

Het eerste studieadvies wordt eind januari aan elke voltijdstudent toegezonden. Bij een negatief advies wordt de betrokken student vóór 31 januari opgeroepen voor een gesprek. Als de student dat wenst is het mogelijk vóór 1 februari de studiefinanciering stop te zetten. Omdat deze datum voor een student van bijzonder belang kan zijn, is de student medeverantwoordelijk tijdig een gesprek met de studieadviseur of de docentmentor te regelen. De datum van 1 februari is ook in een ander opzicht van belang, zie daarvoor 5.3 Bindend studieadvies, norm en afwijzing. Na het reguliere onderwijs en tentamens, maar vóór de laatste ronde van hertentamens wordt aan iedere voltijdstudent het voortgangsadvisie toegestuurd. Als dit negatief is, volgt een oproep voor een gesprek. Tenslotte: het eindadvies wordt uiterlijk 31 augustus aan elke student toegezonden. De student wordt opgeroepen voor een gesprek als het advies negatief/afwijzend is. In dat geval wordt er tevens informatie gegeven over andere opleidingsmogelijkheden.

Studenten die geen negatief en afwijzend advies hebben gekregen en ook de propedeuse nog niet hebben behaald krijgen uiterlijk 31 januari van het tweede jaar van inschrijving een volgend advies. Voor hen volgt uiterlijk 31 augustus van het tweede jaar het uitgestelde eindadvies.

Deeltijdstudenten

Het eerste studieadvies wordt in het eerste jaar van inschrijving na het reguliere onderwijs en tentamens maar vóór de laatste ronde van hertentamens schriftelijk aan elke student uitgebracht. Als het advies negatief is wordt de student opgeroepen voor een gesprek. Het voortgangsadvisie wordt in het tweede jaar van inschrijving na het reguliere onderwijs en tentamens, maar vóór de laatste ronde van hertentamens schriftelijk uitgebracht. Als dit negatief is volgt een oproep voor een gesprek. Het eindadvies wordt uiterlijk 31 augustus van het tweede jaar aan elke student toegezonden. De student wordt opgeroepen voor een gesprek als het advies

negatief/afwijzend is. In dat geval wordt er tevens informatie gegeven over andere opleidingsmogelijkheden. Studenten die geen negatief en afwijzend advies hebben gekregen en ook de propedeuse nog niet hebben behaald krijgen uiterlijk 31 januari van hun derde jaar van inschrijving een volgend advies. Voor hen volgt uiterlijk 31 augustus van het derde jaar het uitgestelde eindadvies.

Wisselen van voltijd- naar deeltijdstudent of omgekeerd

Zie voor de bepalingen die van toepassing zijn als een student voor de propedeuse gehaald te hebben wisselt van voltijdstudent naar deeltijdstudent of omgekeerd de Regeling bindend studieadvies.

Tentamens en herkansingen

In het studiebegeleidingplan staat ook in welke periode tentamens en herkansingen zullen plaatsvinden. Belangrijk is dat de periodes goed aansluiten op de tijdstippen waarop de drie studieadviezen worden uitgebracht. Van de opleiding wordt in elk geval verwacht vroeg in het studiejaar (begin oktober tot half november) een toetsing te houden. Dit moet het inzicht van een student in een goede studiekeuze bevorderen en versnellen.

Bindend studieadvies, norm en afwijzing

Voor het bepalen van het definitieve studieadvies (zie hiervoor) wordt in het studiejaar 2005/2006 uitgegaan van de volgende norm:

Een voltijdstudent krijgt een afwijzend studieadvies (bsa) indien de student aan het eind van het eerste jaar minder dan 40 ECTS heeft behaald.

Een voltijdstudent krijgt een afwijzend studieadvies (bsa) indien de student aan het eind van het tweede jaar het propedeutisch examen niet heeft behaald.

Een deeltijdstudent krijgt een afwijzend studieadvies (bsa) indien de student aan het eind van het tweede jaar minder dan 40 ECTS heeft behaald.

Een deeltijdstudent krijgt een afwijzend studieadvies (bsa) indien de student aan het eind van het derde jaar het propedeutisch examen niet heeft behaald.

Een student kan ook een afwijzend studieadvies krijgen indien de student 40 ECTS of meer heeft behaald, maar niet heeft voldaan aan de voor de desbetreffende opleiding vastgestelde aanvullende eisen. Deze eisen zijn opgenomen in het studiebegeleidingplan en in de Onderwijs- en Examenregeling van die opleiding.

Indien aan het studieadvies een afwijzing wordt verbonden, is opnieuw inschrijven voor dezelfde opleiding aan de Leidse universiteit niet meer mogelijk. Aan het bindend studieadvies is een verjaringstermijn van vier jaar verbonden. Een negatief advies dat is uitgebracht voor een zogenaamde monodisciplinaire opleiding heeft ook betrekking op alle major-minor varianten waarbij het majorgedeelte wordt gevormd door de opleiding waarvoor het negatieve advies is uitgebracht. Een negatief advies dat is uitgebracht voor een major-minor variant heeft ook betrekking op alle opleidingen waarbij de major dezelfde is als waarvoor het negatieve advies is uitgebracht. Het negatieve advies heeft ook betrekking op de zogenaamde monodisciplinaire variant van de opleiding die de major vormt van de opleiding waarvoor het negatieve advies is uitgebracht.

Elke voltijdse eerstejaarsstudent en deeltijdse tweedejaarsstudent krijgt het eindadvies. Ook de student die zich tijdens het studiejaar uitschrijft, krijgt een dergelijk advies. Alleen als de student een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het eerste jaar

van inschrijving voor de propedeutische fase doet, wordt geen (positief dan wel negatief) studieadvies uitgebracht. Indien deze student zich in een volgend studiejaar opnieuw voor dezelfde propedeuse inschrijft, zal in dat volgende studiejaar het advies worden uitgebracht.

Persoonlijke omstandigheden en hardheidsclausule

De examencommissie van elke opleiding wordt door het faculteitsbestuur gemandateerd om namens het faculteitsbestuur het studieadvies te bepalen. In haar afweging om een afwijzend studieadvies uit te brengen, betreft de examencommissie de persoonlijke omstandigheden van een student. Onder persoonlijke omstandigheden wordt verstaan ziekte, zwangerschap, handicap, bijzondere familieomstandigheden en bestuursactiviteiten. Afhankelijk van de ernst en de duur van de persoonlijke omstandigheden kan de examencommissie besluiten geen afwijzend studieadvies uit te brengen.

Indien de examencommissie op grond van persoonlijke omstandigheden ervan heeft afgezien om een afwijzend studieadvies uit te brengen, wordt aan de betrokken student in een volgend studiejaar opnieuw een studieadvies uitgebracht. Indien de betrokken student niet voor het eind van dat tweede studiejaar minimaal het aantal studiepunten van de norm heeft behaald, wordt aan dat advies een afwijzing verbonden.

De examencommissie heeft tevens de beschikking over een zogenaamde hardheidsclausule: indien de studieresultaten van een student niet voldoen aan de norm, kan zij besluiten om geen afwijzend studieadvies uit te brengen op grond van "onbillijkheden van overwegende aard". Anders gezegd: indien de examencommissie op basis van de wel behaalde studieresultaten, de gebleken studiehouding en -motivatie overtuigd is van de geschiktheid van een student om de opleiding met succes te volgen, kan zij beslissen géén afwijzend advies uit te brengen. Een examencommissie zou bijvoorbeeld het volgen van meerdere opleidingen of het verrichten van extra-curriculaire activiteiten kunnen meewegen.

Een student dient tijdig bij de opleiding of bij de studentendecanen persoonlijke omstandigheden te melden die het behalen van de norm bemoeilijken en een afwijzend advies ten gevolge kunnen hebben. Het kan gaan om een langer durende ziekte, een fysieke of geestelijke handicap of andere duidelijk aangegeven redenen. De melding en registratie van persoonlijke omstandigheden is in het kader van het bindend studieadvies belangrijk. De examencommissie kan alleen rekening houden met persoonlijke omstandigheden als deze zijn geregistreerd bij de opleiding of de studentendecanen. In dat geval kunnen persoonlijke omstandigheden soms voorkomen dat een afwijzend studieadvies wordt uitgebracht.

Dossier

Elke opleiding houdt een dossier bij van iedere student die voor de eerste keer voor de propedeuse van de opleiding is ingeschreven. In dit dossier wordt in elk geval opgenomen:

een beknopte schriftelijke weergave van elk formeel contact van een student met een vertegenwoordiger van de opleiding (gesprek met een studieadviseur of docent), waaronder in elk geval het kennismakingsgesprek en de drie adviesmomenten; een aanduiding van de specifieke persoonlijke omstandigheden van de student.

Elke student heeft het recht de inhoud van het dossier in te zien en daar desgewenst bezwaar aan toe te voegen. De studieadviseur, de examencommissie, de student en de docentmentor zijn bevoegd het dossier te raadplegen. Er worden geen gegevens uit het dossier aan derden verstrekt dan met instemming van de student of voorzover de wet dit vereist.

Rechtsbescherming

Een student heeft het recht om binnen vier weken na de dagtekening van het definitieve studieadvies schriftelijk beroep aan te tekenen bij het College van beroep voor de examens, Rapenburg 70, Postbus 9500, 2300 RA Leiden. Tijdens de beroepsprocedure wordt toestemming verleend om het onderwijs te vervolgen. In deze periode kunnen geen tentamens worden afgelegd.

Appendix 7 Voorbeeld uitvoeringsregels BSA (UL)

REGELING BINDEND STUDIEADVIES

UNIVERSITEIT LEIDEN

Artikel 1: Het onderwijs

Artikel 2: Het studiebegeleidingsplan en het studieadvies

Artikel 3: Dossiervorming

Artikel 4: Het studieadvies

Artikel 5: Inschrijving en overgangsbepalingen

Artikel 6: Citeertitel en slotbepalingen

Procedure

Toelichting

Het College van Bestuur van de Universiteit Leiden, gelet op artikel 7.8b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek juncto artikel 9.2, tweede lid, van die wet alsmede op artikel 9.5 van de genoemde wet, besluit de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden vast te stellen, luidende als volgt:

Artikel 1. Het onderwijs

- 1.1 Het onderwijsprogramma van de propedeutische fase van alle bacheloropleidingen is representatief en selectief voor het programma en legt derhalve onder andere de basis voor een verwevenheid tussen onderwijs en onderzoek. Dit komt in ieder geval tot uiting in samenhang met:
 - a vakkennis en -vaardigheden,
 - b andere daartoe ondersteunende vaardigheden, en
 - c daartoe ingerichte onderwijsvormen en toetsing.
- 1.2 Het geheel onder 1.1 wordt geduid met het begrip "academische signatuur van de propedeuse".
- 1.3 De bacheloropleiding biedt goede en gemotiveerde studenten, individuele mogelijkheden om extra onderwijs te volgen.

Artikel 2. Het studiebegeleidingplan en het studieadvies

- 2.1 Elke bacheloropleiding heeft een studiebegeleidingsplan dat door het faculteitsbestuur wordt vastgesteld. Dit plan regelt in de propedeutische fase in ieder geval het volgende:
 - a het kennismakingsgesprek, dat vóór eind september - in bijzondere gevallen te verlengen tot eind oktober - met elke student die voor het eerst voor de propedeutische fase van de bacheloropleiding wordt of is ingeschreven, afzonderlijk wordt gehouden;
 - b het mentoraat ten behoeve van eerstejaars. Daartoe aangewezen docenten zijn verantwoordelijk voor de structurering van de studieomgeving, bieden ondersteuning bij het leren studeren, en vormen voor de eerstejaarsstudenten het eerste aanspreekpunt van de bacheloropleiding. Waar mogelijk, wordt binnen een bacheloropleiding ook een studentenmentoraat georganiseerd o.a. ten behoeve van een spoedige sociale integratie van eerstejaars;
 - c het - op verzoek van de student - aanbieden van een aan de omstandigheden aangepast studieplan aan studenten bij wie de studievoortgang gehinderd wordt door persoonlijke omstandigheden als bedoeld in artikel 3.2;
 - d een vroege toets van eerstejaars in de periode begin oktober tot medio november en een aantal tentamens voor medio januari;

- e het eerste studieadvies, dat voor voltijdstudenten uiterlijk op 31 januari in het eerste jaar van inschrijving en voor deeltijdstudenten in het eerste jaar van inschrijving, na het reguliere onderwijs en tentamens maar vóór de laatste ronde van hertentamens in dat desbetreffende jaar, schriftelijk aan elke student die voor het eerst voor de propedeutische fase van de bacheloropleiding is ingeschreven, wordt uitgebracht;
 - f het tweede advies dat voor de voltijdstudenten in het eerste jaar van inschrijving en voor de deeltijdstudenten in het tweede jaar van inschrijving, na het reguliere onderwijs en tentamens maar vóór de laatste ronde van hertentamens in dat desbetreffende jaar schriftelijk aan elke student, wordt uitgebracht;
 - g het eindadvies bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de WHW dat uiterlijk 31 augustus van het eerste studiejaar schriftelijk aan elke voltijdstudent die voor de propedeutische fase van de bacheloropleiding is ingeschreven en uiterlijk 31 augustus van het tweede studiejaar aan elke deeltijdstudent die voor de propedeutische fase van de bacheloropleiding is ingeschreven, wordt uitgebracht.
 - h het advies dat aan elke voltijdstudent uiterlijk 31 januari van het tweede jaar van diens inschrijving voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding, en aan elke deeltijdstudent uiterlijk 31 januari van het derde jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding wordt uitgebracht.
 - i het uitgestelde eindadvies (uitgebracht indien het advies bedoeld in 2.1.g noch negatief, noch positief is, dan wel negatief maar niet afwijzend) dat aan elke voltijdstudent uiterlijk 31 augustus van het tweede jaar van diens inschrijving voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding, en aan elke deeltijdstudent uiterlijk 31 augustus van het derde jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding, wordt uitgebracht.
 - j het oproepen van de student voor een gesprek vóór 31 januari voor voltijdstudenten en vóór het einde van het studiejaar voor deeltijdstudenten als het advies bedoeld in artikel 2.1.e, negatief is.
 - k het oproepen van de student voor een gesprek - voor het uitbrengen van het studieadvies bedoeld in artikel 2.1.g - als het advies bedoeld in artikel 2.1.f negatief is.
 - l het oproepen van de student voor een gesprek als het advies bedoeld in artikel 2.1.h negatief is.
 - m het oproepen van de student voor een gesprek voor het uitbrengen van het studieadvies bedoeld in artikel 2.1.i, als dat advies negatief zal zijn.
- 2.2 Het studiebegeleidingsplan wordt opgenomen in de studiegids van de desbetreffende bacheloropleiding, dan wel studenten op een andere wijze schriftelijk kenbaar gemaakt.

Artikel 3. Dossiervorming

- 3.1 De examencommissie van elke bacheloropleiding houdt van iedere student die voor de propedeutische fase van de bacheloropleiding is ingeschreven een dossier bij. In dit dossier worden opgenomen: een beknopte schriftelijke weergave van elk formeel contact van de bacheloropleiding met de student, waaronder in ieder geval het kennismakingsgesprek en de adviesmomenten.
- 3.2 Elke student dient tijdig bij de studieadviseur van de opleiding melding te maken van de persoonlijke omstandigheden die aanleiding zouden kunnen vormen om van het verbinden van een afwijzing aan het advies, bedoeld in artikel 7.8b, eerste lid, van de WHW, af te zien.

- 3.3 In het dossier wordt een aanduiding van de persoonlijke omstandigheden van de student, als bedoeld in art. 7.8b, derde lid, van de WHW opgenomen, alsmede indien van toepassing het aan de persoonlijke omstandigheden aangepaste studieplan dat de bacheloropleiding met de student heeft vastgelegd.
- 3.4 Elke student heeft het recht zijn dossier, bedoeld onder 3.1, in te zien en daaraan desgewenst zijn bezwaren tegen de inhoud van hetgeen daarin is opgenomen, toe te voegen.

Artikel 4. Het studieadvies

- 4.1. Het advies, bedoeld in artikel 2.1.g, is positief als op het moment dat het advies wordt uitgebracht de propedeuse van de desbetreffende bacheloropleiding is afgerond.
 - a Het advies, bedoeld in artikel 2.1.g, is negatief en afwijzend indien op het moment dat het advies wordt uitgebracht minder dan 40 ECTS-punten van de propedeutische fase van de desbetreffende bacheloropleiding zijn behaald.
 - b Het advies, bedoeld in artikel 2.1.g, is negatief en afwijzend indien de student 40 of meer ECTS-punten heeft behaald, maar niet heeft voldaan aan de voor de desbetreffende bacheloropleiding vastgestelde aanvullende eisen zoals deze zijn opgenomen in het studiebegeleidingplan en de Onderwijs- en Examenregeling.
 - c Het uitgestelde advies, bedoeld in artikel 2.1.i, wordt uitgebracht indien het advies bedoeld in artikel 2.1.g noch positief noch negatief is, dan wel negatief is maar niet afwijzend.
- 4.2. Het in 2.1.i bedoelde uitgestelde advies is positief als op het moment dat het advies wordt uitgebracht de propedeuse van de desbetreffende bacheloropleiding is afgerond.
- 4.2.a Het in 2.1.i bedoelde uitgestelde advies is negatief en afwijzend als een voor een voltijdse bacheloropleiding ingeschreven student de propedeuse van de desbetreffende bacheloropleiding nog niet heeft afgerond aan het einde van het tweede jaar van inschrijving;
- 4.2.b Het in 2.1.i bedoelde uitgestelde advies is negatief en afwijzend als een voor een deeltijdse bacheloropleiding ingeschreven student de propedeuse van de desbetreffende bacheloropleiding nog niet heeft afgerond aan het einde van het derde jaar van inschrijving.
- 4.3 Aan het advies, bedoeld in artikel 2.1.g en 2.1.i wordt geen afwijzing verbonden indien persoonlijke omstandigheden van de student, opgenomen in het dossier bedoeld onder 3.2, de oorzaak zijn geweest van het niet behalen van de in artikel 2.1.g genoemde norm van 40 ECTS-punten dan wel het propedeutisch examen niet wordt behaald in de in artikelen 4.2.a en 4.2.b genoemde termijnen. Indien een persoonlijk studieplan zoals bedoeld in artikel 3.3 aanwezig is, wordt het al dan niet verbinden van een afwijzing aan de bedoelde adviezen in bedoelde situatie bepaald door de behaalde studieresultaten te vergelijken met het persoonlijke studieplan.
- 4.3.a De verdere procedure rond persoonlijke omstandigheden is uitgewerkt in het mandaat dat aan elke examencommissie is verstrekt. Deze procedure is bij deze regeling gevoegd.
- 4.4 De afwijzing geldt gedurende de vier studie jaren na het studiejaar waarin het advies is uitgebracht.
- 4.5 Indien een afgewezen student zich na vier of meer studie jaren opnieuw voor de propedeutische fase van de desbetreffende bacheloropleiding inschrijft, wordt deze inschrijving aangemerkt als diens eerste inschrijving.
- 4.6 De afwijzing geldt tevens voor die bacheloropleiding waarmee de bacheloropleiding de propedeuse gemeen heeft.

- 4.7 Indien aan het advies een afwijzing wordt verbonden, wordt de betrokken student in dat advies tevens gewezen op andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 5. Inschrijving en overgangsbepalingen

- 5.1 Aan een student van wie vóór 31 januari van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding, het schriftelijke verzoek tot uitschrijving is ontvangen – en die feitelijk per 1 maart wordt uitgeschreven – wordt geen advies als bedoeld in artikel 2.1.7 uitgebracht. Indien bedoelde student zich opnieuw voor de propedeutische fase van de desbetreffende bacheloropleiding inschrijft, wordt deze inschrijving aangemerkt als diens eerste inschrijving.
- 5.2. Een student die vóór 1 februari van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse zijn inschrijving wijzigt van voltijd naar deeltijd, wordt voor de uitvoering van deze regeling als deeltijdstudent beschouwd.
- 5.2.a Een student die na 1 februari van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse zijn inschrijving wijzigt van voltijd naar deeltijd, wordt voor de uitvoering van deze regeling beschouwd als voltijdstudent.
- 5.2.b Een student die op enig moment van inschrijving voor de propedeutische fase zijn inschrijving van deeltijd student wijzigt in voltijd, wordt voor de uitvoering van deze regeling verder beschouwd als voltijdstudent.
- 5.3. De inschrijving van een student die zich vanaf 1 september 2005 voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding inschrijft en die eerder dan 1 september 2005 voor dezelfde bacheloropleiding was ingeschreven als voltijdstudent, maar niet eerder een studieadvies als bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de WHW, heeft gehad, wordt voor de uitvoering van deze regeling als eerste inschrijving beschouwd.
- 5.3.a De inschrijving van een student die zich vanaf 1 september 2005 voor de propedeutische fase van een bacheloropleiding inschrijft en die eerder dan 1 september 2005 voor dezelfde bacheloropleiding was ingeschreven als voltijdstudent en eerder een negatief studieadvies als bedoeld in artikel 7.8b, eerste lid, van de WHW, ontving waar op grond van persoonlijke omstandigheden geen afwijzing aan was verbonden, wordt voor de uitvoering van deze regeling als eerste inschrijving beschouwd.
- 5.3.b Voor studenten die in de periode 1 september 1997 – 1 september 2005 ten minste twaalf maanden aaneengesloten als deeltijdstudent ingeschreven zijn geweest, is deze regeling niet van toepassing.
- 5.4 De examencommissie van een bacheloropleiding kan artikel 4 buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing gelet op het belang dat deze regeling beoogt te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 6. Citeertitel en slotbepalingen

- 6.1 Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden.
- 6.2 Deze regeling treedt in werking de dag na vaststelling daarvan door het College van Bestuur. Zij is niet van toepassing op bacheloropleidingen die gemeenschappelijk met een andere instelling voor hoger onderwijs worden aangeboden.

Door het CvB vastgesteld op 23 juni 2005.

Appendix 8 Voorbeeldformulering OER (EUR)

Paragraaf 9 - het bindend studie-advies

Artikel 9.1 - Afwijzing

Aan het studieadvies van de opleiding kan door de decaan op grond van artikel 7.8b, derde lid van de wet een afwijzing worden verbonden, zolang de student nog niet alle onderdelen van cursusjaar B1 van de opleiding met goed gevolg heeft afgelegd dan wel vrijgesteld heeft gekregen. Deze afwijzing wordt slechts gegeven indien de student, met inachtneming van zijn persoonlijke omstandigheden, niet geschikt geacht wordt voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de normen zoals bedoeld in artikel 9.2 van deze regeling. De afwijzing geldt voor een termijn van drie studiejaar.

Artikel 9.2 - Normen

1. Aan het einde van het eerste jaar van inschrijving dienen minimaal 40 ects (is gelijk aan 28 studiepunten “oude stijl”) van het cursusjaar B1 te zijn behaald. Aan het eind van het tweede jaar van inschrijving dienen alle onderdelen van het cursusjaar B1 behaald te zijn
2. Indien aan een student door de Examencommissie vrijstellingen zijn verleend, dan dient aan het einde van het eerste jaar van inschrijving minimaal 2/3 van het aantal ects van cursusjaar B1, na aftrek van het aantal ects voor vrijgestelde vakken, te zijn behaald. Aan het einde van het tweede jaar van inschrijving dienen alle onderdelen van cursusjaar B1 die niet zijn vrijgesteld behaald te zijn.
3. De examencommissie kan op basis van een individueel studieplan als bedoeld in het tweede lid van artikel 9.5 de normen als bedoeld in het vorige lid aanpassen, met dien verstande dat de student ten minste tweederde van het aantal ects van de onderwijseenheden van het cursusjaar B1 die in het betreffende studieplan zijn opgenomen dient te behalen. De examencommissie neemt het besluit binnen vier weken na indiening van het individueel studieplan, met inachtneming van de omstandigheden, de studievertraging en de mogelijkheid van de student om de studie voort te zetten. Op gemotiveerd verzoek van de student kan de examencommissie van de opleiding nadien het individueel studieplan en de norm aanpassen, indien het verloop van de persoonlijke omstandigheden daartoe aanleiding geven.

De aangepaste norm wordt uitgedrukt in hele ects, waarbij de gebruikelijke regels voor afronding in acht worden genomen.

Artikel 9.3 - Tijdstippen

Het studieadvies van de opleiding wordt uitgebracht op de volgende tijdstippen: zowel tijdens het eerste als tweede jaar van inschrijving voor de opleiding, na de laatste herkansingen van de onderdelen van het cursusjaar B1 aan het einde van het studiejaar, maar uiterlijk vóór de aanvang van het nieuwe studiejaar.

Artikel 9.4 - Studiebegeleiding en studievoortgangscntrole

1. Gedurende het eerste jaar van inschrijving wordt door de examencommissie van de opleiding ten minste driemaal een voorlopig advies uitgebracht aan die studenten van wie op grond van het behaalde aantal ects wordt verwacht dat ze niet kunnen voldoen aan de normen, genoemd in artikel 9.2 van deze regeling.
2. De nadere regeling van de studiebegeleiding en studievoortgangscntrole gedurende het cursusjaar B1 wordt in de studiegids van de opleiding vermeld.

Artikel 9.5 - Persoonlijke omstandigheden

1. De persoonlijke omstandigheden die in acht worden genomen bij het uitbrengen van het studieadvies zijn:
 - a. ziekte, handicap of zwangerschap van betrokkene,
 - b. bijzondere familie-omstandigheden,
 - c. lidmaatschap van de universiteitsraad, de faculteitsraad, het bestuursteam van de faculteit of de opleidingscommissie,
 - d. overige omstandigheden als bedoeld in artikel 2.1 van het Uitvoeringsbesluit WHW.
2. De student die als gevolg van persoonlijke omstandigheden redelijkerwijze kan vermoeden studievertraging op te lopen, dient dit tijdig aan de studieadviseur te melden. De aanmelding heeft tot doel de studievertraging ten gevolge van de omstandigheden te beperken en, indien naar het oordeel van de studieadviseur nodig, een individueel studieplan op te stellen. De aanmelding is tijdig indien dit geschiedt binnen vier weken na het begin van de omstandigheden. Indien de omstandigheden zodanig zijn, dat de student of diens zaakwaarnemer niet in de gelegenheid is dit binnen 4 weken aan te melden, wordt het al dan niet tijdig kenbaar maken beoordeeld in het licht van die omstandigheden.

Artikel 9.6 - Inhoud en vorm van het studieadvies

Het studieadvies is schriftelijk en omvat:

- a. de norm die geldt voor de betrokken student, uitgedrukt in het aantal te behalen ects van cursusjaar B1,
- b. het aantal behaalde ects van cursusjaar B1,
- c. indien de norm niet is behaald, de persoonlijke omstandigheden die in acht zijn genomen,
- d. het al dan niet verbinden van een afwijzing zoals bedoeld in artikel 7.8b, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,
- e. indien een afwijzing wordt verbonden aan het studieadvies:
 1. de mededeling dat de student zich in de volgende drie studie jaren niet kan inschrijven als student of als extraneus voor de opleiding,
 2. advies over de voortzetting van de studie binnen of buiten de Erasmus Universiteit Rotterdam,
- f. de mogelijkheid van beroep bij het College van beroep voor de examens en de termijn waarbinnen het beroep moet zijn ingediend.

Artikel 9.7 - Hardheidsclausule

Indien toepassing van de regels van deze paragraaf leidt tot onredelijke of onbillijke situaties ten aanzien van een student of een groep studenten, dan kan betreffende student of groep studenten een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek om afwijking van bedoelde regels indienen bij de decaan. De decaan kan, de examencommissie en studieadviseur gehoord, ten gunste van de student of groep studenten van deze regels afwijken.

Appendix 9 Voorbeeld procedure persoonlijke omstandigheden (UL)

Procedure rond persoonlijke omstandigheden van de student in het kader van het bindend studieadvies (in samenhang met de regeling "financiële ondersteuning studenten").

1. Inleiding

In het uitvoeringsbesluit WHW is uitvoering gegeven aan lid 3 van artikel 7.8b. In het besluit wordt aangegeven met welke persoonlijke omstandigheden bij het geven van het advies aan het eind van het jaar rekening moet worden gehouden.

- ziekte/handicap;
- bijzondere familieomstandigheden;
- zwangerschap;
- bestuurslidmaatschap.

Of er inderdaad sprake is van persoonlijke omstandigheden in de zin van deze regeling en in welke mate deze omstandigheden de studieresultaten beïnvloeden, dient de student ter beoordeling voor te leggen aan het College van Bestuur. Namens het CvB beoordeelt ICS of er sprake is van persoonlijke omstandigheden.

De basisprocedure is als volgt:

- De student meldt bij de studieadviseur dat de studie hinder ondervindt door persoonlijke/bijzondere omstandigheden.
- De studieadviseur en student maken samen een studieplan dat recht doet aan de omstandigheden. Het studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de student.
- De student stuurt een persoonlijke verklaring over de ernst, de duur en de aard van de omstandigheden met bewijsstuk naar: het College van Bestuur Universiteit Leiden, ICS/BSA, Postbus 9500, 2300 RA Leiden.
- ICS beoordeelt de geldigheid, de verwachte duur en de ernst van de persoonlijke omstandigheden. Hierover wordt verslag uitgebracht aan de examencommissie (door tussenkomst van de studieadviseur).
- De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang - zover die door ICS erkend worden - en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

2. Procedure per categorie persoonlijke omstandigheid in het kader van het BSA

2.1. Ziekte

Indien door ziekte de studievoortgang wordt gehinderd moet de student dit direct melden bij de opleiding. De student moet in overleg treden met de studieadviseur over mogelijke aanpassingen in het studieprogramma opdat de studievoortgang zo min mogelijk wordt belemmerd. Dit aangepaste studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de student. Indien ten gevolge van ziekte studievertraging optreedt, dient

de student contact op te nemen met ICS. De student stuurt daartoe een persoonlijke verklaring over de ernst, de duur en de aard van de omstandigheden – zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór augustus naar: Universiteit Leiden, ICS/BSA, Postbus 9500, 2300 RA Leiden. ICS beoordeelt de geldigheid, de duur en de ernst van de persoonlijke omstandigheden. De student moet een verklaring van een arts of psycholoog meesturen. De verklaring dient aan te geven in welke mate de studievoortgang is belemmerd door de ziekte en een inschatting van de ziekteperiode te geven. De opleiding of ICS wijst de student op de mogelijkheid om voor het verkrijgen van een deskundigenverklaring contact op te nemen met de GBGD (Gemeenschappelijke Bedrijfsgezondheidsdienst). Aan de hand van de deskundige verklaring van de deskundige, de verklaring van de student en de eventuele schriftelijke rapportage van de studieadviseur, maakt ICS een verklaring t.b.v. de examencommissie. In deze verklaring staat vermeld gedurende welke periode en in welke mate de studievoortgang door persoonlijke omstandigheden is belemmerd. De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de in de verklaring genoemde gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

2.2. Handicap

Een student die eventueel studievertraging gaat oplopen vanwege een duurzame functiestoornis dient in overleg te treden met de studieadviseur over mogelijke aanpassingen in het studieprogramma, opdat de studie met zo min mogelijk vertraging kan worden gevolgd. Als er ten gevolge van de handicap toch vertraging optreedt of dreigt op te treden, moet de student direct contact opnemen met een studentendecaan. De student dient te beschikken over een medische verklaring waaruit blijkt in welke mate de student in het functioneren wordt gehinderd. De studieadviseur of de studentendecaan wijzen de student op de mogelijkheid om voor het verkrijgen van bedoelde verklaring contact op te nemen met de GBGD. De desbetreffende gegevens en de uitkomsten van een eventueel gesprek tussen de studentendecaan en de student leiden tot een verklaring van ICS t.b.v. de examencommissie. Hierin vermeldt ICS in ieder geval in welke mate de studie door persoonlijke omstandigheden wordt beïnvloed. Het aangepaste studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de student. De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de in de verklaring genoemde gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

2.3. Zwangerschap/bevalling

Bij zwangerschap wordt een studente vier maanden rond de bevalling niet of nauwelijks in staat geacht studievoortgang te boeken. De studente kan met de studieadviseur in overleg treden over mogelijke aanpassingen in het studieprogramma opdat de studie met zo min mogelijk vertraging kan worden voortgezet. Dit studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de studente. De studente stuurt voor augustus een eigen verklaring plus bewijsstuk naar: Universiteit Leiden, ICS/BSA, Postbus 9500, 2300 RA Leiden. ICS schrijft een verklaring t.b.v. de examencommissie. Als de bevalling plaatsvindt tijdens het studiejaar, of maximaal twee maanden daarvoor of twee maanden daarna, dient de examencommissie bij het uitbrengen van het studieadvies rekening te houden met deze persoonlijke omstandigheid. De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de in

de verklaring genoemde gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

Indien de studievertraging meer bedraagt dan de genoemde vier maanden moet er, voor de periode dat de vertraging langer duurt, een andere grond dan zwangerschap/bevalling zijn: ziekte, of bijzondere familieomstandigheden.

2.4. Bijzondere familieomstandigheden

Indien het door ernstige familieomstandigheden niet mogelijk is voldoende concentratie voor de studie op te brengen of voldoende tijd aan de studie te besteden, kan de student in overleg treden met de studieadviseur over mogelijke aanpassingen in het studieprogramma opdat de studievoortgang zo min mogelijk wordt belemmerd door deze omstandigheden. Dit studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de student. Indien toch studievertraging optreedt ten gevolge van deze omstandigheden dient de student voor augustus een eigen verklaring omtrent de aard de duur en de ernst van de omstandigheden en een bewijsstuk te sturen naar: Universiteit Leiden, ICS/BSA, Postbus 9500, 2300 RA Leiden. ICS schrijft een verklaring t.b.v. de examencommissie. In die verklaring vermeldt ICS in ieder geval over welke periode en in welke mate de studieresultaten door persoonlijke omstandigheden negatief zijn beïnvloed. De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de in de verklaring genoemde gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

2.5. Bestuurslidmaatschap

De student die zitting wil nemen in het bestuur van een studie- of studentenvereniging of in een universitair bestuursorgaan kan in overleg treden met de studieadviseur over eventueel mogelijke aanpassingen in het studieprogramma. Dit studieplan wordt opgenomen in het BSA-dossier van de student. Indien na dit overleg blijkt dat er studievertraging zal optreden als gevolg van genoemde werkzaamheden, neemt de student contact op met ICS. Dit dient zo mogelijk te geschieden vóórdat de bestuurswerkzaamheden een aanvang nemen. ICS maakt een verklaring t.b.v. de examencommissie. In die verklaring vermeldt ICS of het om werkzaamheden gaat die worden erkend in het kader van deze regeling en de mate waarin de bedoelde werkzaamheden de studie hinderen. ICS laat zich hierbij leiden door de WHW en laat zich daarbij zonodig adviseren. De examencommissie houdt in haar studieadvies rekening met de in de verklaring genoemde gevolgen van de persoonlijke omstandigheden voor de studievoortgang en beoordeelt de geleverde studieprestatie in het licht van het aangepaste studieplan.

3. Overige bepalingen

3.1. Negatief studieadvies

Indien de examencommissie in kennis is gebracht van erkende persoonlijke omstandigheden en toch een negatief eindadvies uitbrengt, wordt in het advies vermeld in hoeverre rekening is gehouden met de persoonlijke omstandigheden.

3.2. Studie staken

- Studenten die ná 1 februari van het eerste jaar van inschrijving voor betreffende studie een verzoek tot uitschrijving hebben ingediend en daarvoor geen aannemelijke redenen aanvoeren, dienen een negatief advies te krijgen als zij niet aan de norm hebben voldaan.
- Aan studenten die vóór 1 februari een verzoek tot uitschrijving hebben ingediend (en op grond daarvan uiterlijk per 1 maart zijn uitgeschreven voor de betreffende opleiding) wordt dat studiejaar géén (bindend) studieadvies gegeven. Bij inschrijving in een volgend studiejaar wordt die inschrijving in het kader van deze regeling als eerste inschrijving beschouwd.

3.3. Studieonderbreking

Indien de studie na 1 februari van het eerste jaar van inschrijving voor betreffende studie wordt onderbroken ten gevolge van één van de persoonlijke omstandigheden, wordt het definitieve advies zo mogelijk bepaald door het laatst uitgebrachte studieadvies voordat de omstandigheden een aanvang namen. In het geval dat dit advies niet negatief was en de student kan aantonen dat de studie in overleg met ICS op grond van de desbetreffende omstandigheden is onderbroken kan het advies aan het einde van het betreffende studiejaar niet bindend zijn.

Bijvoorbeeld als een student in april ziek wordt en zijn studie onderbreekt terwijl uit de studieresultaten t/m maart blijkt dat hij geschikt is voor de opleiding, dan zijn er voldoende gronden om deze student geen bindend advies te geven. Blevende resultaten tot het moment waarop hij ziek werd onder de norm voor die periode dan dient de student een negatief advies te ontvangen.

3.4. Persoonlijke omstandigheden en het volgende studiejaar

- Indien een student in het eerste jaar van inschrijving voor de betreffende studie een negatief eindadvies ontvangt, maar tengevolge van persoonlijke omstandigheden, zoals bedoeld in deze procedure, de examencommissie besloten heeft dit advies niet bindend te laten zijn, dan valt de student bij het tweede jaar van inschrijving voor de betreffende studie gewoon onder deze regeling en wordt hij geacht aan het einde van het tweede jaar van inschrijving de propedeuse af te ronden tenzij het in het BSA-dossier opgenomen aangepaste studieplan anders aangeeft.
- Indien een student in het tweede jaar van inschrijving voor de betreffende studie een negatief eindadvies ontvangt, maar tengevolge van persoonlijke omstandigheden, zoals bedoeld in deze procedure, de examencommissie besloten heeft dit advies niet bindend te laten zijn, dan valt de student bij het derde jaar van inschrijving voor de betreffende studie niet langer onder deze regeling.

3.5 Hardheidsclausule

De examencommissie heeft tevens de beschikking over een hardheidsclausule: indien de studieresultaten van een student niet voldoen aan de norm, kan zij besluiten om geen afwijzend studieadvies uit te brengen op grond van "onbillijkheden van overwegende aard". Anders gezegd: indien de examencommissie op basis van de wel

behaalde studieresultaten, de gebleken studiehouding en -motivatie overtuigd is van de geschiktheid van een student om de opleiding met succes te volgen, kan zij beslissen géén bindend negatief advies uit te brengen.

- Indien een student in het eerste jaar van inschrijving voor de betreffende studie een negatief eindadvies ontvangt, maar tengevolge van de hardheidsclausule de examencommissie besloten heeft dit advies niet bindend te laten zijn, dan valt de student bij het tweede jaar van inschrijving voor de betreffende studie gewoon onder deze regeling en wordt hij geacht aan het einde van het tweede jaar van inschrijving de propedeuse af te ronden.

- Indien een student in het tweede jaar van inschrijving voor de betreffende studie een negatief eindadvies ontvangt, maar tengevolge van de hardheidsclausule de examencommissie besloten heeft dit advies niet bindend te laten zijn, dan valt de student bij het derde jaar van inschrijving voor de betreffende studie niet langer onder deze regeling.

TOELICHTING

De onderhavige regeling is van toepassing voor alle bacheloropleidingen van de Universiteit Leiden, voor zowel voltijd- als deeltijdvarianten, met uitzondering van de bacheloropleidingen die de Universiteit Leiden gemeenschappelijk met andere universiteiten en met name de Technische Universiteit Delft aanbiedt.

In de propedeuse krijgt een student een uitgebreide introductie in de bacheloropleiding. Met behulp van kennismakingsgesprek en een mentoraat/tutoraat wordt de eerstejaars wegwijs gemaakt in de nieuwe studieomgeving.

De voltijdstudent krijgt het eerste jaar drie maal een studie advies, een advies voor of op 31 januari, een advies direct na de afloop van de laatste onderwijsperiode en bijbehorende reguliere toetsing en een advies uiterlijk 31 augustus. Na het eerste advies volgt een uitnodiging aan de student voor een gesprek vóór 31 januari als het aan hem uitgebrachte advies negatief is. Na het tussenadvies volgt – als dat advies aan de student negatief is - een uitnodiging aan de student voor een gesprek met de student. Dat gesprek vindt plaats voor het uitbrengen van het eindadvies. Het eindadvies van uiterlijk 31 augustus is bindend. Het advies is negatief als de student in het eerste studiejaar minder dan 40 ECTS-punten heeft gehaald of 40 ECTS-punten of meer heeft gehaald maar niet aan de aanvullende eis heeft weten te voldoen zoals opgenomen in het examenreglement of de studiegids.

De deeltijdstudent krijgt het eerste studiejaar één maal een studieadvies. Ook hier volgt een uitnodiging aan de student voor een gesprek als het advies negatief is. Aan het einde van het tweede studiejaar krijgt een deeltijdstudent – direct na de afloop van de laatste onderwijsperiode en bijbehorende reguliere toetsing - een tussenadvies met een uitnodiging voor een gesprek als er een kans bestaat dat het eindadvies van dat jaar negatief uitvalt. Dat eindadvies wordt uiterlijk 31 augustus van dat jaar uitgebracht en is negatief als de deeltijdstudent in de eerste twee studiejaar minder dan 40 ECTS-punten heeft gehaald of 40 ECTS-punten of meer heeft gehaald maar niet heeft voldaan aan de aanvullende eis zoals opgenomen in het examenreglement of de studiegids.

De examencommissie kan van een afwijzing aan het negatieve advies afzien als de student door persoonlijke omstandigheden niet aan de norm heeft voldaan. Onder deze persoonlijke omstandigheden worden verstaan: ziekte, handicap, bijzondere familieomstandigheden, zwangerschap, bepaalde bestuurswerkzaamheden en een onvoldoende studeerbaar programma. De student moet de betreffende omstandigheden wel bij de studieadviseur (of diens vervanger) gemeld hebben en met de studieadviseur een aan de omstandigheden aangepaste studieplanning hebben gemaakt. Bovendien moet door de directeur ICS worden vastgesteld dat daadwerkelijk sprake is van persoonlijke omstandigheden als bedoeld in deze regeling, en in welke periode en in welke mate de student door de persoonlijke omstandigheden niet in staat was studieprestaties te verrichten. De examencommissie kan uit het aangepaste programma een nieuwe norm afleiden en van het afwijzende karakter van het advies afzien als de student in de ogen van de examencommissie wel aan de aangepaste norm voldoet.

De voltijdstudent krijgt aan het einde van het tweede studiejaar een negatief studieadvies als hij er in de eerste twee jaar niet in geslaagd is het propedeutisch examen te halen. Dit advies is bindend. De deeltijdstudent moet in de eerste drie studiejaar het propedeutisch examen halen. Ook in deze situaties kan de examencommissie van het afwijzende karakter van het advies afzien als er sprake is van persoonlijke omstandigheden, die omstandigheden tijdig zijn gemeld, de periode en mate van persoonlijke omstandigheden is vastgesteld, er een aangepast studieprogramma is gemaakt en de prestaties van de student binnen dat aangepaste programma het aannemelijk maken dat de student met succes de bacheloropleiding in een redelijke tijd kan afronden.

De procedure rond de persoonlijke omstandigheden is vastgelegd in een door het College van Bestuur uitgevaardigde nadere richtlijn.

Een student die een bindend en negatief advies heeft ontvangen mag zich vier studiejaar niet voor die bacheloropleiding, noch voor die bacheloropleidingen waarmee de bacheloropleiding de propedeuse gemeen heeft, inschrijven.

Een student die in het eerste jaar van inschrijving voor 1 februari schriftelijk kenbaar maakt zich te willen uitschrijven en die voor 1 maart daadwerkelijk is uitgeschreven krijgt in dat studiejaar geen tweede en derde advies. Een nieuwe inschrijving van deze student wordt voor deze regeling beschouwd als zijn eerste inschrijving.

Als een voltijd student vóór 1 februari - van het eerste jaar van inschrijving - zijn inschrijving als voltijder beëindigt en als deeltijdstudent inschrijft, wordt deze student voor deze regeling als deeltijdstudent beschouwd. Als hij na 1 februari zijn in inschrijving van voltijdstudent in deeltijdstudent wijzigt, wordt hij voor deze regeling als voltijdstudent beschouwd. Een deeltijd student die zijn inschrijving van deeltijd wijzigt in voltijd wordt voor deze regeling vanaf het moment van verandering als voltijdstudent beschouwd.

Studenten die vóór 1 september 2005 voor een bacheloropleiding als voltijdstudent waren ingeschreven en die aan het einde van hun eerste jaar van inschrijving de studie mochten voortzetten – anders dan in geval van een niet bindend negatief advies door persoonlijke omstandigheden - vallen bij inschrijving voor die bacheloropleiding niet onder deze regeling. Studenten die vóór 1 september 2005 een geheel jaar als

deeltijdstudent voor een bepaalde bacheloropleiding waren ingeschreven vallen voor die bacheloropleiding ook niet onder deze regeling. Voor alle andere studenten geldt dat een inschrijving voor de propedeutische fase voor een bacheloropleiding voor deze regeling wordt beschouwd als eerste inschrijving voor die bacheloropleidingen.

Indien de toepassing van deze regeling in bijzondere gevallen (niet bedoeld) onbillijk voor een student en ongewenst voor een bacheloropleiding uitwerkt, kan de examencommissie van die bacheloropleiding besluiten van artikel 4 van deze regeling af te wijken. Zo zijn er bijzonder omstandigheden denkbaar, die weliswaar niet onder de persoonlijke omstandigheden vallen, maar waar een examencommissie bij behoorlijk presterende studenten wel rekening mee wil houden. Als een examencommissie van mening is dat een student door niet verwijtbare omstandigheden niet aan de gestelde eisen heeft kunnen voldoen, maar toch blijkt heeft gegeven geschikt te zijn voor de bacheloropleiding, dan kan een examencommissie besluiten aan een negatief advies geen afwijzing te verbinden.

Appendix 10 Voorbeeld gestandaardiseerde studieadviezen (EUR)

Voorbeelden teksten van tussentijdse en definitieve Bindend Studieadviesbrieven

A. Tekstvoorbeelden tussentijds advies na trimester 1

Categorie 1 0 ECTS zeer slecht
Categorie 2 3 t/m 5 ECTS slecht
Categorie 3 7 t/m 9 ECTS matig
Categorie 4 11 t/m 16 ECTS zeer redelijk tot goed

Naam
Adres
Postcode

Rotterdam, XX december 2003
Kenmerk: FBK/03-04/bsa1/studentnummer
Onderwerp: BSA

Geachte heer/ mevrouw,

Hierbij ontvangt u het voorlopig studieadvies naar aanleiding van uw studieresultaten van trimester 1, Bachelor 1, studiejaar 2003-2004 (exclusief de versnelde herkansing). Deze rapportage vindt plaats in het kader van het bindend studieadvies (Onderwijs - en Examenregeling, paragraaf 9).

U heeft maximaal 16 ECTS kunnen behalen; u heeft tot nu toe X ECTS behaald.

Vakcode naam vakonderdeel ECTS
[invoegen voorlopig studieadvies tekst categorie 1, 2, 3 of 4]

Indien gegevens uit deze brief naar uw mening onjuist zijn, gelieve u binnen 4 weken na dagtekening van dit schrijven dat schriftelijk te melden bij de secretaris van de Examencommissie, mevr. mr. C.M. Dirks- van den Broek, N1-01, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam.

Wij hopen met deze rapportage uw opleiding, c.q. verdere ontwikkeling in positieve zin te beïnvloeden.

Hoogachtend,
de decaan van de Faculteit Bedrijfskunde,
voor deze,
de Examencommissie

drs. W.M.J. Schauten
voorzitter

mr. C.M. Dirks- van den Broek
secretaris

U KUNT TEGEN DEZE BESLISSING IN BEROEP BIJ HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS VAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM. U DIENT UW BEROEP IN TE STELLEN BINNEN EEN TERMIJN VAN VIER WEKEN. D E TERMIJN GAAT IN OP DE DAG NA DE BEKEND MAKING VAN DEZE BESLISSING. VOOR INFORMATIE OVER DE PROCEDURE KUNT U TER ECHT BIJ STUDENTEN INFORMATIECENTRUM.

Voorlopige studieadviezen:

Categorie 1 = 0 ECTS

Uw studieresultaat na trimester 1 is zeer slecht.

Studenten die in het verleden na trimester 1 in deze categorie vielen, bleken slechts een zeer geringe kans te hebben om de norm van 40 ECTS te behalen. Het behalen van Bachelor 1, dan wel het Bachelor en Masterdiploma is nog minder kansrijk gebleken. Wij adviseren u dan ook om de studie vóór 1 februari 2004 te staken. Wij adviseren u dringend met een studieadviseur uw plannen te bespreken. Dit kan van 12 tot en met 16 januari 2004. U dient hiervoor zelf een afspraak te maken via de secretaresse: het telefoonnummer is 010-4082010.

Bij het Studenten Informatie Centrum (CB-07) kunt u het Studenten Infoblad "Studiestaken en Omzwaaien" halen met betrekking tot het terugvragen van collegegeld en de consequenties in het kader van de prestatiebeurs. Verder willen wij u erop wijzen dat een aantal HBO-instellingen per 1 februari 2004 een tussentijds instroomprogramma start. Studenten die gerichte begeleiding willen hebben bij het zoeken naar alternatieve studies kunnen zich aanmelden bij het secretariaat van het Bureau Studentendecanen, A1-08.

Indien persoonlijke omstandigheden van invloed zijn geweest op uw studiegedrag, dan dient u deze omstandigheden in uw eigen belang per omgaande aan één van de studieadviseurs te melden. U dient hiervoor zelf een afspraak te maken via de secretaresse: het telefoonnummer is 010-4082010.

Categorie 2 = 3 t/m 5 ECTS

Uw studieresultaat na trimester 1 is slecht.

Wij adviseren u meer tijd aan uw studie te besteden dan voorheen. Studenten die in het verleden in dezelfde categorie vielen, bleken na een extra inspanning een redelijke kans te hebben om de norm van 40 ECTS alsnog te behalen. Uw kans om Bachelor 1 dit jaar te halen is beperkt.

De examencommissie acht het noodzakelijk dat u uw studieplannen voor het komend half jaar bespreekt met een studieadviseur. Dit kan van 12 tot en met 16 januari 2004. U dient hiervoor zelf een afspraak te maken via de secretaresse: het telefoonnummer is 010-4082010.

Wij wensen u succes toe bij het uitvoeren van uw plannen.

Categorie 3 = 7 t/m 9 ECTS

Uw studieresultaat na trimester 1 is matig.

Wij verwachten dan ook dat u meer tijd aan uw studie gaat besteden. Studenten die in het verleden in dezelfde categorie vielen, bleken na een extra inspanning een goede kans te hebben om de norm van 40 ECTS alsnog te behalen. Uw kans om Bachelor 1 dit jaar te halen is nog redelijk.

Wij adviseren u dringend met een studieadviseur uw studieplannen voor het komend half jaar te bespreken. Dit kan van 12 tot en met 16 januari 2004. U dient hiervoor zelf een afspraak te maken via de secretaresse: het telefoonnummer is 010-4082010.

Wij wensen u succes toe bij het uitvoeren van uw plannen.

Categorie 4 = 11 t/m 16 ECTS

Uw studieresultaat na trimester 1 is zeer redelijk tot goed.

Wij feliciteren u met de tot nu toe behaalde resultaten. Wij adviseren u wel om trimester 2 en 3 niet te onderschatten.

Indien u uw Bachelor 1 in één jaar behaalt, houdt u aan het einde van uw studie meer ruimte over voor interessante extra -curriculaire activiteiten, een leerzaam student-assistentchap of een uitwisseling met een buitenlandse universiteit.

Wij wensen u een prettige en boeiende voortzetting van de studie.

B. Tekstvoorbeelden definitief Bsa na augustus hertentamenronde

Categorie 1 < 40 ECTS
Categorie 2 >= 40 ECTS <= 57 ECTS
Categorie 3 = 60 ECTS

Naam
Adres
Postcode

Rotterdam, XX augustus 2003
Kenmerk: FBK/03-04/bsa1/studentnummer
Onderwerp: BSA

Geachte heer/ mevrouw,

U heeft het afgelopen studiejaar tijdens uw studie Business Administration/Bedrijfskunde reeds een drietal voorlopige studieadviezen ontvangen. Zoals u weet, is in de Onderwijs - en Examenregeling, paragraaf 9, vastgelegd dat u aan het eind van het eerste jaar van inschrijving minimaal 40 ECTS van het onderwijsprogramma van Bachelor 1 moet hebben behaald; aan het eind van het tweede jaar van inschrijving moet u Bachelor 1 succesvol hebben afgerond.

U heeft in uw eerste studiejaar (2002-2003) waarin u maximaal 60 ECTS heeft kunnen behalen, X ECTS behaald; hierbij is rekening gehouden met eventueel verleende vrijstellingen.

Definitief Bindend studieadvies
3 categorieën
Vakcode naam vakonderdeel ECTS
[invoegen definitief studieadvies tekst categorie 1, 2 of 3]

Indien gegevens uit deze brief naar uw mening onjuist zijn, gelieve u dat binnen 4 weken na dagtekening van dit schrijven schriftelijk te melden bij de secretaris van de Examencommissie, mevr. mr. C.M. Dirks- van den Broek, kamer N1-3, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam.

Hoogachtend,

Prof. dr. H.G. van Dissel
Decaan Faculteit Bedrijfskunde

U KUNT TEGEN DEZE BESL ISSING IN BEROEP BIJ HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS VAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM. U DIENT UW BEROEP IN TE STEL LEN BINNEN EEN TERMIJN VAN VIER WEKEN. D E TERMIJN GAAT IN OP DE DAG NA DE BEKENDMAKING VAN DEZE BESL ISSING. VOOR INFORMATIE OVER DE PROCEDURE KUNT U TERECHT BIJ STUDENTEN INFORMATIECENTRUM (SIC). ZIE HIERVOOR OOK DE FOLDER “ IN BEROEP BIJ: HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS”, VERKRIJGBAAR BIJ HET SIC .

Definitieve bindend studieadviezen:

Categorie 1

Uw studieresultaten voldoen niet aan de bindend studieadviesnorm.

U mag zich de eerstvolgende drie studiejaren (2003-2006) niet inschrijven als student of extraneus voor de studie Business Administration/Bedrijfskunde. Wanneer u zich al heeft ingeschreven voor het studiejaar 2003 - 2004 voor Business Administration/Bedrijfskunde dan wordt deze inschrijving van rechtswege beëindigd. Bij de totstandkoming van dit negatief bindend studieadvies is rekening gehouden met eventueel gemelde persoonlijke omstandigheden.

Bij het Studenten Informatie Centrum (kamer CB-07) kunt u het Studenten Infoblad "Studiestaken en Omzwaaien" halen met betrekking tot het uitschrijven en de consequenties in het kader van de prestatiebeurs.

Als u gerichte begeleiding wilt hebben bij het zoeken naar alternatieve studies kunt u zich aanmelden bij het secretariaat van het Bureau Studentendecanen, kamer A1-08.

Categorie 2

Uw studieresultaten voldoen aan de bindend studieadviesnorm. U hebt een voldoende aantal studiepunten behaald om uw studie Business Administration/Bedrijfskunde aan deze faculteit voort te zetten. U dient uiterlijk 31 augustus 2004 uw Bachelor 1 Business Administration/Bedrijfskunde met succes te hebben afgerond. Ik maak u er op attent dat, wanneer u daar niet in slaagt, u alsnog voor deze opleiding wordt afgewezen en u zich gedurende drie studiejaren niet mag inschrijven voor de studie bedrijfskunde.

Indien u met behulp van 1 van de studieadviseurs een studieplan wilt maken, maak dan een afspraak via telefoonnummer 010-4082010.

Ik wens u een prettige en boeiende voortzetting van de studie.

Categorie 3

U heeft uw Bachelor 1 Business Administration/Bedrijfskunde aan deze faculteit succesvol afgesloten en voldoet derhalve volledig aan de bindend studieadviesnorm.

Ik feliciteer u van harte met het behaalde resultaat en wens u veel succes bij de voortzetting van uw studie.

Appendix 11 Bevindingen visitatierapporten bacheloropleidingen TU/e (QANU)

Biomedische Technologie

F11: Assessments and examinations

The system of assessments and examinations provides an effective indication whether the students have reached the learning targets of the course programme or its components.

The relationship between the end qualifications and the objectives of the courses is sometimes said to be checked by the examinations, but it is not clear to the Committee how this works. The DCL programme is considered by the Committee as strong, though there are some weaknesses, e.g. students can keep a low profile if they choose to. This appears to be compensated through peer reviews. Students receive points from other group members with the necessary feedback. The peers give grades that are worth half of the final grade. Both grades from student tutor have to be sufficient.

Peer reviewing is considered difficult by students, but they find it a good experience. It is seen by teachers as a way to stimulate or even to force contributions from students on other student's work. It is considered an important form of evaluation as students may see things that teachers do not. They tend to give useful feedback to their fellow students.

All students receive training and information on the standards for grading. There are two sorts of training: group evaluation/feedback and peer review training.

The Committee notes that different forms of examination are used and concludes that the Examination Committee works well.

F17: Evaluation of results

The degree course is subject to a periodic review, which is partly based on verifiable targets.

The Committee notes that students feel they are being listened to and that good evaluation methods are in place on all levels.

Assessment summary Bachelor's degree course Biomedical Engineering

	Assesment per Topic/Facet
Topic 1: Objectives of the degree course	
Facet 1: Domain-specific requirements	Good
Facet 2: Level	Satisfactory
Facet 3: Orientation	Satisfactory
Topic 2: Programme	
Facet 4: Requirements University	Satisfactory
Facet 5: Relationship between aims and objectives and contents of the programme	Good
Facet 6: Coherence of programme	Satisfactory
Facet 7: Study load	Good
Facet 8: Intake	Satisfactory
Facet 9: Duration	Satisfactory
Facet 10: Coordination of structure and contents of the programme	Good
Facet 11: Assessment and examinations	Satisfactory
Topic 3: Deployment of staff	
Facet 12: Requirements for university	Good
Facet 13: Quantity of staff	Satisfactory
Facet 14: Quality of staff	Good
Topic 4: Facilities and provisions	
Facet 15: Material facilities	Good
Facet 16: Student support and guidance	Good
Topic 5: Internal quality assurance	
Facet 17: Evaluation of results	Good
Facet 18: Measures to effect improvement	Good
Facet 19: Involvement of staff, students, alumni, professional field	Satisfactory
Topic 6: Results	
Facet 20: Level that has been achieved	Satisfactory
Facet 21: Results of teaching	Satisfactory

Bouwkunde

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Op grond van een steekproef van schriftelijke toetsen en werkstukken die de commissie heeft ingezien, stelt zij vast dat de opleiding bewust omgaat met verschillende toetsvormen en de relatie met de leerdoelen. Zij acht de kwaliteit en consistentie van de toetsing gewaarborgd door de handleidingen en stage- en scriptiereglementen.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie is op grond van evaluaties en evaluatieresultaten, die zij gezien heeft, van oordeel dat de opleiding (faculteit) de kwaliteit voldoende bewaakt. De evaluaties worden zowel op module als programmaniveau uitgevoerd, door studenten, docenten en alumni, en het systeem voldoet aan de plan-do-check-act cyclus.

Samenvatting van de oordelen van de commissie Bacheloropleiding Bouwkunde:

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1. Doelstellingen van de opleiding	Voldoende	1. Domeinspecifieke eisen	Goed
		2. Niveau	Voldoende
		3. Oriëntatie	Voldoende
2. Programma	Voldoende	4. Eisen wo	Voldoende
		5. Relatie doelstellingen en programma	Goed
		6. Samenhang programma	Goed
		7. Studielast	Voldoende
		8. Instroom	Goed
		9. Duur	Voldoende
		10. Afstemming vormgeving en inhoud	Voldoende
		11. Beoordeling en toetsing	Voldoende
		3. Inzet van personeel	Voldoende
13. Kwantiteit personeel	Voldoende		
14. Kwaliteit personeel	Voldoende		
4. Voorzieningen	Voldoende	15. Materiële voorzieningen	Goed
		16. Studiebegeleiding	Voldoende
5. Interne kwaliteitszorg	Voldoende	17. Evaluatie resultaten	Voldoende
		18. Maatregelen tot verbetering	Voldoende
		19. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Voldoende
6. Resultaten	Voldoende	20. Gerealiseerd niveau	Voldoende
		21. Onderwijsrendement	Voldoende

Electrotechniek 2004

3. Onderwijsleeromgeving

De commissie oordeelt in principe positief over het ontwerpgerichte project (OGO), waarmee elk trimester wordt afgesloten. De gedachte erachter is een goede, namelijk integratie van kennis en vaardigheid, en op een praktische wijze toetsen wat de student heeft opgestoken. Ook is het een goede zaak dat er niet alleen technische maar ook niet-technische vaardigheden bij komen kijken. Een enkele kritische kanttekening wil de commissie hierbij echter toch wel kwijt.

De commissie vindt het streven om zo veel mogelijk trimestervakken in het afsluitende project te integreren, nogal kunstmatig. Men dient te vermijden dat de gekozen vorm van OGO als een dwangbuis gaat werken, waarin de inhoud van verschillende gebieden op geforceerde wijze aan elkaar worden gerelateerd. Dat dit in de praktijk niet zonder problemen verloopt, wordt ook in de zelfstudie erkend. De coherentie tussen de onderdelen, ook binnen een OGO, is in de praktijk blijkbaar sterk afhankelijk van de wijze waarop de onderdelen worden uitgevoerd. Men zou in de ogen van de commissie binnen een OGO een zinvolle selectie van enkele vakken moeten maken die in een logisch verband met elkaar staan.

Ten slotte beveelt de commissie aan een evaluatiemoment te programmeren als afsluiting van een OGO waarin aan de orde komt *waarom* de als beste geselecteerde oplossing beter is dan de andere gepresenteerde oplossingen. Dit zou het leermoment van deze onderwijsvorm nog aanzienlijk vergroten. De commissie heeft vernomen dat dit incidenteel wel plaatsvindt, maar zou het verstandig vinden wanneer de student *alle* OGO's met een dergelijk evaluatiemoment afsluit.

De zelfstudie meldt overigens dat de uitvoering van de OGO's niet zonder problemen verloopt. Het te snel toepassen in de praktijk van theoretische concepten werkt niet en bovendien kost het bijzonder veel moeite om docenten bereid te vinden om zich te verdiepen in de door collega's verzorgde onderwijsonderdelen binnen hun OGO. Ook is de studielast gedurende de blokken dat er een OGO draait, soms zo hoog dat studenten onvoldoende tijd hebben om de reguliere colleges bij te houden. De commissie is geen voorstander van het hanteren van vaste limieten voor de verhouding tussen het aantal contacturen en het aantal uren voor zelfstudie. Zij neemt echter kennis van hetgeen de zelfstudie op dit punt meldt, namelijk dat het beschikbare aantal uren voor zelfstudie soms in de knel komt door de opzet van het programma. Zij heeft begrepen dat de opleiding overweegt om het aantal tentamens te reduceren en/of deze beter te spreiden.

Van studentenzijde heeft de commissie geen klachten vernomen over de wijze van tentaminering. De commissie heeft kennisgenomen van een uitgebreide verzameling tentamenopgaven die binnen de opleiding worden gebruikt. Zij vindt het niveau daarvan in het algemeen adequaat.

13. De interne kwaliteitszorg

De commissie heeft de indruk gekregen dat de gepresenteerde beschrijvingen veeleer aangeven welke personen/instanties achtereenvolgens welke activiteiten ondernemen. Zij geven niet aan wie op welk moment de verantwoordelijkheid neemt om bijstellingen in gang te zetten en te implementeren die ertoe moeten leiden dat aan bepaalde vooraf gestelde eisen op het gebied van kwaliteit wordt voldaan, zoals bv. in het kader van een Plan-Do-Check-Actkwaliteitszorgcyclus.

Wat de commissie heeft aangetroffen is het volgende: een kwaliteitszorgcircuit waarin relatief veel tijd en middelen worden ingestoken, waarin een zeer actieve studentengeleding een goede inbreng heeft, waarin zowel opleidingscommissie als onderwijsvaluatiecommissie de rol

spelen die hun is toegemeten, en waarin met enige regelmaat oordelen en gegevens worden geïnventariseerd en geregistreerd.

De volgende stap, te weten het verbinden van een follow-up aan de evaluatieresultaten met het oog op het bereiken van een bepaalde gewenste situatie, blijft echter vaag. De onderwijsdirecteur die blijktens het in par. 8 gepresenteerde organisatieplaatje toch gemandateerd verantwoordelijke is voor (de kwaliteit van) het onderwijs, neemt in de beschreven cycli een vrij bescheiden plaats en rol in: hij adviseert het faculteitsbestuur terzake van de interne kwaliteitszorg. In de ogen van de commissie zou juist de onderwijsdirecteur voor de follow-up (de 'A' in de PDCA-cyclus) dienen te zorgen, ingebed in een algemeen kwaliteitsbeleid van het faculteitsbestuur. Daarmee zou de kwaliteitscirkel daadwerkelijk worden gesloten. Deze conclusie van de commissie spoort met haar waarneming dat er binnen de opleiding enige twijfel/onzekerheid heerst over de vraag welk oogmerk eigenlijk is gediend met het houden van evaluatieactiviteiten. Met andere woorden: men inventariseert en registreert, maar weet blijkbaar niet goed waartoe het allemaal dient. De commissie adviseert de opleiding om bij de toekomstige inrichting van het systeem van interne kwaliteitszorg de afgestudeerden van de opleiding en de werkgevers meer te betrekken dan nu het geval is. De commissie heeft de indruk dat de opleiding over het geheel genomen maar matig (en veelal te laat) heeft gereageerd op de conclusies en aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie. Verschillende punten zijn nog steeds actueel: het zorgen voor een goede oriënterende functie van het propedeusejaar, meer structuur in de keuzeruimte, stroomlijning in de eisen van de verschillende leerstoelgroepen t.a.v. het afstudeerwerk, het gebruik van internationaal geaccepteerde tekstboeken, verkorting gemiddelde studieduur, verbetering in de studiebegeleiding, meer aandacht voor didactische vaardigheden van de staf, intensivering van de internationaliseringsactiviteiten, en investering in een goed werkend systeem van interne kwaliteitszorg.

Samenvatting van de oordelen van de commissie Bacheloropleiding Elektrotechniek:

Aspecten	
1. missie, doelstellingen en eindtermen	7
2. opbouw en inhoud van het programma	7.5
3. onderwijs-leeromgeving	8
4. instroom	7.5
5. studeerbaarheid	7
6. doorstroom en rendementen	6
7. kwaliteit van de afgestudeerden	8.5
8. effectiviteit van de organisatie	6.5
9. kwaliteit van de staf	7
10. faciliteiten en voorzieningen	8
11. internationalisering	6.5
12. externe contacten	7
13. interne kwaliteitszorg	6
14. zelfstudie	4

1= zeer slecht, 2= slecht, 3= zeer onvoldoende, 4= onvoldoende, 5= bijna voldoende, 6= voldoende, 7= ruim voldoende, 8= goed, 9= zeer goed, 10= uitmuntend

Industrial Design

F11: Assessments and examinations

The system of assessments and examinations provides an effective indication whether the students have reached the learning targets of the course programme or its components.

The Committee is convinced of the carefulness and effectiveness of the assessment procedure developed for the competency-centered learning model, but has some doubt about its efficiency. The procedure, in which the students receive written feedback at all stages of their learning activities, is certainly time-consuming. The Committee is concerned about whether this assessment procedure is sustainable given growing student numbers.

F17: Evaluation of results

The degree course is subject to a periodic review, which is partly based on verifiable targets.

The Internal Quality Assurance System offers a structured approach for the monitoring and review of the various topics identified by the NVAO accreditation system. Since February 2005, the system has been developed in a systematic way. The IQA activities initiated by the system are driven by an annual plan. The system is valid for both the Bachelor's and the Master's programmes. Priority has been given to the evaluation of the educational activities. Currently, the systematic evaluation and reporting at the assignment, project and semester levels have been implemented. Furthermore, the internship and the IBP are evaluated by default.

The further implementation of the IQA system at the Bachelor's and Master's programme level is in progress. Although not formally part of the IQA system, the Bachelor Advisory Group (BAG) was installed in April 2007 for a period of one year to review the implementation and operation of the Bachelor's programme. Their task is to review the actual state of implementation compared with the plan and to improve the coherence between the assignment and the project as well as between the project on the one hand and the competencies on the other.

A professional SE report, presenting a clear summary of strengths and weaknesses and future actions for each topic, is one of the products of the IQA system.

Targets have been defined for the quantitative results of the Bachelor's educational process.

Assessment summary Industrial Design:

	Assesment per Topic/Facet
Topic 1: Objectives of the degree course	
Facet 1: Domain-specific requirements	Sufficient
Facet 2: Level	Good
Facet 3: Orientation	Sufficient
Topic 2: Programme	
Facet 4: Requirements University	Sufficient
Facet 5: Relationship between aims and objectives and contents of the programme	Good
Facet 6: Coherence of programme	Good
Facet 7: Study load	Sufficient
Facet 8: Intake	Sufficient
Facet 9: Duration	Sufficient
Facet 10: Coordination of structure and contents of the programme	Good
Facet 11: Assessment and examinations	Good
Topic 3: Deployment of staff	
Facet 12: Requirements for university	Sufficient
Facet 13: Quantity of staff	Good
Facet 14: Quality of staff	Good
Topic 4: Facilities and provisions	
Facet 15: Material facilities	Sufficient
Facet 16: Student support and guidance	Good
Topic 5: Internal quality assurance	
Facet 17: Evaluation of results	Sufficient
Facet 18: Measures to effect improvement	Sufficient
Facet 19: Involvement of staff, students, alumni, professional field	Sufficient
Topic 6: Results	
Facet 20: Level that has been achieved	Sufficient
Facet 21: Results of teaching	Sufficient

Technische Natuurkunde

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van(onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

De commissie heeft kennisgenomen van tentamens en van de uitwerking daarvan. Zij is van oordeel dat er zowel in de bachelor- als in de masterfase voldoende verschillende toetsvormen gehanteerd worden om de verschillende eindkwalificaties te beoordelen. Schriftelijke tentamens

worden door meerdere docenten gezamenlijk opgesteld of gecontroleerd. De procedure hiervoor is zorgvuldig. De schriftelijke tentamens zijn vergelijkbaar met die van andere opleidingen

en van voldoende niveau. Ook de wijze waarop de herkansingen zijn georganiseerd is volgens de commissie in orde. De commissie vindt de slaagpercentages echter aan de lage kant.

In het tweede en derde jaar zouden hogere percentages gebruikelijk moeten zijn.

Het bachelor- en masterafstudeeronderzoek worden door meerdere docenten beoordeeld aan de hand van een aantal vastgelegde criteria. Deze procedure is zeker zorgvuldig, maar zou verbeterd

kunnen worden door de beoordelingscriteria explicieter te formuleren en de cijfers voor de verschillende onderdelen apart op de cijferlijst te registreren.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie constateert dat de bachelorvakken structureel worden geëvalueerd, maar dat daarbij geen streefdoelen zijn geformuleerd. De commissie waardeert het dat studenten gemakkelijk

suggesties voor verbetering kunnen doen. De P-raad en PP-raad zijn een goede aanvulling op de schriftelijke enquêtes. De raden zijn bekend bij de studenten als aanspreekpunt. Afspraken en verbetermaatregelen naar aanleiding van de evaluaties worden duidelijk vastgelegd na overleg met de docent.

De kwaliteitszorg in de masterfase is nog uiterst informeel en er is geen Master-raad ingesteld volgens het model van de P-raad en PP-raad. De commissie is van mening dat de opleiding op korte termijn tot een structurele en schriftelijk vastgelegde evaluatie van het onderwijs in de masterfase dient te komen en niet uitsluitend moet vertrouwen op informele contacten.

Een evaluatie van het afstudeeronderzoek zoals ook gebeurt bij het bacheloronderzoek zou wenselijk zijn. De commissie heeft in verschillende rapportages en in het gesprek met de studieadviseur geconstateerd dat er veel gegevens verzameld worden. Dat is prijzenswaardig, maar onduidelijk is hoe deze effectief gebruikt worden voor verdere ontwikkeling van het onderwijskwaliteitsbeleid. De centrale rol van de studieadviseur in het kwaliteitszorgproces zorgt voor een integrerende aanpak. Daarmee bestaat het gevaar dat daarmee verantwoordelijkheid van de opleidingsdirecteur wordt overgenomen.

De commissie komt, met bovenstaande kanttekeningen, voor de bacheloropleiding en de masteropleiding tot het oordeel voldoende.

Samenvatting van de oordelen van de commissie Bacheloropleiding Technische natuurkunde:

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1. Doelstellingen van de opleiding	Voldoende	1. Domeinspecifieke eisen	Goed
		2. Niveau	Voldoende
		3. Oriëntatie	Voldoende
2. Programma	Voldoende	4. Eisen wo	Goed
		5. Relatie doelstellingen en programma	Voldoende
		6. Samenhang programma	Goed
		7. Studielast	Voldoende
		8. Instroom	Goed
		9. Duur	Voldoende
		10. Afstemming vormgeving en inhoud	Voldoende
		11. Beoordeling en toetsing	Voldoende
		3. Inzet van personeel	Voldoende
13. Kwantiteit personeel	Goed		
14. Kwaliteit personeel	Voldoende		
4. Voorzieningen	Voldoende	15. Materiële voorzieningen	Voldoende
		16. Studiebegeleiding	Goed
5. Interne kwaliteitszorg	Voldoende	17. Evaluatie resultaten	Voldoende
		18. Maatregelen tot verbetering	Voldoende
		19. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Voldoende
6. Resultaten	Voldoende	20. Gerealiseerd niveau	Goed
		21. Onderwijsrendement	Onvoldoende

Technische Informatica

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

De commissie heeft de tentamenopgaven van de verplichte onderdelen van de afgelopen jaren en enkele voorbeelden van gemaakte tentamens bestudeerd. Ze heeft daarover ook met de verschillende studentengroepen van gedachten gewisseld. Ze is op basis daarvan van oordeel dat het niveau van de tentamens in het algemeen pittig is. De aansluiting tussen stof en toetsen is in het algemeen naar behoren. Over de geldende tentamenregelingen hebben de studenten geen klachten. Wel melden zij dat nakijktermijnen incidenteel niet worden gehaald.

De visitatiecommissie heeft met waardering kennisgenomen van de instelling van de 'commissie borging afstudeerkwaliteit'. Deze heeft inmiddels in feite een bredere taakstelling meegekregen doordat haar gevraagd is om steekproefsgewijs ook het niveau van de tentamens te beoordelen. De visitatiecommissie is van mening dat deze commissie een nuttige toevoeging vormt aan het systeem van interne kwaliteitszorg (zie onder Facet 17 en 18). Ze ziet in dit verband geen aanleiding om bij de Ma-BIS een afwijkende procedure te volgen; de argumentatie die wordt gegeven is niet uniek voor deze opleiding.

De visitatiecommissie zou, gezien haar eerdere commentaren, willen suggereren om de 'commissie borging afstudeerkwaliteit' te vragen om te kijken naar:

- mogelijke gezamenlijke beoordelingsrichtlijnen voor het SE-project;
- het daadwerkelijk implementeren van de beoordelingsrichtlijnen voor de afstudeeropdracht (zie onder Facet 9).

Concluderend is de commissie van oordeel dat bij de drie gevisiteerde opleidingen door de beoordelingen, toetsingen en examens per saldo adequaat wordt getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie heeft kennisgenomen van de organisatie van het systeem van kwaliteitsbewaking dat door opleidingsmanagement en faculteit voor de betrokken opleidingen wordt gehanteerd. Ze meent dat daarin sprake is van een adequate beschrijving van de verantwoordelijkheden van de verschillende personen en instanties in de interne kwaliteitszorg en van de procedures die daarvoor worden gevolgd. Ze heeft de indruk dat de activiteiten gericht zijn op een cyclisch proces waarin periodiek verschillende aspecten van het onderwijs aan de orde komen, inclusief personeel en faciliteiten.

De commissie vond de gepresenteerde toetsbare streefdoelen echter tamelijk vaag, soms zelfs obligaats geformuleerd. In aanvulling op de zelfstudie heeft het opleidingsmanagement aangegeven van welke concrete criteria men impliciet uitgaat bij het operationaliseren van de streefdoelen. Deze vormen een verbetering, maar zijn in sommige gevallen nog voor meerdere uitleg vatbaar.

Overzicht beoordeling commissie ten aanzien van de bacheloropleiding Technische Informatica TU Eindhoven

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1. Doelstellingen van de opleiding	Voldoende	1. Domeinspecifieke eisen	Voldoende
		2. Niveau	Voldoende
		3. Oriëntatie	Voldoende
2. Programma	Voldoende	4. Eisen wo	Voldoende
		5. Relatie doelstellingen en programma	Voldoende
		6. Samenhang programma	Goed
		7. Studielast	Voldoende
		8. Instroom	Voldoende
		9. Duur	Voldoende
		10. Afstemming vormgeving en inhoud	Voldoende
		11. Beoordeling en toetsing	Voldoende
		3. Inzet van personeel	Voldoende
13. Kwantiteit personeel	Voldoende		
14. Kwaliteit personeel	Voldoende		
4. Voorzieningen	Voldoende	15. Materiële voorzieningen	Voldoende
		16. Studiebegeleiding	Voldoende
5. Interne kwaliteitszorg	Voldoende	17. Evaluatie resultaten	Voldoende
		18. Maatregelen tot verbetering	Goed
		19. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Voldoende
6. Resultaten	Voldoende	20. Gerealiseerd niveau	Voldoende
		21. Onderwijsrendement	Voldoende

Technische Wiskunde

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

De commissie heeft de informatie met betrekking tot de beoordeling en de toetsing bestudeerd en vastgesteld dat de bachelor en de masteropleiding gekozen hebben voor adequate toetsvormen. Zij is van mening dat de toetsvormen die de opleidingen hanteren voldoende variatie vertonen en dat ze aansluiten bij de werkvormen die worden gehanteerd voor het oordeel dat getoetst wordt. De keuze van de toetsvormen in de verschillende fasen van de opleidingen weerspiegelt de grotere mate van zelfstandigheid en zelfwerkzaamheid die studenten in de loop van hun studie verwerven. De commissie waardeert het gebruik van huiswerkopgaven, tussentijdse opdrachten die studenten van de bacheloropleiding moeten uitvoeren, al realiseert zij zich dat die opdrachten er mede toe leiden dat de studenten de opleiding soms als nogal schools ervaren. Zij is van mening dat het gegeven dat studenten voor sommige onderdelen bonuspunten kunnen behalen de consistentie en transparantie van de toetsing niet bevordert, maar realiseert zich dat bonuspunten een effectief middel kunnen zijn om studenten te motiveren en te stimuleren. Zij heeft tijdens haar bezoek kennisgenomen van toetsen uit verschillende fasen van de opleidingen en heeft vastgesteld dat die er in het algemeen goed uitzien en aansluiten bij de inhoud van het onderdeel dat getoetst wordt.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie heeft geconstateerd dat het onderwijs dat wordt verzorgd in het kader van de bachelor en de masteropleidingen periodiek wordt geëvalueerd en dat er bij die evaluaties streefdoelen worden gehanteerd. Zij heeft geconstateerd dat het onderwijs schriftelijk geëvalueerd wordt met behulp van gestandaardiseerde formulieren en dat er daarnaast kringgesprekken plaatsvinden waarvan de verslagen ook een rol spelen in het proces van kwaliteitszorg. De commissie is van oordeel dat het systeem van kwaliteitszorg dat de opleidingen hanteren goed is doordacht en een systematische aanpak waarborgt. Zij waardeert de kringgesprekken, die een nuttige functie vervullen in de evaluaties van het onderwijs. De commissie heeft ook geconstateerd dat de kwaliteitszorg in de bacheloropleiding op een systematische manier wordt uitgevoerd, in overeenstemming met de procedures die in het kwaliteitsplan zijn vastgelegd. Dat geldt niet voor de masteropleiding, waarin het functioneren van het systeem van kwaliteitszorg enigszins belemmerd wordt door de beperkte aantallen studenten die de colleges volgen. De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg in het geval van de masteropleiding inderdaad minder formeel en systematisch wordt uitgevoerd, maar dat de evaluaties het onderwijsmanagement voldoende informatie opleveren over de waardering voor de onderdelen uit het programma. De commissie is wel van oordeel dat de Opleidingscommissie meer bij de evaluaties van de masteropleiding zou moeten worden betrokken.

Samenvatting van de oordelen van de commissie Bacheloropleiding Technische wiskunde:

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1. Doelstellingen van de opleiding	Voldoende	1. Domeinspecifieke eisen	Voldoende
		2. Niveau	Voldoende
		3. Oriëntatie	Voldoende
2. Programma	Voldoende	4. Eisen wo	Goed
		5. Relatie doelstellingen en programma	Voldoende
		6. Samenhang programma	Goed
		7. Studielast	Voldoende
		8. Instroom	Voldoende
		9. Duur	Voldoende
		10. Afstemming vormgeving en inhoud	Voldoende
		11. Beoordeling en toetsing	Voldoende
		3. Inzet van personeel	Voldoende
13. Kwantiteit personeel	Voldoende		
14. Kwaliteit personeel	Voldoende		
4. Voorzieningen	Voldoende	15. Materiële voorzieningen	Goed
		16. Studiebegeleiding	Goed
5. Interne kwaliteitszorg	Voldoende	17. Evaluatie resultaten	Goed
		18. Maatregelen tot verbetering	Goed
		19. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Voldoende
6. Resultaten	Voldoende	20. Gerealiseerd niveau	Goed
		21. Onderwijsrendement	Voldoende

Scheikundige Technologie

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

De commissie heeft de informatie die verstrekt is door de faculteit geverifieerd bij de studenten en bij de examencommissie. Daarnaast zijn enkele tentamens en verslagen bekeken. Het viel de commissie op dat de criteria voor het afsluitende bachelorproject en de masterthesis goed zijn omschreven. Er is bovendien een commissie van vier beoordelaars betrokken bij de beoordeling van de masterthesis. De commissie concludeert dat de tentamens, opdrachten en toetsen op een effectieve manier toetsen of de student de leerdoelen bereikt heeft. De vereisten zijn duidelijk en de beoordelingen zijn zo objectief mogelijk. De commissie adviseert ook bij het bachelorproject een externe beoordelaar te betrekken.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie heeft gesproken met de studenten en docenten die lid zijn van de opleidingscommissie (OC) en heeft hun betrokkenheid bij de kwaliteitszorg kunnen vaststellen.

Zowel de studenten als de docenten waren positief over de samenwerking in de OC. Het was echter niet duidelijk aan de commissie wat de rol van de OC in het kwaliteitszorgproces is. Het leek de commissie dat het kwaliteitszorgproces voor een groot deel afhangt van de personen die er nu bij betrokken zijn en dat er niet structureel is vastgelegd wat de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende organen en functionarissen in dit opzicht zijn. Op het moment werkt het: het programma als geheel en de verschillende cursussen en onderdelen worden geëvalueerd. Als er problemen zijn of klachten dan worden er maatregelen genomen om deze op te lossen. De faculteit heeft toetsbare doelen gesteld voor de kwaliteitszorg, die zijn beschreven in de zelfstudie.

Samenvatting van de oordelen van de commissie Bacheloropleiding Scheikundige Technologie:

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1. Doelstellingen van de opleiding	Voldoende	1. Domeinspecifieke eisen	Voldoende
		2. Niveau	Voldoende
		3. Oriëntatie	Voldoende
2. Programma	Voldoende	4. Eisen wo	Voldoende
		5. Relatie doelstellingen en programma	Voldoende
		6. Samenhang programma	Goed
		7. Studielast	Voldoende
		8. Instroom	Voldoende
		9. Duur	Voldoende
		10. Afstemming vormgeving en inhoud	Goed
		11. Beoordeling en toetsing	Voldoende
		12. Eisen wo	Voldoende
3. Inzet van personeel	Voldoende	13. Kwantiteit personeel	Voldoende
		14. Kwaliteit personeel	Voldoende
		15. Materiële voorzieningen	Goed
4. Voorzieningen	Voldoende	16. Studiebegeleiding	Voldoende
		17. Evaluatie resultaten	Voldoende
5. Interne kwaliteitszorg	Voldoende	18. Maatregelen tot verbetering	Voldoende
		19. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Voldoende
		20. Gerealiseerd niveau	Voldoende
6. Resultaten	Voldoende	21. Onderwijsrendement	Voldoende

Technische Bedrijfskunde

Er worden verschillende toetsvormen gebruikt: schriftelijke open-boektentamens, schriftelijke gesloten-boektentamens, mondelinge tentamens, opdrachten en werkstukken, tussentoetsen en toegangstoetsen, en soms wordt aanwezigheid verplicht gesteld als voorwaarde om een beoordeling te krijgen. Door de grote aantallen studenten is er de neiging om meer gebruik te maken van multiple-choicetoetsen, waarin veel feitenkennis wordt gevraagd. Dit wordt door studenten niet als de beste vorm van toetsing ervaren, omdat het te gedetailleerd is, en er juist een groter beroep gedaan moet worden op de productieve vaardigheden in plaats van op de reproductieve vaardigheden.

De commissie deelt deze mening en beveelt aan om, zeker met het oog op het beleid om de opleiding een sterker academisch gehalte te geven, meer nadruk te leggen op open-boektentamens.

Om de kwaliteit van de toetsing te verbeteren is een studeerbaarheidsproject uitgevoerd met een aantal propedeuse- en postpropedeusedocenten. Deze docenten hebben een training ontvangen in het construeren van toetsen en het beoordelen van toetsresultaten. Zij hebben ook gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van hun toetsen. Daarbij is ondersteuning geboden door

een toetsdeskundige. In 2002 heeft dit project een vervolg gekregen, mede in verband met klachten van studenten over de kwaliteit van een aantal tentamens. De werkwijze die bij dit vervolg wordt gebruikt is een vorm van intercollegiale ervaringsuitwisseling en deskundighedsbevordering. Groepjes docenten analyseren eerst hun toetsen en maken vervolgens plannen ter verbetering.

De analyse van de toets en het ontwerp van de nieuwe toets wordt vervolgens voorgelegd aan een expert. De commissie beveelt aan dat de opleiding inzichtelijk maakt tot welke kwaliteitsverbetering van de tentamens dit feitelijk leidt.

Een positief punt dat door de studenten naar voren is gebracht, is dat de termijn waarbinnen toetsen worden nagekeken de laatste jaren is verkort.

Voor de interne kwaliteitszorg zijn goed werkende systemen opgezet. Het systeem is op orde en blijkt in de praktijk ook te werken, met zowel lange (via schriftelijke enquêtes) als korte (studentbegeleiders) terugkoppelingen. De betrokkenheid van de studenten bij het interne kwaliteitszorgsysteem is

goed. Er zijn begeleidende studenten, P-raden en de faculteitsvereniging Industria reikt de prijs van de docent van het jaar uit. Er is veel aandacht besteed aan het interne kwaliteitszorgsysteem. Niet alleen

laag beoordeelde vakken zouden moeten worden geëvalueerd, maar in beginsel alle vakken. Daarbij zou StudyWeb een rol kunnen vervullen. Dat leidt tot een meer positieve kwaliteitszorg (ook goed scorende vakken worden beoordeeld).

De enige kanttekening hierbij is het advies om meer meetmomenten te plaatsen voor de kwaliteiten van de gegeven vakken. Op dit moment is het zo dat de tevredenheid over een vak slechts gemeten wordt als daar via binnengekomen klachten aanleiding toe wordt gegeven.

Het preventief onderzoeken

hiervan zou misschien een mooie aanvulling zijn. Een belangrijke verbetering naar aanleiding van de vorige visitatie is de invoering van het TQM/INK-systeem.

Aspecten	
1. missie, doelstellingen en eindtermen	8
2. opbouw en inhoud van het programma	7
3. onderwijs-leeromgeving	7
4. instroom	7.5
5. studeerbaarheid	7-
6. doorstroom en rendementen	7-
7. kwaliteit van de afgestudeerden	8-
8. effectiviteit van de organisatie en kwaliteiten van de staf	7.5
9. faciliteiten en voorzieningen	7
10a. internationalisering	8.5
10b. externe contacten	8+
11a. interne kwaliteitszorg	8
11b. zelfstudie	7+

1= zeer slecht, 2= slecht, 3= zeer onvoldoende, 4= onvoldoende, 5= bijna voldoende, 6= voldoende, 7= ruim voldoende, 8= goed, 9= zeer goed, 10= uitmuntend

Technische Innovatiewetenschappen

Criterion:

The system of assessments and examinations provides an effective indication whether the students have reached the learning targets of the course programme or its components

The committee has had the opportunity to peruse the contents of exams and the impression is that overall there is an adequate degree of coverage and difficulty, while there seems room for improvement, e.g. in the connection between content of method training and content of courses, as noted before.

Criterion:

The degree course is subject to a periodic review, which is partly based on verifiable targets

The committee found that the quality consciousness of the Department is at a high level and that the systematic use of monitoring instruments is well organised. The committee applauds the trend towards evaluating the coherence of the whole programme.

Voor TIW is geen samenvattend oordeel van de commissie beschikbaar!

Werktuigbouwkunde 2007

F11: Beoordeling en toetsing

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd

The system of assessments and examinations is effective in checking the learning targets of the course programme and its components. Examination questions are, in principle, reviewed by peers. The DBL group project assessment consists of two parts: a group assessment and an individual assessment. Feedback is given to the student about those aspects that were good and those that could be improved.

The Graduation Committee gives separate marks for six different aspects of the Master's thesis projects. In many cases the final mark is just the average of the 6 topics. However, should the Committee deviate from this method for a specific reason – the deviation should be motivated to the student and to the Examination Committee. To ensure independent and consistent assessments, formalized rules are applied for the composition of the Graduation Committee.

The score for this facet is: Good.

F17: Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

The OC system is well established, the surveys and other OC actions produce valid information for the monitoring of the educational processes. Topics like the transition from high school/polytechnic or English as the working language in the Master's programme are subjects of surveys and analyses.

At the time of the visit, tools for the monitoring of a number of educational topics, like the Master's thesis, internships, DBL reports, international mobility, were under development or recently introduced.

The score of this facet is: Good.

Assessment summary Bachelor's degree course Mechanical Engineering

	Assesment per Topic/Facet
Topic 1: Objectives of the degree course	Satisfactory
Facet 1: Domain-specific requirements	Good
Facet 2: Level	Good
Facet 3: Orientation	Satisfactory
Topic 2: Programme	Satisfactory
Facet 4: Requirements University	Good
Facet 5: Relationship between aims and objectives and contents of the programme	Good
Facet 6: Coherence of programme	Good
Facet 7: Study load	Satisfactory
Facet 8: Intake	Good
Facet 9: Duration	Satisfactory
Facet 10: Coordination of structure and contents of the programme	Good
Facet 11: Assessment and examinations	Good
Topic 3: Deployment of staff	Satisfactory
Facet 12: Requirements for university	Good
Facet 13: Quantity of staff	Satisfactory
Facet 14: Quality of staff	Good
Topic 4: Facilities and provisions	Satisfactory
Facet 15: Material facilities	Satisfactory
Facet 16: Student support and guidance	Excellent
Topic 5: Internal quality assurance	Satisfactory
Facet 17: Evaluation of results	Good
Facet 18: Measures to effect improvement	Good
Facet 19: Involvement of staff, students, alumni, professional field	Good
Topic 6: Results	Satisfactory
Facet 20: Level that has been achieved	Good
Facet 21: Results of teaching	Satisfactory